

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

Diplomová práce

2012

Kateřina Sedlecká

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

**ČESKÉ CENTRUM V MNICHOVĚ –
PŘÍKLAD ČESKO-NĚMECKÉ KULTURNÍ
SPOLUPRÁCE**

Kateřina Sedlecká

Plzeň 2012

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra filozofie

Studijní program Humanitní studia

Studijní obor Evropská kulturní studia

Diplomová práce

ČESKÉ CENTRUM V MNICHOVĚ –

PŘÍKLAD ČESKO-NĚMECKÉ KULTURNÍ SPOLUPRÁCE

Kateřina Sedlecká

Vedoucí práce:

PhDr. Marie Smolíková

Katedra germanistiky a slavistiky

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2012

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2012

.....

Na tomto místě bych ráda poděkovala PhDr. Marii Smolíkové za vstřícný přístup, cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěla k vypracování této diplomové práce.

Poděkování patří rovněž Dr. Zuzaně Jürgens, ředitelce Českého centra v Mnichově, za umožnění přístupu k archivním materiálům ČCM a poskytnutí cenných informací.

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Česká centra v zahraničí	9
2.1 Představení	9
2.2 Historie Českých center	10
2.3 Koncepce zahraniční politiky	10
2.4 Statut Českých center	13
2.5 Struktura Českých center	14
2.6 Oblasti prezentace České republiky	16
2.7 Partnerské organizace	16
2.7.1 CzechTrade	16
2.7.2 CzechInvest	17
2.7.3 CzechTurism	17
3. České centrum v Mnichově	19
3.1 Vznik a geografická poloha	19
3.2 Personální obsazení	20
3.3 Oblasti prezentace ČR	22
3.3.1 Umělecké oblasti	22
3.3.2 Vzdělávání	33
3.3.3 Obchod	34
3.3.4 Cestovní ruch	35
3.4 Citlivá témata	35
3.5 Ředitelé	36
3.5.1 Mgr. Jan Šícha	37
3.5.1.1 Marika Veličová	40
3.5.2 Bc. David Stecher	42
3.5.3 Mgr. Veronika Fedotová	46
3.5.4 Dr. Zuzana Jürgens	47
3.5.5 Shrnutí rozhovorů	49
4. Spolupracující organizace	51
4.1 Adalbert Stifter Verein – Spolek Adalberta Stiftera	51
4.2 Ackermann Gemeinde – Ackermannovo sdružení	55
4.3 Collegium Carolinum – Institut Collegium Carolinum	55

4.4 Der Deutsch-Tschechische Kulturverein Klíč – Německo-český kulturní spolek Klíč	56
4.5 Brücke/Most Stiftung – Nadace Brücke/Most	57
4.6 Die Offene Akademie der Münchner Volkshochschule (MVHS)	58
4.7 TV Sokol München - Tělovýchovná jednota Sokol Mnichov	59
4.8 Sport- und Kulturverein Sokol München e.V.- SKV Sokol Mnichov	60
4.9 Sudetoněmecký dům v Mnichově- Sudetendeutsches Haus München	60
4.10 Tschechoslowakische Gesellschaft für Wissenschaft und Kunst Deutschland –e.V - Společnost pro vědu a umění v Německu	61
4.11 Česká katolická misie – Tschechische Mission	62
4.12 Tschechoslowakischer Kulturclub für Audiovision e.V.- Československý kulturní klub pro audiovizi	62
4.13 Centrum Bavaria Bohemia (CeBB)	63
4.14 Deutsch-Tschechisches Begegnungszentrum in Konstanz - Česko-německé centrum setkávání v Kostnici	64
4.15 Česká škola bez hranic - Tschechische Schule ohne Grenzen e.V.	64
4.15.1 Česká škola bez hranic Mnichov	66
5. Opakující se projekty	68
5.1 Tschechische Kulturtag Freiburg im Breisgau - České kulturní dny ve Freiburgu	68
5.2 Tschechische Filmwoche im Gasteig - Český filmový týden v Gasteigu	72
5.3 Noc literatury	73
5.4 Tschechischer Filmabend - Český filmový večer	74
6. Kurzy českého jazyka	76
6.1 Dotazníkové šetření	77
7. Závěr	83
8. Seznam literatury a pramenů	85
9. Resümee	93
10. Seznam příloh	95
11. Přílohová část	96

1. Úvod

Češi a Němci jsou národy, které byly od dávné minulosti na jedné straně často spojované spoluprací, ale na druhé straně také rozdělované nesváry. Knihy, které se jejich společnou minulostí zabývají, sahají až k raným dějinám doby vlády Karla Velikého. Jmenovat je možné třeba *Tisíc let česko-německých vztahů*, *Rozumět dějinám* či *Češi a Němci Dějiny - kultura – politika*. Tato diplomová práce se nezabývá historií a minulostí, i když v některých pasážích považují za nutné věnovat pozornost době nedávno minulé a to otázce sudetských Němců, která je v česko-německém soužití stále citlivá. Vztahy mezi Němci a Čechy jsou stále velmi diskutované. Ačkoliv se v poslední době odehrává jisté narovnání, viz například vůbec první návštěva bavorského ministerského předsedy Horsta Seehofera v prosinci roku 2010 v Praze, jedná se stále ještě o téma, které na obou stranách hranice vzbuzuje emoce. V tomto kontextu je zajímavé se blíže podívat, jakým způsobem se daří Českému centru v Mnichově naplňovat svoje poslání, kterým je podpora kulturní spolupráce mezi Čechy a Němci a posilování zájmu o českou kulturu mezi Němci a Čechy žijícími v Německu.

Cílem této práce je představit České centrum v Mnichově (ČCM) jako příklad česko-německé kulturní spolupráce, jehož úkolem je šířit českou kulturu v zahraničí. Konkrétně tedy v tomto případě v Mnichově a jižním Bavorsku, kde ČCM působí. Zároveň také popsat, charakterizovat a zhodnotit činnost ČCM a zmapovat zájem o pořádané programy.

V práci jsou nejprve představena Česká centra všeobecně, aby bylo možné zhodnotit, zda České centrum v Mnichově plní poslání, která Česká centra v rámci zahraniční politiky České republiky mají.

Postupně je věnována pozornost celé době fungování Českého centra v Mnichově, od jeho založení v roce 1999 a slavnostního otevření roku 2000 po současnost. Na základě studia dokumentů a uskutečněných rozhovorů s bývalými řediteli ČCM a současnou ředitelkou je v kapitole 3.5 ukázáno, jak byly a jsou jednotlivé umělecké projekty ovlivňovány právě těmito osobnostmi. Je nutné pomyslně rozdělit i dobu fungování Českého centra na dobu před vstupem České republiky do Evropské unie, tedy před 1. květnem 2004 a určitě je zajímavé zaměřit se na rok 2009, kdy Česká republika předsedala Evropské Unii.

České centrum v Mnichově by nemohlo také fungovat bez pomoci podobných organizací, institucí, krajských spolků, se kterými společně pořádají různé projekty, výstavy

a jiné akce. Nejdůležitějším či nejčastěji se objevujícím je věnována čtvrtá kapitola, kde jsou podrobněji představeny.

Součástí činnosti Českého centra v Mnichově je i pořádání kurzů českého jazyka. Zjištění motivace ke studiu tohoto jazyka bylo úkolem dotazníku, který byl rozdán mezi účastníky kurzů. Jeho vyhodnocení je součástí šesté kapitoly věnující se výuce českého jazyka v ČCM. Přesné znění dotazníku, stejně jako rozhovory s vyučujícími jsou uvedeny v přílohách této práce.

Při zpracování tématu diplomové práce jsem vycházela především z archivních materiálů Českého centra v Mnichově a výročních zpráv Českých center. Ve velké míře mi posloužily i webové stránky především ke kapitole, kde jsou představeny spolupracující organizace.

2. Česká centra v zahraničí

2.1 Představení

Česká centra (ČC) jsou příspěvkovou organizací Ministerstva zahraničních věcí České republiky, která jsou založena pro propagaci České republiky v zahraničí. Česká centra prosazují českou kulturní scénu na mezinárodním poli a mají za úkol i posilovat dobré jméno naší republiky ve světě. Jsou členem Evropského sdružení národních institutů EUNIC¹ (*European Union National Institutes for Culture*).²

Posláním Českých center je profesionální prezentace České republiky v zahraničí, především v oblasti kultury a vzdělávání, podpory vnějších ekonomických vztahů a zajišťování kvalitního informačního servisu o ČR.³

V současné době existuje jedenadvacet Českých center, které nalezneme na třech kontinentech.⁴ Nejvíce se jich nachází v Evropě, kde jsou například v Londýně, Bruselu, Berlíně, Budapešti, Bratislavě, Vídni, Miláně nebo v Paříži. V Asii najdeme České centrum v Japonsku. V Americe poté jedno z nejnámějších center v New Yorku. Jako zatím poslední bylo otevřeno České centrum v Tel Avivu v roce 2010. Ve Spolkové republice Německo se mimo České centrum v Mnichově, na které je zaměřena tato diplomová práce, nachází ještě další dvě centra, a to v Berlíně a Düsseldorfu. Česká centra se dělí na Ústředí Českých center a Česká centra v zahraničí. Ústředí Českých center sídlí v Praze, na Václavském náměstí. K síti Českých center, které je vedeno Ústředím Českých center, patří i Český dům Moskva, který nabízí českým podnikatelům a organizacím služby zaměřené na podporu jejich aktivit v Ruské federaci, provozuje restaurační a hotelové služby, pronajímá bytové, kancelářské a sportovní prostory.⁵ V Praze nalezneme ještě jedno centrum, a to České centrum Praha, které sídlí v prostorách Ministerstva zahraničních věcí v Rytířské ulici. Toto centrum představuje veřejnosti projekty, které poté putují do Českých center v zahraničí, a spoluorganizuje

¹ Sdružení EUNIC je síť mezinárodních kulturních institucí z členských států Evropské Unie, které vzniklo v roce 2006. V současné době má třicet členů z pětadvaceti zemí, kteří pracují ve více než 150 zemích. EUNIC Who we are. [on line] [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: <http://www.eunic-online.eu/node/153> [cit. 13. 2. 2012]

² O nás. Česká centra ústředí. [on line] © Czech Centres 2010 - Česká centra - ústředí [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: <http://www.czechcentres.cz/o-nas/>

³Praha: Česká centra, 2001, s. 7.

⁴ Existovalo již čtyřadvacet ČC, vzhledem k finanční situaci musel být počet ČC zredukován.

CZ (ECHO): čtvrtletní magazín českých center. Praha: Česká centra, 2011. Úvodní slovo ředitele, str. 2 .

⁵ Bližší informace o konkrétní činnosti Českého domu Moskva jsou dostupné na <http://ceskydum.czechcentres.cz/cs/o-nas/>. O nás. Český dům Moskva. [on line] [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: <http://ceskydum.czechcentres.cz/cs/o-nas/>

mezinárodní výstavy za reciproční možnost vystavování českých umělců v galeriích světových metropolí. Spolupracuje se zahraničními kulturními instituty a zastupitelskými úřady působícími v České republice.⁶

2.2 Historie Českých center

Správa českých center, v současné době Ústředí Českých center, je nástupnickou organizací Správy zahraničních kulturních zařízení (SZKZ), která řídila tzv. Kulturní a informační střediska (KIS) od padesátých let minulého století až do rozdělení Československa. Vznik prvních středisek sahá až do roku 1949, kdy byla založena střediska v Sofii a ve Varšavě. Postupně se síť zvětšovala zejména o země v bývalém východním bloku. V roce 1993 po vzniku České republiky byla Kulturní a informační střediska přeměněna na Česká centra a spektrum jejich činnosti se rozšířilo o aktivity v oblasti podpory exportu a cestovního ruchu. Postupně vznikala nová centra v zemích západní Evropy, v USA a v Asii.⁷

2.3 Koncepce zahraniční politiky

Činnost Českých center vychází z koncepce zahraniční politiky České republiky. Jejich úkolem je hlavně oblast tzv. veřejné diplomacie, jejímž úkolem je především prezentace České republiky jako vyspělé demokratické země s bohatou kulturou a zajímavou historií. Česká centra doplňují práci Zastupitelských úřadů, které se orientují především na politické vztahy a spolupracují převážně s oficiálními vládními orgány a institucemi. Oproti tomu Česká centra slouží především občanům, nevládním organizacím, zájmovým a společenským sdružením nebo krajanským spolkům. Při své činnosti vycházejí především z místních podmínek a dbají na vyváženost mezi jednotlivými skupinami.

Požádala jsem Ministerstvo zahraničních věcí České republiky a také Ústředí vlády České republiky o zaslání koncepcí zahraniční politiky České republiky z let minulých.

⁶ O nás. Česká centra ústředí. [on line] © Czech Centres 2010 - Česká centra - ústředí [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: <http://www.czechcentres.cz/o-nas/>

⁷Praha: Česká centra, 2002, s. 9

Postupně uvádím výňatky z koncepcí týkajících se Českých center z let 1990, 1999, 2003-2006 a 2011, na kterých můžeme vidět vývoj Českých center od jejich vzniku či přetvoření z Kulturních informačních středisek až po současnou dobu. Je velmi zajímavé sledovat postupné vytváření jakéhosi sebevědomí v oblasti zahraniční politiky ČR.

Výňatek z koncepce Československé republiky z roku 1990, Federální ministerstvo zahraničních věcí.

„K zásadním změnám dojde v činnosti a postavení čs. Kulturních a informačních středisek (KIS) v zahraničí. V této souvislosti se předpokládá: zachovat KIS v zemích východní a střední Evropy při podstatné změně orientace jejich kulturního a informačního působení. ... ve vztazích k zemím západní Evropy, USA a Kanady považovat zřizování čs. KIS za součást realizace nového zaměření čs. zahraniční politiky. Významným úkolem je zajistit účinnou realizaci již uzavřených mezinárodních dohod o vzájemném zřízení KIS s Rakouskem a SRN, jakož i připravovaných dohod s Francií, Itálií, Španělskem, Británií a USA. V rozvojových zemích k zřizování středisek přistupovat jen v případě zvláštního politického nebo ekonomického zájmu a za existence podmínek alespoň částečného samofinancování.“⁸

„Vztahy s našimi krajany ve světě a s krajanskými spolky zbavujeme dřívějšího ideologického nánosu. Vycházíme ze zásady, že krajané mohou být dobrými prostředníky naší zahraniční politiky, mohou se podílet na jejím vytváření a provádění.“⁹

Výňatek z koncepce zahraniční politiky ČR, schválené Vládou ČR v únoru 1999 a projednané Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR v červnu 1999.

„Propagace České republiky v zahraničí patří mezi trvalé úkoly zahraniční politiky, Podílejí se na ní významnou měrou jak státní, tak nestátní subjekty. Zvýšená pozornost bude věnována šíření informací o České republice v cizích jazycích jak tradičními prostředky, tak při využití nových medií a technik. Důležitou roli v tomto směru mají Česká centra, která šíří informace o ČR v oblasti kultury, obchodu a cestovního ruchu.“¹⁰

⁸ Koncepce zahraniční politiky z roku 1990, Federální ministerstvo zahraničních věcí, příloha IV. Konkretizace úkolů zahraničněpolitické koncepce v multilaterální oblasti, s. 8

⁹ Koncepce zahraniční politiky z roku 1990, Federální ministerstvo zahraničních věcí, příloha IV. Konkretizace úkolů zahraničněpolitické koncepce v multilaterální oblasti, s. 10

¹⁰ Koncepce zahraniční politiky ČR, schválené Vládou v únoru 1999 a projednané Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR v červnu 1999

Výňatek z koncepce zahraniční politiky České republiky na léta 2003 – 2006. Schváleno Vládou ČR 3. 3. 2003.

„Zahraníční politika České republiky se zaměří na zajištění cílené a efektivní prezentace naší země v zahraničí, kterou považuje za jednu z významných cest k růstu její mezinárodní prestiže. Bude přitom sledovat propojení kulturního, ekonomického, turistického a dalších rozměrů této prezentace a větší využití nových médií a technik. Bude také dbát na co největší koordinovanost a propojenost aktivit vyvíjených jednotlivými subjekty v této oblasti. Významné postavení budou nadále zastávat vztahy s krajany a přáteli České republiky v zahraničí. Česká republika bude při jejich rozvíjení přihlížet ke specifickým jednotlivých komunit a organizací. Bude pokračovat ve věcné i finanční podpoře konkrétních projektů krajanských spolků i společností přátel České republiky. Dále bude pokračovat v podpoře programů zaměřených na udržování češtiny mezi krajany, v podpoře programů záchrany krajanských škol, spolkových domů a dalšího českého kulturního dědictví v zahraničí a v poskytování asistenční pomoci krajanským komunitám. Česká republika bude usilovat i o to, aby se krajané mohli v širší míře zúčastňovat politického života české společnosti. Zahraniční politika státu bude věnovat patřičnou pozornost rovněž mezinárodním vztahům a aktivitám, rozvíjejícím se na nevládní úrovni v prostředí občanské společnosti.“¹¹

Výňatek z koncepce zahraniční politiky České republiky, schváleno Vládou ČR dne 20. července 2011.

„Pro úspěch zahraniční politiky je důležité posílit interakci státní správy se subjekty politické a veřejné sféry, tedy vztahy s Parlamentem ČR, s politickými stranami, akademickou obcí, výzkumnými institucemi, nevládními organizacemi i širokou veřejností. Záměrem je dosáhnout obecného povědomí a pokud možno i konsensu o hlavních aspektech české zahraniční politiky a napomáhat zahraničním aktivitám těchto činitelů.

Zájmem ČR je zvyšovat povědomí o naší zemi a překonávat vzájemné předsudky, zavádějící stereotypy, negativní postoje a názorová schémata.

Cílem veřejné diplomacie je prezentovat Českou republiku jako vyspělou demokratickou zemi s bohatou kulturou, zajímavou historií a vlastní identitou. Zemi s lidským kapitálem, založeným na vědomostním a inovativním potenciálu, která je důvěryhodným

¹¹ Koncepce zahraniční politiky České republiky na léta 2003 – 2006. Schváleno Vládou ČR 3.3.2003. s.19

partnerem v politických, bezpečnostních i ekonomických vztazích, místem pro zhodnocení investic; respektovaného člena mezinárodních organizací a bezpečnostních a ekonomických struktur, partnera ve světovém společenství.

V rámci prezentace ČR v zahraničí bude rozšířena spolupráce s kraji, regiony a městy s cílem dosáhnout větší tematickou rozmanitost a proporcionalitu.

V globalizačních trendech narůstá význam kultury jakožto prostředku sebevyjádření a potvrzení národní identity. V zahraniční prezentaci nadále přetrvávají tradiční nástroje, jako jsou kulturní dohody, spolupráce při ochraně světového kulturního dědictví a šíření tradičních a osvědčených hodnot z naší kulturní minulosti, a současně budou ve zvýšené míře využívána nová média a témata.

Při uskutečňování kulturní dimenze veřejné diplomacie budou činné zastupitelské úřady a Česká centra v zahraničí, snahou bude zapojit též občanské, nevládní organizace a sdružení Čechů žijících v zahraničí. Přirozeným zájmem státu je styk s krajanskými organizacemi a jejich podpora. Generace Čechů prošly ve 20. století bolestnou zkušeností exilu či emigrace. Možnost volného pohybu v posledních dvou desetiletích umožnila tisícům českých občanů využít příležitost k profesnímu uplatnění v celém světě. Česká zahraniční politika hodlá využít jejich zkušeností k posílení svého působení na mezinárodním poli.¹²

2.4 Statut Českých center¹³

Statut Českých center (ČC) schvaluje ministr zahraničních věcí České republiky. Platné znění statutu ČC, který je uvedený na webových stránkách Ústředí Českých center, schválil 30. 6. 2004 tehdejší ministr zahraničních věcí JUDr. Cyril Svoboda a tento dokument upravuje postavení, působnost, činnost a způsob financování Českých center.¹⁴

Česká centra jsou příspěvkovou organizací Ministerstva zahraničních věcí České republiky se samostatnou právní subjektivitou. Jsou nástupnickou organizací Správy

¹² Koncepce zahraniční politiky české republiky, schváleno vládou ČR dne 20. července 2011, s.22

¹³ Statut Českých center. Česká centra ústředí. [on line] © Czech Centres 2010 - Česká centra - ústředí [cit. 26. 2. 2012] dostupné z: <http://www.czechcentres.cz/o-nas/statut/>

¹⁴ Statut českých center je dostupný na webových stránkách Ústředí ČC. Statut Českých center. Česká centra ústředí. [on line] © Czech Centres 2010 - Česká centra - ústředí [cit. 26. 2. 2012] dostupné z: <http://www.czechcentres.cz/o-nas/statut/>

zahraničních kulturních zařízení.¹⁵ Jejich předmět a rozsah hlavní a vedlejší činnosti stanovuje zřizovací listina.

Dle tohoto dokumentu mají Česká centra především jako hlavní činnost prezentovat Českou republiku v zahraničí, zejména v oblasti kultury, obchodu, cestovního ruchu a dále zabezpečovat účast ČR na světových výstavách. Zajišťovat kvalitní informační servis o ČR a podporovat vnější ekonomické vztahy a proexportní politiky, spolupracovat se státními i nestátními organizacemi ČR za účelem rozvíjení jejich aktivit v zahraničí. Poskytovat informace a informační materiály. Spolupracovat s kulturními, vzdělávacími a obchodními organizacemi a sdělovacími prostředky v České republice a se zástupci těchto subjektů zajišťujícími jejich působení v zahraničí, a zároveň spolupracovat s obdobnými kulturními a informačními institucemi cizích zemí, působícími na území České republiky. Ve vztahu k zastupitelským úřadům České republiky v zahraničí plnit funkci zpracovatele plánu a koordinátora nabídky kulturních prezentací a prezentací cestovního ruchu České republiky.

Další činností je správa movitého i nemovitého majetku České republiky v zahraničí, pokud tyto úkoly nezajišťuje přímo Ministerstvo zahraničních věcí samo či neexistuje jiná příspěvková organizace zřízená za tímto účelem. V rámci své hlavní i vedlejší činnosti ČC mají pronajímat nemovitý a movitý majetek, bytové a nebytové prostory, zajišťovat služby spojené s užíváním předmětu nájmu a podnájmu, poskytovat ubytovací, stravovací, přepravní a restaurační služby.

Rozpočet Českých center upravuje taktéž tento statut. Základním zdrojem financování jsou finanční prostředky v rámci rozpočtové kapitoly Ministerstva zahraničních věcí ČR. Dalším významným zdrojem jsou výnosy z provozu Českého domu v Moskvě.

2.5 Struktura Českých center

Česká centra se dělí na Ústředí Českých center a Česká centra v zahraničí.

Všele Českých center stojí **generální ředitel**, kterého jmenuje a odvolává ministr zahraničních věcí, který taktéž rozhoduje o jeho platových náležitostech. Generální ředitel je statutárním orgánem Českých center, jedná jejich jménem a zastupuje je navenek. Je oprávněn se obracet při řešení otázek souvisejících se činností ČC, především při přípravě

¹⁵ Více o této organizaci bylo napsáno v podkapitole Historie ČC.

interních norem a návrhu rozpočtu ČC, na příslušné odborné útvary Ministerstva zahraničních věcí se žádostí o konzultace. Předkládá ke schválení svému zřizovateli, Ministerstvu zahraničních věcí, návrh rozpočtu ČC, každoroční výroční zprávu o činnosti ČC, společně projednávají interní normy a dohody s partnerskými organizacemi jako CzechTrade, CzechInvest a CzechTourism.¹⁶ Generální ředitel je oprávněn sjednávat a rozvazovat pracovní poměr se zaměstnanci Ústředí českých center, taktéž jmenuje ředitele zahraničních center a členy konzultativní a dramaturgické rady.

Konzultativní rada je poradním orgánem Ústředí Českých center (dříve Správy Českých center). Skládá se z vědeckých a kulturních pracovníků, které jmenuje předseda rady. Předsedou rady je generální ředitel Českých center. Úkolem konzultativní rady je především doporučování koncepčního zaměření a celkové strategie činnosti Českých center v návaznosti na koncepci zahraniční politiky České republiky a vyjadřuje se k teritoriálnímu rozvoji Českých center, vyjadřuje se k hospodaření Českých center, výroční zprávě o činnosti a ročnímu programu.¹⁷

Dramaturgická rada je taktéž poradním orgánem Ústředí Českých center (dříve Správy Českých center). Slouží ke zkvalitnění programové nabídky pro Česká centra. Především pomáhá při vyhledávání kulturních projektů pro prezentaci v zahraničí, poskytuje odborné konzultace v průběhu roku při vytváření programové nabídky a spolupracuje s umělci a institucemi současné kulturní scény. Členy dramaturgické rady jsou odborníci na českou kulturní scénu.¹⁸

Česká centra v zahraničí jsou řízena Ústředím českých center. V jednom státě může působit několik samostatných ČC. Ve Spolkové republice Německo nalezneme tři Česká centra, a to v Mnichově, Berlíně a Düsseldorfu. Program a zaměření činnosti ČC konzultuje a koordinuje ředitel ČC s vedoucím zastupitelského úřadu, kterému je ČC podřízeno. Právní postavení a rozsah aktivit Českého centra v zahraničí zpravidla upravují dvoustranné mezinárodní dohody. K řádnému plnění svých poslání ČC používají rozmanité formy činnosti a to zejména organizují výstavy, filmová a divadelní představení, hudební koncerty, pořádají přednášky, semináře, workshopy, zajišťují kurzy českého jazyka. Poskytují informace a

¹⁶ Partnerským organizacím je věnována kapitola 2.7.

¹⁷ Česká centra ústředí. [on line] © Czech Centres 2010 - Česká centra - ústředí [cit. 26. 2. 2012] Statut článek V., dostupné z: <http://www.czechcentres.cz/o-nas/statut/>

¹⁸Praha: Česká centra, 2001, s. 19

informační materiály o České republice z oblastí cestovního ruchu, kultury, pamětihodností, ekonomice. Zajišťují občerstvení návštěvníkům pořádaných akcí, a to i za úplatu. Obstarávají ubytování, úhradu cestovného, stravného pro smluvně zajištěné účinkující na svých akcích a pořadech.

2.6 Oblasti prezentace České republiky

Česká centra prezentují Českou republiku především v oblasti **kultury** (rozdělené na jednotlivá odvětví - výtvarné umění, architekturu, design a módu, divadlo, film, literaturu a hudbu). Další oblastí je **vzdělávání**, které zahrnuje především pořádání kurzů českého jazyka v zahraničí a aktivní podporu výuky mateřského jazyka dětí českého původu žijících v zahraničí především ve spolupráci s Českou školou bez hranic. Dále oblast zabývající se **obchodem a prezentací** a jako poslední oblast **cestovního ruchu**.

2.7 Partnerské organizace

Specializované partnerské organizace jsou příspěvkovými organizacemi ostatních ministerstev a věnují se konkrétním oblastem propagace České republiky. Nejaktivnějšími jsou CzechTrade, CzechTurism, CzechInvest. Tyto organizace jsou zde pro přehlednost krátce představeny. Bližší informace o nich lze získat například na jejich domovských webových stránkách, které jsou uvedeny v poznámce.

2.7.1 CzechTrade

Příspěvková organizace Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky CzechTrade je vládní proexportní agentura, která byla založena v roce 1997. Posláním této agentury je profesionálními službami přispívat k růstu exportu českých firem, pomáhat českým vývozcům prosadit se na zahraničních trzích a rozvíjet jejich exportní aktivity. V současné době má třiatřicet zahraničních kanceláří s působností v pětatřiceti zemích. CzechTrade poskytuje aktuální a ověřené informace, mapuje obchodní příležitosti a nabízí

individuální asistenční služby pro úspěšný export.¹⁹ Ve Spolkové republice Německo má CzechTrade pobočku v Düsseldorfu.

2.7.2 CzechInvest

Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest je státní příspěvková organizace, která je podřízená Ministerstvu průmyslu a obchodu České republiky. Má posilovat konkurenceschopnost české ekonomiky prostřednictvím podpory malých a středních podnikatelů, podnikatelské infrastruktury, inovací a získávat zahraniční investice z oblastí výroby, strategických služeb a technologických center.²⁰ Byla založena v listopadu 1992 jako agentura, jejímž hlavním cílem bylo podporovat přímé zahraniční investice směřujících do České republiky.²¹

Zastoupení CzechInvestu ve Spolkové republice Německo nalezneme rovněž v Düsseldorfu.

2.7.3 CzechTourism.

Česká centrála cestovního ruchu - CzechTourism je státní příspěvkovou organizací Ministerstva pro místní rozvoj České republiky. Byla zřízena v roce 1993 za účelem propagace České republiky jako atraktivní turistické destinace na zahraničním a od roku 2003 také na domácím trhu.²² Při své propagaci se zaměřuje především na konkrétní oblasti cestovního ruchu, zejména lázeňství, českou gastronomii, kongresovou, incentívni²³ a golfovou turistiku. Ve spolupráci se zástupci krajů prezentuje vybrané regionální akce.

¹⁹Představení CzechTrade. *CzechTrade*. [on line] © CzechTrade 2009-2010 [cit. 11. 3. 2012] dostupné z: <http://www.czechtrade.cz/o-czechtrade/predstaveni/>

²⁰ O CzechInvestu. *CzechInvest*. [on line] © 1994–2012 CzechInvest [cit. 11. 3. 2012] dostupné z: <http://www.czechinvest.org/o-czechinvestu>

²¹ Historie a výsledky. *CzechInvest*. [on line] © 1994–2012 CzechInvest [cit. 11. 3. 2012] dostupné z: <http://www.czechinvest.org/historie-a-vysledky>

²² Informace o CzechTourism. *CzechTourism*. [on line] © Copyright 2005-2012 CzechTourism [cit. 11. 3. 2012] dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/informace-o-czechtourism/>

²³ Incentivní turistika je moderní a nezastupitelná forma motivace a odměňování zaměstnanců, obchodních partnerů nebo klientů.

Zastoupení CzechTourism v Německu se nachází v Berlíně a ve Frankfurtu nad Mohanem. Do roku 2009 měla agentura pobočku také v Mnichově, určité období sídlil její zástupce také v prostorách Českého centra v Mnichově.

3. České centrum v Mnichově

České centrum v Mnichově (ČCM) je řízeno stejně jako ostatní Česká centra v zahraničí Ústředím Českých center.

3.1 Vznik a geografická poloha

České centrum v Mnichově bylo založeno v roce 1999, svoji činnost zahájilo počátkem října 2000. Prostory Českého centra slavnostně otevřela tehdejší předsedkyně Senátu České republiky Libuše Benešová.

České centrum v Mnichově sídlí na prestižní mnichovské adrese Prinzregentstrasse 7, ve čtvrti Lehel, v budově bývalého sídla Bavorské vlády. V okolí se nacházejí různé umělecké galerie a muzea, jako např. *Haus der Kunst* nebo *Bayerisches Nationalmuseum*.²⁴ Ve stejné budově nalezneme i Polské centrum.

Oblast působení Českého centra v Mnichově se vztahuje nejen k samotnému městu Mnichov (München), ale i k celému regionu Svobodného státu Bavorska (Freistaat Bayern). Akce pořádá či spolupřádá i v ostatních městech regionu např. ve Freiburgu, Kostnici, Stuttgartu, Augsburgu, Regensburgu, Ulmu či Norimberku.

Bavorsko je největší spolková země, jeho rozloha činí 70 550 km². Hranice této oblasti, které jsou 2 707 km dlouhé, sousedí s Českou republikou (357km), Rakouskem (818 km) a v oblasti Bodensee (19 km) i se Švýcarskem. V rámci Německa poté se spolkovými republikami Bádensko-Württembersko, Hesensko, Sasko a Durynsko.²⁵

K 31. 12. 2010 žilo v Bavorsku 12 538 696 obyvatel, 19 procent z tohoto počtu, což činí přibližně 2,426 milionu obyvatel, jsou lidé s migračním pozadím. Z celkového počtu obyvatel k 31. 12. 2010 bylo 11 347 272 obyvatel s německou národností a 1 191 424 cizinců.²⁶

Mnichov, největší město svobodného státu Bavorska, mělo dle statistik z roku 2010

²⁴ Názory na polohu Českého centra v Mnichově se různí. Jedni si polohu velmi pochvalují, není vzdálená od centra města, jiní zase mají připomínky k tomu, že se jedná o uzavřenou budovu, v přímém okolí jsou pouze úřednické budovy, v okolí se špatně parkuje apod.

²⁵ *Bayern Kaleidoskop. Ausgewählte Ergebnisse aus dem Statistischen Jahrbuch 2011*. München: Bayerisches Landesamt für Statistik und Datenverarbeitung, 2011, s. 1-3.

²⁶ Tamtéž.

přibližně 1,35 miliónu obyvatel. Celkově je třetím největším městem v Německu-po Berlíně s 3,46 miliónu a Hamburgu s 1,78 miliónu obyvatel.²⁷

Město Mnichov leží předhůří Alp, obklopené krásnou přírodou a mnoha jezery. Protéká jím řeka Isar, na které najdeme umělecký ostrov s *Deutsches Museum*. Mezi další umělecké památky a zajímavosti, které zde nalezneme, patří *Alte und Neue Pinakothek* (*Stará a Nová Pinakotéka*), *Pinakothek der Moderne* (*Pinakotéka moderny*), městské sídlo *Rezidenz*, *Haus der Kunst* (*Dům umění*), *Bayerisches Nationalmuseum* (*Bavorské národní muzeum*), *Museum Brandhorst* (*Muzeum Brandhorst*), *Jüdisches Museum* (*Židovské muzeum*) či *Frauenkirche*. Najdeme zde např. i jednu ze tří elitních univerzit v Německu *Ludwigs-Maximilians Univerzität*, založenou v roce 1472 v Ingolstadt. Do Mnichova přesídlila v roce 1826. Dále *Technickou Univerzitu Mnichov* z roku 1868. V okolí najdeme překrásné zámky *Nymphenburg*, *Schlessheim*.²⁸ Umělecký a kulturní život je v této metropoli velmi bohatý.

3. 2 Personální obsazení

České centrum v Mnichově má od počátku dva stálé zaměstnance, a to ředitele či ředitelku ČC a programového koordinátora.

Statut Českých center se zabývá i právy a povinnostmi ředitele Českého centra v zahraničí. Vyplývá z něho, že ředitel Českého centra v zahraničí je jmenován a odvoláván generálním ředitelem Českých center po předchozím souhlasu ministra zahraničních věcí, a to na základě výsledku veřejného výběrového řízení schváleného personální radou Ministerstva zahraničních věcí ČR. Ředitel je poté přímo odpovědný generálnímu řediteli Českých center. Ve své funkci především zodpovídá za činnost svěřeného Českého centra, v tomto případě Českého centra v Mnichově, včetně přípravy, realizace a zhodnocení plánovaných akcí, za plnění dalších stanovených úkolů a za naplňování programových záměrů Českých center v zemi působení. Dále pak za dodržování příslušných předpisů, zejména za hospodárné nakládání se svěřenými prostředky, za řádné vedení účetní evidence a optimální využití materiálních a finančních zdrojů Českého centra a jeho pracovníků. V personální oblasti má

²⁷ *Bayern Kaleidoskop. Ausgewählte Ergebnisse aus dem Statistischen Jahrbuch 2011*. München: Bayerisches Landesamt für Statistik und Datenverarbeitung, 2011, s. 1. ,2. ,3.

²⁸ IVORY, Michael. *Německo*. Brno: Computer Press, ©2007. Velký průvodce National Geographic. ISBN 978-80-251-1678-4, s. 282

právo sjednávat a rozvazovat pracovní poměr především s tzv. místními silami, tedy lidmi, kteří nejsou vysláni přímo Ústředím Českých center a nemají trvalý pobyt v České republice. Při plnění úkolů je v zemi působnosti protokolárně podřízen příslušnému vedoucímu zastupitelského úřadu, se kterým úzce spolupracuje a který může k této spolupráci zplnomocnit i jiného diplomata zastupitelského úřadu. Vzájemně se informují o souvisejících aktivitách Českého centra a Zastupitelského úřadu v zemi působení, což znamená v tomto případě v Mnichově, kde se nachází Generální konzulát České republiky²⁹, a o jimi připravovaných akcích, které časově i organizačně koordinují. Ředitel Českého centra se zúčastňuje porad Zastupitelského úřadu, na nichž se projednávají otázky související s prezentací ČR v zemi působnosti či jiná problematika související s Českým centrem.³⁰

Pracovní tým je pravidelně doplňován stážisty z řad studentů z německých a českých škol. Pracovní tým je velmi malý a České centrum v Mnichově by bez pomoci stážistů prakticky nemohlo fungovat. Stáž v Českém centru v Mnichově trvá minimálně dva měsíce a je neplacená. Stážista obdrží písemné vysvědčení o práci. Stážisti jsou plně zapojeni do činnosti ČCM, spolupracují při projektech, které České centrum v Mnichově organizuje, podílí se na péči o webové stránky centra, na administrativní činnosti, setkávají se se zajímavými osobnostmi z české a německé kultury.

V současné době je ředitelkou centra paní Dr. Zuzana Jürgens, a to od prosince roku 2009. Od května 2011 je současně pověřena řízením Českého centra v Düsseldorfu, kde bylo v rámci úspor zrušeno samostatné ředitelské místo. Paní Dr. Zuzana Jürgens se narodila v Praze v České republice. Vystudovala Český jazyk a literaturu na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, promovala z oboru Dějiny české literatury 20. století. V letech 2001-2002 absolvovala studijní pobyt na Univerzitě v Kostnici, v období 2003-2004 spolupracovala na tamních SFB projektu Norma a Symbol³¹. Mimo to vedla v letech 2001 až 2005 semináře na Institutu slavistiky v Kostnici. Od roku 2007 působila na Institutu pro západoslovanskou kulturu a literaturu na Humboldtově Univerzitě v Berlíně. Od roku 1995 byla lektorkou a editorkou, paralelně publikovala vlastní články k současné české literatuře. Od 2008 do 2009 působila jako spolupracovnice pro komunikaci v projektu Zipp – česko-

²⁹ Generálním konzulem v Mnichově je v současné době Josef Hlobil.

³⁰ Statut českých center. Česká centra ústředí. [on line] © Czech Centres 2010 - Česká centra - ústředí [cit. 26. 2. 2012] Statut článek VII., dostupné z: <http://www.czechcentres.cz/o-nas/statut/>

³¹ Společný projekt CMS a Universität Konstanz v rámci Sonderforschungsbereich (SFB) 485: „Norm und Symbol. Die kulturelle Dimension sozialer und politischer Intergration“.

německé kulturní projekty.³² Rozhovor o práci v Českém centru v Mnichově se současnou ředitelkou je uveden v kapitole 3.5.

Programovou koordinátorkou Centra je od března 2010 Anett Browarzik, M. A., která je narozena v Německu v Berlíně. Paní Browarzik vystudovala na TU Chemnitz obor Evropská studia, kde se v rámci studia zúčastnila stáže na Masarykově Univerzitě v Brně. Poté se věnovala studiu Východozápadních studií a účastnila se projektu Bohemicum v Regensburgu. V letech 2007 - 2009 pracovala jako kulturní manažerka Institutu pro mezinárodní vztahy při Shromáždění Němců v Čechách, Moravě a Slezsku v Praze. V letech 2009 - 2010 působila jako studijní koordinátorka magisterského studijního oboru Východozápadních studií na Univerzitě v Regensburgu.³³ Paní Anett Browarzik hovoří plynule česky.

3.3 Oblasti prezentace ČR

Posláním Českého centra v zahraničí je rozvoj dialogu se zahraniční veřejností aktivní prezentací České republiky nejen ve všech oblastech kultury, na kterou se především zaměřuje tato diplomová práce, ale také v oblastech vědy a školství, obchodu a cestovního ruchu. V této podkapitole jsou rozebrány jednotlivé oblasti prezentace ČR, kterým se České centrum v Mnichově věnuje či v minulosti věnovalo. U každé jednotlivé oblasti je pro vytvoření představy jaké projekty či akce ČCM uspořádalo, uveden výběr z jejich akcí. Zdrojem informací je archiv Českého centra v Mnichově.

3.3.1 Umělecké oblasti

Oblast *kultury*, které se České centrum v Mnichově především věnuje, je možno rozdělit dle jednotlivých odvětví na *výstavy výtvarného umění a fotografie, scénická umění a divadlo, film, hudbu, literaturu a ostatní*.

³² Náš tým. České centrum Mnichov. [on line] © Czech Centres 2010 - České centrum Mnichov [cit. 20. 3. 2012] dostupné z:<http://munich.czechcentres.cz/cs/o-nas/nas-tym/>

³³ Náš tým. České centrum Mnichov. [on line] © Czech Centres 2010 - České centrum Mnichov [cit. 20. 3. 2012] dostupné z:<http://munich.czechcentres.cz/cs/o-nas/nas-tym/>

Přehled jednotlivých akcí, které České centrum v Mnichově za dobu své existence uspořádalo, dokládá následující tabulka, která je zpracována podle ročenek Českých center 2001-2010 a archivu ČCM.

Tabulka č. 1: Přehled jednotlivých akcí od počátku činnosti Českého centra v Mnichově

rok	výstavy výtvarné umění, foto	hudba	Film	Divadlo	literatura	obchod	vzdělávání	Ostatní	celkem
2001	18	8	14	2	15	-	-	34	91
2002	10	10	13	5	10	-	-	28	76
2003	7	4	11	1	9	-	9	30	71
2004	9	9	8	0	7	2	3	23	61
2005	7	8	7	1	6	1	6	12	48
2006	6	6	3	2	7	0 1 turismus	5	9	39
2007	10	10	16	1	10	0 1 turismus	4	1	56
2008	Nepodařilo se zjistit jednotlivé počty akcí.								52
2009	43	8	30	7	13	5	14	19	139
2010	20	9	33	6	18	0 3 turismus	12	4	105
2011	23	11	27	7	12	-	13	7	100

Přehled zajímavých výstav z oblasti výtvarného umění a fotografie ČCM

Podpora výtvarného umění v zahraničí patří mezi stěžejní aktivity Českých center v zahraničí. Taktéž České centrum v Mnichově pořádá či spolupřádá každoročně řadu výstav

obrazů, ilustrací, fotografií a to nejen tradičních známých umělců, ale dává i příležitost mladé umělecké scéně. Dokládá to i výše uvedená tabulka, kde tato oblast má jedny z nejvyšších čísel. V případě, kdy je ČC hlavním organizátorem, jsou výstavy zpravidla pořádány v prostorách samotného centra. Vernisáže se konají většinou za přítomnosti umělce, je uspořádán doprovodný program a hudební doprovod.³⁴

Z akcí, které ČCM za dobu svého působení v této oblasti uspořádalo je zde uveden stručný výběr z jednotlivých let, vyhledaný v archivních materiálech, který dokládá, jaké výstavy mohli návštěvníci shlédnout.

V listopadu roku 2001 se uskutečnila v ČCM vernisáž výstavy obrázků přední české ilustrátorky dětských knížek *Markéty Prachatické*. Při této příležitosti bylo předčítáno z knih ilustrovaných Markétou Prachatickou, která byla celé akci přítomna. O hudební doprovod se postarala na harfu Petra Smolíková. Ve stejném roce uspořádalo ČCM výstavu obrazů mladého česko-německého výtvarníka *Peter Fischerbauer* inspirovaných jeho pobytem v jižních Čechách. Malíř Peter Fischerbauer, má sudetské kořeny, střídavě žije v Mnichově a na Šumavě. ČCM spolupřátalo na jaře 2011 jeho další výstavu obrazů zobrazujících životní příběhy a uměleckou osobnost židovského literáta Fritze Löhnera Bedy (*1883 Ústí nad Orlicí, † 1942 Osvětim).

V roce 2002 bylo ČCM další zastávkou putovní výstavy hamburgské malířky *Eleny Florentine Kühn* na téma zraněné krajiny českého pohraničí. V červnu 2002 proběhla v ČCM výstava fotografií *Miroslava Hucky*³⁵ s názvem *Proč mít život rád*.

Povodeň 2002 se jmenovala další putovní výstava, která byla uspořádána v ČCM. Jednalo se o výstavu fotografií 32 českých fotografů, připravená Alenou Dvořákovou a Viktorem Fischerem, dokumentující ničivě záplavy v ČR v roce 2002. Výstava byla doplněna o čísla státního povodňového konta i účty organizací ADRA a Člověk v tísni při České televizi.

Rok 2003 nabídl například výstavu fotografií *Tomki Němce*. Fotograf Tomki Němec byl v letech 1990-1992 osobním fotografem Václava Havla. Doprovázel jej při čestných a soukromých příležitostech, ze kterých vznikla sbírka emocionálně působivých snímků. Vernisáž doprovodilo autorské čtení knihy Ludmily Rakušanové *Václav a Dagmar Havlovi*.

Michal Cihlár, jeden z nejvýznamnějších výtvarníků současného Česka, který vytvořil například celou grafickou prezentaci Pražské zoologické zahrady, vystavoval v roce 2004

³⁴ Průměrná návštěvnost podobných akcí, je dle slov paní Jürgens okolo 40-50 hostů.

³⁵ Miroslav Hucek ovlivňoval tvář časopisu *Mladá svět* v letech 1960-1975.

v ČCM svoji výstavu s názvem *Tučňáci a alky*.

V roce 2005 se konala výstava *Unbekannte-Bekannte (Neznámí-známí)*, která představovala šest osobností současného umění a literatury z Prahy. Byli jimi fotograf *Karel Cudlín*, překladatelka a tlumočnice *Milena Oda*, výtvarník *Viktor Pivovarov*, autorka textů zabývající se uměním moderny a současným uměním *Milena Slavická*, spisovatel a novinář *Jáchym Topol* a malíř *Lubomír Typlt*. Dále se ve stejném roce konala výstava Moravské galerie v Brně a pražského Uměleckoprůmyslového muzea *Český filmový plakát 20. století* nazvaná *Svět hvězd a iluzí*, která představila filmové plakáty od konce čtyřicátých let až po současnost. Výstava byla k vidění například v Mánesu či v New Yorku. Jejím otevření byla přítomna její iniciátorka a kurátorka paní PhDr. Marta Sylvestrová.

V lednu 2006 se uskutečnila společná výstava aktuálních uměleckých děl tří česko-německých umělců: akademického malíře *Miloslava Čecha*, návrháře a dekorátéra z umělecké rodiny původem z Čech *Jaroslava Pištěka*, nyní žijícího v Německu ve Furth im Waldu a *Horsta-Gerharta Schmatze*.

Součástí mnichovské Dlouhé noci muzeí³⁶ se stala výstava *Karel Hubáček - Pocta České komory architektů*, která byla připravena ve spolupráci s galerií Jaroslava Wagnera v Praze. Výstava zachycovala životní dílo Doc. Ing. arch. Karla Hubáčka Dr. Hc., který navrhl např. konstrukci televizní věže Ještěd.

České centrum v Mnichově uspořádalo v roce 2007 výstavu kreseb známého kreslíře a karikaturisty *Vladimíra Jiránka- Humor a psychoanalýza*.

V roce 2009 uspořádalo ČCM třiačtyřicet výstav. Patřila mezi ně putovní dokumentární výstava ke knize *Petra Síse Zed' – Jak jsem vyrůstal za železnou oponou*, která byla instalovaná v replikách skutečných pouličních nástěnek, které sloužily jako agitace komunistické propagandy před rokem 1989. Sísovy originální kresby, ilustrace a objekty doprovázeli autentické artefakty z 50. až 80. let. Další putovní výstava, která navštívila ČCM, se jmenovala *Život a dílo spisovatele Karla Čapka* a byla uspořádána k 70. výročí spisovatelova úmrtí. Na dvaceti panelech v časové i tematické posloupnosti byla představena osobnost Karla Čapka v mnoha rovinách. Vedle připomenutí autorova dramatického a prozaického díla známého a překládaného ve světě (R. U. R., Bílá nemoc, Válka s mloky) tu byla zpracována i jeho činnost novinářská, občanské postoje, přátelské a milostné vztahy,

³⁶ Dlouhá noc muzeí Die Lange Nacht der Münchner Museen nabízí jedinečnou příležitost, jak si prohlédnout během jednoho večera desítky muzeí a zajímavých míst v Mnichově. Otevřeno je od 19 hodin do 2 hodin. Vstupenka na akci stojí 15 euro a platí i na veřejnou dopravu mezi jednotlivými výstavními místy. Akce má dlouholetou tradici s velkou návštěvností, je pořádána jedenkrát za rok. Info: <http://www.muenchner.de/museumsnacht2011/>

záliby. Dále ČCM představilo výstavu *Velvet Revolution Posters/Revoluční plakát 1989*, která byla grafickou připomínkou toho, jak vypadaly české ulice během listopadových událostí v roce 1989. Výstava propagovala nejen mladé české umělce, ale upozorňovala i na důležité výročí dvaceti let od sametové revoluce. Výstava byla putovní a navštívila i ČC v Tokiu, Moskvě, Stockholmu, Košicích, Paříži a Berlíně.³⁷

V roce 2010 uspořádalo ČCM výstavu fotografií *Jana Šibíka - Stories*, která představovala průřez tvorbou posledních let fotoreportéra, který byl mnohokrát oceněn v soutěži Czech Press Photo. Jan Šibík již po desetiletí fotografuje humanitární katastrofy a společenské problémy na celém světě. Zaznamenal války v Iráku a v Afghánistánu, tsunami v Indonésii nebo epidemii AIDS v Oděse. Vernisáž proběhla za osobní účasti autora.

K příležitosti uctění památky Karla Kryla a šedesátého výročí Rádia Svobodná Evropa vystavovalo v roce 2011 České centrum v Mnichově *Novoroční přání (pfka) z let 1983-1993*, které navrhl sám Karel Kryl. Vedle Krylovy tvorby byly také představeny kresby *Ivana Steigera*, kterými doprovázel knihu *Karla Kryla Z pod stolu – Sebrané spisy* (1987) i obaly gramofonových desek.

Evropské pexeso, putovní výstava koláží autorské dvojice pohybující se v oblasti animovaného filmu *Marie Procházkové a Michaely Bergmannové*, byla uspořádána v ČCM v roce 2011. Výstava vznikla na základě stejnojmenného animovaného zábavně vzdělávacího cyklu, který vysílala Česká televize v roce 2009, a která zábavnou formou přibližovala jednotlivé země Evropské unie. Výstava se skládala z 32 nástěnných tabulí, kde každá koláž byla vytvořena z různých materiálů, které jsou pro danou zemi typické, přičemž byly vždy zpracovány mapa, vlajka a jméno země.

V listopadu stejného roku pozvalo ČCM na výstavu fotografií mezinárodně uznávaného libereckého fotografa *Jiřího Jiroutka* nazvanou *Portréty*.

V roce 2012 se uskutečnilo již několik výstav. Například výstava obrazů a ilustrací české malířky *Rut Kohnové* žijící v Německu, nazvanou *Rut Kohnová: Knižní Ilustrace*, kde byly prezentovány její obrazy a ilustrace k dílům *J. A. Komenského Labyrint světa a ráj srdce*, *K. J. Erbena Kytice* a dílu *Franze Kafky Zámek*.³⁸

³⁷Praha: Česká centra, 2009, s. 10.

³⁸ V příloze na str. 101 je uvedena pozvánka na výstavu Rut Kohnové a fotografie z vernisáže výstavy.

Přehled nejdůležitějších literárních akcí v ČCM

Propagaci české literatury, především té současné, věnuje České centrum v Mnichově velkou pozornost. Pořádá především autorská čtení a literární večery. V tomto odvětví často spolupracuje se spolkem Adalberta Stiftera, který je blíže představen v podkapitole 4.1.

S literaturou souvisí projekt Českých center *Noc literatury*, do kterého se zapojilo v roce 2009 i České centrum v Mnichově. Cílem tohoto projektu je seznámit české publikum s tvorbou evropských současných autorů a v zahraničí pomocí Českých center představit v zajímavých formách a na netradičních místech českou literaturu. Celý projekt je popsán v kapitole č. 5 určené opakujícím se projektům.

Pro představu toho, kteří autoři navštívili České centrum v Mnichově, či jaké akce věnované literatuře proběhly v ČCM, je zde uveden jejich výběr za jednotlivé roky.

Dne 24. října 2000, již v nově zrekonstruovaných prostorách Českého centra v Mnichově, četl spisovatel *Jáchym Topol* ze svých knih za hudebního doprovodu syna *Filipa Topola*. Moderaci a čtení v německém jazyce provedla Beate Smordek. Spisovatel a básník Jáchym Topol je autorem knih, jako například *V úterý bude válka*, *Anděl*, *Noční práce*. Jeho knihy jsou překládány do cizích jazyků, i do německého. Jáchym Topol České centrum navštívil ještě několikrát, naposledy například dne 28. 10. 2011, kdy se uskutečnilo čtení z jeho románu *Teufelwerkstatt* (2010, česky *Chladnou zemí*) a následná diskuze s ním.

Dne 28. 2. 2002 proběhl v Českém centru vzpomínkový večer se spisovatelkou *Terezou Boučkovou*, který byl konán u příležitosti pětadvacátého výročí založení Charty 77. Autorka četla ze své knihy *Indiánský běh*. Autorské čtení Terezy Boučkové proběhlo v Českém centru v Mnichově ještě několikrát.

Ve dnech 4. 2. a 5. 3. 2002 představil *Jaromír Konečný* ve večerech nazvaných *Chut' na Švejka* překlad románu Jaroslava Haška *Osudy dobrého vojáka Švejka*.

Jaromír Konečný, jehož jméno se často objevuje v archivních materiálech ČCM, je německý spisovatel českého původu, který se proslavil v průběhu devadesátých let na poetry slamech a poetry show, jevištních provedeních povídek a básní či básnické improvizace. Do SRN emigroval v roce 1982, kde vystudoval chemii na Technické univerzitě v Mnichově, na které poté působil i jako odborný asistent. Živil se jako technik, v současné době se živí jako spisovatel, publicista, antikvář, kabaretní performer s "česko-bavorským přízvukem" a řadí se k vůdčím osobnostem poetry slamu v Německu. Svůj jedinečný dynamický přednes

obohacuje o originální řeč těla, vtipy, zapojuje publikum. Je rovněž autorem řady knih pro mládež i dospělé.³⁹ Spolupráce Jaromíra Konečného a Českého centra v Mnichově byla v minulosti velmi intenzivní, společně například pořádaly literárně-hudební české večery v klubu Substanz.

8. 10. 2002 proběhlo v ČCM autorské čtení české spisovatelky, dramatičky, scénáristky a autorky knih pro děti a mládež *Daniely Fischerové* z knihy *Prst, který se nikdy nedotkne*. Texty v němčině přednesla překladatelka Sophia Marzolf.

5. 2. 2003 četla dlouholetá spolupracovnice Radia Svobodná Evropa (Praha, Mnichov) *Ludmila Rakušanová*, autorka řady dokumentárních filmů s česko-německou tematikou ze své knihy *Václav a Dagmar Havlovi* (Langen Müller Verlag, 1999). Následovala diskuse s hosty Českého centra v Mnichově.

17. 12. 2004 uspořádalo České centrum autorské čtení *Ivana Binara* z jeho knihy *Sedm kapitol ze života Václava Nušila*.

21. 4. 2005 se uskutečnil literárně-muzikální večer *Jen těžce neseme dědictví minulé epochy* k 60. výročí osvobození koncentračních táborů: Osvětim, Dachau, Oranienburg-Sachsenhausen se čtením z děl umělců, kteří přežili: polských spisovatelů židovského původu Stanislawa Wygodzského a Tadeusze Borowského, českého básníka Františka Kadlece a německého Roama Geblera. Ve stejném roce uspořádalo ČCM literární čtení *Jaroslava Rudiše* z knihy *Mit der U-Bahn von Prag nach Berlin*.

Dne 1. 6. 2006 navštívila České centrum v Mnichově *Lenka Reinerová*, poslední německy píšící spisovatelka žijící v Praze. Proběhlo čtení z její knihy *Praha bláznivá*, kde se v anekdotách a vzpomínkách autorka zamýšlí nad osudy domů, ulic a svých vrstevníků.

Přednáška na téma *Johannes URZIDIL a holocaust* proběhla dne 23. 1. 2007. Dr. Gerhard Trappa z Mnichova přednášel o Johannesu Urzidilovi, německém básníkovi, prozaikovi a esejistovi původem z Prahy, příteli Franze Kafky a Franze Werfela, Egona Ervína Kische a Maxe Broda, autora povídek a populárně-vědeckých monografií. V říjnu stejného roku proběhlo autorské čtení *Petra Šabacha* z knihy *Občanský průkaz* v českém jazyce bez německého překladu.

Dne 12. 2. 2009 představila *Tereza Boučková* v ČCM svůj nový autobiograficky laděný román *Rok Kohouta (Das Jahr der Hahns)*, který je drásavě upřímná výpověď ženy, které se rozpadne život a ona hledá sílu, s níž by ho dokázala znovu poskládat dohromady.

³⁹ Autoři Jaromír Konečný. *Portál české literatury*. [on line] © 2012 [cit. 29. 2. 2012] dostupné z: <http://www.czechlit.cz/autori/konecny-jaromir/>

Autorské čtení doprovodila diskuse a promítání filmu *Smradi*. Večer proběhl za moderace Matthias Dörr.

Známa česko-rakouská herečka *Zdenka Procházková*, jež osobně znala spisovatele Karla Čapka i jeho manželku Olgu Scheinpflugovou, dne 1. 10. 2009 vyprávěla a četla z jeho díla ve večeru nazvaném *Dramatické čtení z Karla Čapka*.⁴⁰

Společně s Generálním konzulátem Polska, Polským kulturním institutem a s nakladatelstvím Dokořán proběhlo dne 19. 3. 2009 autorské čtení a prezentace knihy *Gottland* polského spisovatele *Mariusze Szczygiela*.

Tomáš Halík představil 28. 9. 2010 v rozhovoru s Aloisem Baumgartnerem z arcidiecéze Mnichov a Freising svou knihu *Vzdáleným nablízku*. Kniha vyšla v německém překladu pod názvem *Geduld mit Gott* v září 2010. Kniha nechává nahlédnout kreativním a nevšedním způsobem do vztahu církve, víry a spirituality v dnešní době. Ukázky z knihy přečetl Rainer Karlitschek, dramaturg Bavorské národní opery.⁴¹

V roce 2011 bylo ČCM spolupořadatelem projektu *Babí léto básníků*, které bylo společným projektem několika zemí, majících zastoupení v Mnichově, a mnichovského Stiftung Lyrik Kabinett. Na podzim 2011 se zde bylo možno zaposlouchat do poezie těchto básníků Nanni Balestrini z Itálie, Nora Gomringer ze Švýcarska, Ryszard Krynicki z Polska, Petr Halmay z Čech a Daniela Seel z Německa.

Dne 14. 2. 2012 proběhlo česko-německé čtení z knihy *Kytice*, které přednesli Peter Becher a Jiří Pretschner. Čtení bylo doprovodným programem k výstavě obrazů a ilustrací Rut Kohnové: *Knižní ilustrace*. Výstava byla pořádána k příležitosti aktuálního česko-německého vydání sbírky balad *Kytice* od Karla Jaromíra Erbena (1811- 1870) k dvoustému výročí jeho narození, s německými překlady Eduarda Alberta a Marie Kwaysser a černo-bílými ilustracemi Rut Kohnové. Tato kniha, která vyšla z iniciativy Rut Kohnové a jejího manžela Pavla Kohna⁴², vydalo v roce 2011 pasovské nakladatelství Stutz.⁴³

⁴⁰ V roce 2009 uspořádalo ČCM více akcí věnovaných spisovateli Karlu Čapkovi, k sedmdesátému výročí od jeho úmrtí.

⁴¹ 27. Září 2010 obdržel prof. Tomáš Halík, jako vůbec první Čech v historii, od Katolické akademie v Bavorsku Cenu Romana Guardiniho. Katolická akademie tak oceňuje osobnost, která je z různých důvodů nevšední. Od roku 1970 se uděluje cena („za vynikající zásluhy o interpretaci naší doby“), která nese jméno Romana Guardiniho. Mezi významné držitele patří např. fyzik a nositel Nobelovy ceny Werner Heisenberg, německý prezident Richard von Weizsäcker, teologové Karl Rahner a Hans Urs von Balthasar, skladatelé Karl Orff a Kryštof Penderecki, polský ministr zahraničí Wladyslaw Bartoszewski, vídeňský kardinál Franz König. Cena Romano Guardi. [on line] [cit. 20. 3. 2012] dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Romano_Guardini

⁴² Pavel Kohn, narozen 1929 v Praze, má židovský původ, prošel několika koncentračními tábory – Osvětim, Buchenwald, které přežil jako jediný z celé rodiny. V roce 1967 emigroval se svojí ženou a dětmi do Německa, Mnichova, kde byl v letech 1968-1990 redaktorem Rádia Svobodná Evropa. Píše především o Přemyslu Pittrovi,

Přehled zajímavých hudebních vystoupení pořádaných ČCM

V oblasti hudby se České centrum pokouší představit široké spektrum české hudební scény, která zahrnuje různé hudební žánry od českých klasiků až po moderní trendy. Pořádá či spolupřádá různé hudební koncerty, přednášky hudebních kritiků či teoretiků.

Vzhledem k finančním důvodům dává přednost menším sborům či sólovým vystoupením. U větších souborů se snaží o vystoupení v rámci velkých mezinárodních festivalů. Menší koncerty jsou pořádány v přímo v prostorách Českého centra, kde je k dispozici klavír. Ostatní v různých koncertních síních nebo kostelech.

Dlouhá noc hudby

Již pravidelně se České centrum zapojuje do projektu *Die lange Nacht der Musik* (*Dlouhá noc hudby*), kterou pořádá Münchener Kultur GmbH. Jedná se hudební akci v Mnichově a okolí, kde jsou pořádány na různých místech hudební vystoupení, kabarety, taneční vystoupení a koncerty všech hudebních žánrů. Návštěvník této Dlouhé noci hudby může na jednu vstupenku, která stojí 15 euro navštívit libovolný počet akcí z programu. Mezi jednotlivými místy konání koncertů, což jsou např. hudební kluby, koncertní sítě, muzea, divadla, veřejná prostranství⁴⁴, kde se vystoupení konají, je možné přejíždět speciálně vypravenými autobusy MVV Shuttle Bus.⁴⁵

V letošním roce 2012 České centrum představí v rámci této akce romskou hudební skupinu z Rokycan *LeČhavendar*, která byla objevena v roce 2001 zpěvačkou Idu Kellarovou. Hrají tradiční romskou hudbu s elementy jazzu, flamenga, latiny a funku. V roce 2011 uspořádalo v rámci *Die lange Nacht der Musik* České centrum v Mnichově koncert kapely *Kuzmich Orchestra*, dua renomovaných hudebníků Josefa Ostránského a Doroty Barové. Návštěvníci se mohli zaposlouchat do jejich elektroakustického neofolku.

Z hudebních akcí, které České centrum prezentovalo za dobu své existence, následuje jejich výběr.

evropském křesťanském humanistovi, který zřizoval ozdravovny pro židovské děti vracující se z koncentračních táborů, ale i německé děti českých táborů. Známý je jeho Milíčův dům.

ŠIMEK, Eduard. *Europäischer Humanist Přemysl Pitter (1895-1976)*. 1. Ausg. Prag: Pedagogické muzeum Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-80-86935-12-6.

⁴³ ERBEN, Karel Jaromír. *Der Blumenstrauß [Kytice]*. 1. Aufl. Passau: Stutz, 2011.

ISBN 978-3-88849-152-8.

⁴⁴ V roce 2010 se jednalo o 100 míst, v roce 2012 se jich chystá 120. *Die Lange Nacht der Musik*. [on line] [cit. 5. 3. 2012] dostupné z <http://www.muenchener.de/musiknacht/>

⁴⁵ Die Lange Nacht der Musik. [on line] [cit. 5. 3. 2012] dostupné z <http://www.muenchener.de/musiknacht/>

V prosinci roku 2000 se v Českém centru Mnichov uskutečnil koncert skupiny *Ta Jana z Velké ohrady*. Pod tímto uměleckým pseudonymem vystupuje zpěvačka a hlavně šansoniérka Jana Husáková se stejnojmennou pražskou hudební skupinou.

V lednu 2001 koncertoval u příležitosti prezentace výstavy *Sláva barokní Čechie* soubor staré *České hudby Capella Regia*.

Ve stejném roce navštívil ČCM dvakrát *Vladimír Merta*, v únoru vystupoval na literárním večeru, a poté v prosinci měl společně s *Janou Lewitovou* recitál.

Kapela *Psí Vojáci* vystupovala v roce 2001 v rámci akce Týden německo-české kultury (15. - 23. 9. 2001). Spolupořadatelem akce bylo sdružení Ackermann-Gemeinde⁴⁶.

Jedno z nejstarších hudebních těles Čech, *Janáčkovo kvarteto*, které je známo nejen doma, zahrálo v roce 2004 v ČCM díla Antonína Dvořáka a Leoše Janáčka. Úvodního slova se ujal tehdejší Generální konzul České republiky v Mnichově, Mgr. Karel Borůvka.

České centrum v Mnichově ve spolupráci s Muffathalle Mnichov připravilo v lednu 2005 koncert skupiny *Traband*⁴⁷, která byla založená v roce 1995 a pojmenovaná po východoněmecké značce vozu Trabant. Ve stejném roce připravilo České centrum v Mnichově v rámci literárního festivalu Bertholda Brechta v Augsburgu jazzový koncert skupiny *Petr Kořínek Trio* a *Jana Šmikmátora*. V červenci se v ČCM uskutečnil koncert českého rockového zpěváka, skladatele, zakladatele skupiny ETC..., *Vladimíra Mišíka*. V září ČCM navštívil *Ensemble Martinů*, klavírní kvarteto ve složení klavír-flétna-house-violoncello, založený v roce 1978. A také společně se Společností pro vědu a umění⁴⁸ uspořádali symposium na téma Česká klasická hudba a její odezva v německé společnosti.

V roce 2006 společně se Společností pro bohemistiku byla uspořádána přednáška na téma *Jak se v Čechách hraje opera*, které se účastnili paní Mgr. Lenka Šaldová, kurátorka v divadelním oddělení Národního muzea v Praze, a pan PhDr. Josef Herman, CSc., divadelní kritik a historik, pracovník katedry divadelní vědy na Karlově univerzitě v Praze a předseda Jednoty hudebního divadla v Praze. Ve své společné přednášce se věnovali současné situaci operního divadla v České republice. Přednáška proběhla v německém a v českém jazyce s německým překladem. Následující diskusi, v češtině i v němčině, moderoval Dr. Jan Jiroušek.

Komorní koncert kvarteta *Lyra da Camera* nazvaný *W. A. Mozart a jeho čeští současníci* se snažil připomenout především vztahy tohoto geniálního klasicistního skladatele

⁴⁶ Sdružení představeno v podkapitole 4.2.

⁴⁷ Traband představuje současnou podobu městského folklóru, vytvářeného s nadhledem a přesahem. Spojuje rock a šraml s country, ale nevyhýbá se ani latinským rytmům či cirkusovým melodiím a šansonu. Kapelu založil muzikant a zpěvák Jaroslav Svoboda.

⁴⁸ Společnost pro vědu a umění je představena v podkapitole 4.10.

k Čechám a zvláště pak k jeho českým a německým přátelům. Koncert se uskutečnil v roce 2007.

V roce 2009 byl uspořádán v ČCM hudební večer *Vzpomínka na Karla Kryla*, na kterém hudebník, skladatel a zpěvák *Lubor Hraník* hrál písně Karla Kryla. Koncertu se účastnila i Marlene Kryl, druhá žena Karla Kryla.

V rámci výstavy *Zmizelí sousedé* České centrum Mnichov uskutečnilo vystoupení známé pražské zpěvačky a herečky *Hany Frejkové*, která se se svým programem *Jidiš ve třech* představila za doprovodu Milana Potočka na klarinet a Slávka Brabce na akordeon. Akce proběhla v roce 2011 v prostorách Sudetoněmeckého domu v Mnichově a měla velký úspěch u návštěvníků.

Přehled pořadů z oblasti scénického umění, divadla, tance

Divadlo představuje velmi atraktivní a živý prostředek, jak přiblížit české scénické umění v zahraničí. Českými centry jsou organizována divadelní vystoupení, loutková představení, vystoupení tanečních a pohybových skupin. ČC také pořádají scénická čtení současných divadelních her a přednášky týkající se divadelní problematiky, jako jsou např. přednášky divadelních kritiků. Taktéž podporují účast českých souborů na mezinárodních přehlídkách a veletrzích divadelní tvorby.

Z akcí, které pořádalo ČCM za dobu své existence, je uveden opět jejich výběr:

Divadlo Archa uvedlo v dubnu 2003 po dva večery v Českém centru v Mnichově preformaci *Marné tázání nebes*, která spojovala barokní divadlo a čínskou operu. Vyprávěn byl příběh zakládající se na skutečných historických událostech. Jako podklad posloužila kniha *Dopisy z Číny* českého jezuita Karla Slavička, matematika, astronoma a hudebníka.

Studentské Divadlo na jevišti uvedlo v ČCM v roce 2005 komedii *Thomase Brussiga: Na kratším konci ulice*. Německý autor v českém provedení v Mnichově s mottem: „Žiju v NDR. Jinak nemám žádný problém.“

V roce 2008 se uskutečnil Česko-německý divadelní projekt měst Plzeň a Regensburg nazvaný *Panelákové divadlo Plzeň*. Skupina českých a německých mladých lidí z měst Regensburg a Plzně, různého věku a z nejrůznějšího kulturního a sociálního prostředí, se ve dvoutýdenním divadelním projektu zabývala mnohostranností všedního dne v obou městech a

vytvořila ze svých zkušeností divadelní hru.⁴⁹

V roce 2009 podporovalo České centrum v Mnichově vystoupení českých divadelních souborů na mezinárodním divadelním festivalu 27. Bavorské divadelní dny. V prosinci 2009 proběhlo loutkové představení vánoční pohádky divadelního souboru *Buchtý a loutky: Andělíček Toniček*. Představení proběhlo v českém jazyce.

Dalším dětským představením bylo vystoupení loutkového divadla *Dornei*, které hrálo s vodícími loutkami zhotovenými podle českých vzorů pohádku *Stolečku prostři se*.

Filmové projekce a promítání pořádané ČCM

Český film má v zahraničí dobré jméno. Česká centra pořádají řadu filmových projekcí a diskusí s režiséry. Jedná se o velmi populární, významnou a přitom organizačně nenáročnou činnost. Česká centra mají filmové přehlídky nejen sami pořádat, ale i české filmy nabízet na významné mezinárodní filmové festivaly.

České centrum v Mnichově seznamuje návštěvníky se současnými českými filmy. Od roku 2001 spolupřádá *Tschechische Filmwoche im Gasteig (Český filmový týden v Gasteigu)*⁵⁰, kde jsou každoročně představovány nejvýznamnější snímky aktuální české filmové tvorby. Projekce také navštěvují filmoví režiséři a producenti.

Ve spolupráci s Neues Arena Kino München pořádá České centrum v Mnichově pravidelně každou první středu v měsíci od 19 hodin filmové promítání. Společně představují české filmy. Zpravidla se jedná o nové české filmy v původním znění s německými nebo anglickými titulky.

Dále například v roce 2001 pomohlo České centrum v Mnichově uvést české filmy *Otesánek*, *Pelišky* a *Samotáře* na mezinárodním filmovém festivalu v Augsburgu.

V rámci zahájení výstavy *Osamělí ve vlasti* prezentovalo ČCM dokumentární film *Zapomenuté pohraničí*, které představilo osudy malých obcí v českém pohraničí na počátku 20. století.

⁴⁹ Bližší informace lze získat na www.cojc.eu. Co was jist Čojč ?Čojč. [on line] [cit. 5. 3. 2012] dostupné z: www.cojc.eu

⁵⁰ Projekt je blíže představen v podkapitole 5.2.

3.3.2 Vzdělávání

Oblast vzdělávání zahrnuje především šíření českého jazyka v zahraničí, provoz knihovny s českou literaturou a aktivní podporu výuky mateřského jazyka pro děti českého původu žijící v zahraničí. Dále poskytování informací o možnostech studia v České republice, nabízení stáží pro české studenty a spolupráce se studenty bohemistiky a slavistiky v Mnichově. A v neposlední řadě pořádání odborných přednášek, pódiových diskuzí, výstav za přítomnosti odborníků a znalců dané tematiky.

Výuce českého jazyka v Českém centru v Mnichově a výuce dětí v rámci České školy bez hranic jsou věnovány vlastní kapitoly.⁵¹

V Českém centru v Mnichově nalezneme malou knihovnu s českou literaturou v originále i v německém překladu pro děti i dospělé čtenáře. Počet knih i jejich výběr je značně omezený a knihovna není téměř využívána. Hlavním důvodem, dle slov současné ředitelky ČCM paní Zuzany Jürgens, je především to, že v Mnichově nalezneme několik knihoven, které jsou velmi dobře vybaveny českými knihami, např. knihovna spravovaná Institutem Collegium Carolinum, která obsahuje především odbornou literaturu týkající se dějin České a Slovenské republiky nebo Bayerische Staatsbibliothek, které má velmi dobře vybavené oddělení české literatury včetně beletrie.

3.3.3 Obchod

V rámci služeb může České centrum v Mnichově nabídnout své prostory pro různé prezentace českých firem. České firmy se mohou také podílet na kulturních akcích pořádaných Českým centrem v Mnichově. Sponzorská účast je poté nenásilně prezentována a firma představena při vernisáži výstavy. Více informací je možné vyhledat na internetových stránkách www.export.cz. Spolupracující organizace jsou v této oblasti CzechTrade a Česko-německá průmyslová a obchodní komora. Tato oblast není pro ČCM prioritní, odkazuje na odborné agentury.

Z akcí uspořádaných v této oblasti je možno uvést následující: V lednu roku 2009 se uskutečnil v prostorách Českého centra v Mnichově projekt Českých center nazvaný *České*

⁵¹ Kapitola č. 6-Kurzy českého jazyka, podkapitola 4.15 Česká škola bez hranic.

hvězdy 2009 -Tschechische Stars 2009 doprovázený mottem „*Vzájemnou podporou pro silnější dojmy.*“. Cílem projektu bylo seznámit širokou zahraniční veřejnost s Českou republikou jako dynamickou a atraktivní zemí, snoubící obchodní tradici a úspěch s bohatým kulturním zázemím. Česká republika v tomto období předsedala Radě EU, což byla ojedinělá příležitost jak jiným než obvyklým způsobem představit společně českou kulturu, krásy České republiky a reprezentanty úspěšného českého exportu s bohatou tradicí. Projekt byl koncipován jako celodenní program, který obsahoval prezentace firem a krajů, výstavu, hudební vystoupení, filmová představení doplněné o gastronomické ochutnávky tradiční české kuchyně. Projekt se představil v sedmnácti městech patnácti zemích. Partnerem projektu byla agentura Czech Turism.

3.3.4 Cestovní ruch

České centrum Mnichov nabízí také své prostory k prezentacím z oblasti cestovního ruchu v České republice. V rámci svých kulturních akcí také propaguje turistické destinace v České republice např. formou inzerátů, vyložení informačních letáků, prezentací regionálních specialit. Zodpovídá otázky týkající se České republiky, zejména turistiky.

ČCM uspořádalo např. v roce 2007 prezentaci Lázní Jáchymov/Bad Jachymov. Lázně představily v německém jazyce Dr. Olga Holečková, lékařka sanatoria Radium Palace a Zdena Fiedlerová, fyzioterapeutka sanatoria. Následně byl promítán film *Petra Hellera* z Mnichova *Hotel Radium*, který přibližoval temnou atmosféru tohoto města v době těžby uranu pro bývalé SSSR.

V březnu 2009 proběhla prezentace Jihočeského kraje v rámci výstavy fotografií Michala Tůmy. V rámci vernisáže proběhla ochutnávka pekařských výrobků firmy ALIMPEK, podávalo se české pivo.

3.4 Citlivá témata

Citlivými tématy nazývám otázky týkající se holocaustu, 2. světové války či odsunu Sudetských Němců. Žádným z těchto témat se České centrum v Mnichově nebrání, pořádá či

pořádalo mnoho zajímavých výstav, diskuzí a projektů. Tyto akce jsou blíže popsány v rámci jiných kapitol. Jmenovitě např. výstavy *Tragická místa v paměti*, *Osamělí ve vlasti*, přednášku *Johannes URZIDIL a holocaust*, diskusní večer: *Arnošt LUSTIG - Moje setkání s Petrem Ginzem a jeho přáteli v Terezíně*, apod.

3.5 Ředitelé Českého centra v Mnichově a období jejich působení

Jak již je uvedeno v podkapitole 3.2, v čele Českého centra v zahraničí stojí ředitel, kterého jmenuje a odvolává generální ředitel Českých center po předchozím souhlasu ministra zahraničních věcí, a to na základě výsledku veřejného výběrového řízení schváleného personální radou ministerstva zahraničních věcí ČR.⁵² Ředitel Českého centra v zahraničí zodpovídá za jeho celkovou činnost, přípravu, realizaci a zhodnocení plánovaných akcí a za plnění stanovených cílů a záměrů v zemi působení. Dodržuje příslušné předpisy, hospodárně nakládá se svěřenými prostředky a optimálně využívá finanční, hmotné a personální zdroje, řádně vede účetní evidenci. Ředitelé Českých center v zahraničí jsou přímo odpovědní generálnímu řediteli Českých center. V zemi působnosti jsou protokolárně podřízeni příslušnému vedoucímu zastupitelského úřadu, se kterými vzájemně spolupracují a informují se o souvisejících aktivitách.⁵³

Kontaktovala jsem všechny ředitele, kteří v jednotlivých letech vedli České centrum v Mnichově s žádostí o poskytnutí rozhovoru o době, ve které v ČCM působili. Jednalo se o pana Mgr. Jana Šíchu, pana Bc. Davida Stechera, paní Mgr. Veroniku Fedotovou, která byla pověřena vedením ČCM v období března až prosince 2009 a současnou ředitelku paní Dr. Zuzanu Jürgens.

Rozhovory proběhly různými způsoby. S panem Bc. Davidem Stecherem, který v současné době vede České centrum v Tel Avivu, proběhl telefonický rozhovor, pan Mgr. Jan Šícha a paní Mgr. Veronika Fedotová se rozhodli pro zodpovězení otázek v emailové podobě a s paní Dr. Zuzanou Jürgens jsem vedla vícekrát rozhovor osobní, a to při návštěvách v ČCM. Všem byly kladeny podobné otázky, které jsou rozděleny do několika tematických okruhů:

⁵²Statut Českých center. Česká centra ústředí. [on line] © Czech Centres 2010 - Česká centra - ústředí [cit. 16. 2. 2012] dostupné z: <http://www.czechcentres.cz/o-nas/statut/>

⁵³Statut Českých center. Česká centra ústředí. [on line] © Czech Centres 2010 - Česká centra - ústředí [cit. 16. 2. 2012] dostupné z: <http://www.czechcentres.cz/o-nas/statut/>

- 1) Osobní: Jak dlouhé bylo Vaše působení v Českém centru v Mnichově a jak byste ho hodnotil? Které projekty či akce z doby Vašeho působení oceňujete nejvíce?
- 2) Návštěvníci: Byl zájem o České centrum z řad návštěvníků? Jednalo se spíše o Čechy či Němce? Jaká byla jejich věková skupina?
- 3) Program: Jaký byl zájem z řad umělců vystupovat v ČC? Bylo složité zajistit program? Pro jakou skupinu jste se snažil spíše koncipovat program? Měl jste „volnou ruku“ při výběru programu či jste musel čekat na schválení Ústředí ČC?
- 4) Spolupráce a propagace: Jaká byla ochota místních a krajanských organizací spolupracovat s ČC? Jaká byla propagace centra?
- 5) Citlivé témata: Víím, že se České centrum v Mnichově nevyhýbá citlivým otázkám jako holocaustu, Sudetských Němců apod. Jaký na to máte názor? Jaký byl o tato témata zájem?
- 6) České centrum: Je užitečné a potřebné České centrum v Mnichově?

Dotazovaným byl ponechán i prostor pro volné vyjádření k Českému centru v Mnichově.

Fungování Českého centra v Mnichově je následně popsáno podle období působení jednotlivých ředitelů. Postupně je uvedeno vše podstatné z činnosti ČCM, co vyplynulo z konkrétních rozhovorů s řediteli.

Shrnutí odpovědí na jednotlivé otázky je uvedeno v podkapitole 3.7.5.

3.5.1 Ředitel Mgr. Jan Šícha, rok 1999 – léto 2004

„Myslím, že ČCM mělo smysl i atmosféru.“

Pan Mgr. Jan Šícha působil jako první ředitel Českého centra v Mnichově. Na začátku se zúčastnil výběrového řízení na místo ředitele Českého centra v Mnichově, které ovšem nebylo ještě zřízeno. V té době byl již zaměstnancem Ministerstva zahraničních věcí, byl na diplomatické stáži v Berlíně. Po vyhraném konkurzu na ředitele ČC v Mnichově byl vyslán na získání praxe do Bonnu na kulturní oddělení. České centrum v Mnichově se začalo budovat až po dvou letech a to hlavně zásluhou velvyslance Františka Černého.

Zpočátku než se České centrum v Mnichově usídlilo ve svých prostorách, které pan Šícha intenzivně vyhledával a poté řídil jejich rekonstrukci, vedl ČCM ze svého bytu, který se nacházel ve Windachu u Ammersee. Zde se vedla i různá jednání, přijížděli sem krajané,

poslanci a úředníci. Po vytipování čtyřech nejzajímavějších míst, která se hodila na České centrum v Mnichově, bylo rozhodnuto společně s lidmi z Ústředí Českých center o prostorách na Prinzregentstrasse 7. Výběr místa ovlivnila i jeho cena. Prostory musely projít rekonstrukcí. Požadavkem pro rekonstrukci byla i samostatná jednotka se sociálním zázemím, kde by bylo možno v krajním případě někoho ubytovat. Na rekonstrukci byla vypsaná první veřejná soutěž v instituci, kterou vyhrál akademický architekt Pavel Kolíbal, inspirovaný jednoduchou architekturou z USA.

Pan Šícha se na počátku svého působení ČCM chodil představit do mnichovských kulturních institucí, kde navázal spolupráci například s panem Klausem Blancem z kulturního zařízení Gasteig a společně začali pořádat každoroční filmový festival Filmwoche, dále pak se Sudetoněmeckým domem, se spolkem Adalbert Stifter Verein, kde byl pan Šícha členem jeho rady. Spolupracoval s Danielem Brösslerem⁵⁴ ze Süddeutsche Zeitung, což znamenalo, že zprostředkoval politické vstupy z Čech do Německa, od rozhovoru s Václavem Havlem, s Vladimírem Špidlou, přes poměrně časté komentáře předsedy zahraničního výboru parlamentu Vladimíra Laštůvky.

Jeho spolupracovnicí, jako vyslaná síla, se stala paní Marika Veličová, se kterou se osobně znali již z působení v Bonnu. Rozhovor s paní Marikou Veličovou je uveden v podkapitole 3.5.1.1.

Při sestavování programu měl pan Šícha „volnou ruku“, program nemusel být schvalován Ústředím ČC. Záviselo na financích, kterých ČCM nemělo mnoho. Na pozvání pana Šíchy vystupovala v ČCM například Radůza, která nebyla v té době ještě tolik populární, hudební skupina Ta Jana z Velké Ohrady, z literatury Pavel Brycz, pozdější nositel Státní ceny za literaturu, za vrcholné považuje představení barokní opery v Muffathalle. Čeští umělci jezdili, dle slov pana Šíchy, do ČCM rádi, bylo z čeho vybírat, možná více než v současné době.

V době působení pan Jana Šíchy v Českém centru v Mnichově usilovala Česká republika o vstup do Evropské unie. On sám vytvořil přednáškový cyklus na téma *Česká republika, příští partner v EU*, který prezentoval v různých institucích. Jako velmi dobrou ocenil pan Šícha spolupráci s Jaromírem Konečným.⁵⁵

⁵⁴ Daniel Brössler - žurnalista, zahraniční redaktor Süddeutsche Zeitung, oblast střední a východní Evropa.

⁵⁵ O Jaromírovi Konečném bylo napsáno v kapitole věnující se prezentaci jednotlivých uměleckých oborů. Viz. Podkapitola č. 3.5.1.

Publikem, které si muselo ČCM od počátku vytvořit, byli především krajané, kteří hovořili oběma jazyky, avšak některé pořady byly připraveny pro ně jen v češtině, jako např. *Mnichov, město Čechů* či přednáška o Československu, která se konala k výročí narození Tomáše Garrigue Masaryka.⁵⁶ Dále to byli studenti humanitních oborů místních univerzit, lidé, které dojal rok 1968, fandili Václavu Havlovi, měli rádi Prahu, žili ve smíšeném česko-německém manželství či se k něčemu takovému chystali.

České centrum v Mnichově se za doby prvního ředitele prezentovalo především v tisku. Ne vše je archivováno, neboť lokální přednášky se například uváděly v referátech různých médií. Ředitel pan Jan Šícha publikoval v *Süddeutsche Zeitung* na straně 2, v rubrice *Außenansicht*.

Postupně si vytvořilo České centrum v Mnichově a jeho okolí dobré jméno, nápomocné byly i místní instituce. Pan Šícha jmenoval například paní Verenu Nolte z Kulturreferat der Stadt München, oddělení mezinárodní kulturní výměny.

„Měl jsem pověst ředitele, který po hostech myje skleničky, v ČCM jsme i sami uklízeli, obálkovali a tak. Myslím si, že lidský rozměr k prezentaci malé kultury patří. Dnes bych to dělal stejně, přestože profil ČR je spojen s ostudou a výkony v kultuře jsou málokdy schopné konkurence.“ *„V rámci možností to byla docela slušně odvedená práce, kterou jsem si užil a čas ji prověřil.“*

Hodnotící zpráva Mgr. Jana Šíchy na počátku roku 2001 uváděla, že v ČCM jsou zaměstnáni dva vyslaní pracovníci, kteří zajišťují veškerou činnost za pomoci stážistů z řad studentů. Partnerská organizace CzechTrade, se nachází v Kolíně nad Rýnem. Malé ČCM si začalo od počátku budovat dobré postavení v Mnichově, kde působí francouzský, španělský a italský institut, velmi aktivní centrála Goethe Institut, Americký dům, Britský konzulát, brazilská a čínská centrála. Expandovalo do Regensburgu, Augsburgu a Kasselu. Vede infotéku o ČR, pořádá čtyři až osm akcí měsíčně. Své aktivity spojuje s místními organizacemi. Působí jako nenásilně kultivující instituce. Cílové skupiny, na které se činnost ČCM především zaměřuje a které oslovuje, jsou mladá a vzdělaná vrstva bavorské společnosti, početná krajanská komunita zahrnující již integrované potomky emigrantů a krajany působící v Mnichově pouze přechodně. LMU Universitu - slavistické a humanitní obory, Offene Akademii-institut působící v prostorách kulturního a vzdělávacího centra

⁵⁶ Přednáška Ivana Medka, dne 9. 3. 2001.

Gasteig, Kulturreferat Adalbert Stifter Verein-organizaci kultivovaných a Čechům příznivých sudetských Němců, Ackermann-Gemeinde-katolickou organizaci sudetských Němců, Československou společnost pro vědy a umění-renomovanou krajanskou organizace založenou v USA v šedesátých letech, Sokol Mnichov, Českou katolickou Misii, Bavorský jazykový institut, Mnichovskou židovskou obec, města Augsburg, Bohemicum Regensburg, Muffathalle, Mnichovský filmový festival, Villa Waldberta, Lyrik Kabinett. Byl zde představen výhled na rok 2001, který především zahrnoval jazzový festival v Regensburgu, Filmové dny v Mnichově, Český týden v Augsburgu a příhraniční projekt v Schönsee. Zpráva uváděla, že založení Českého centra v Mnichově bylo považováno na bavorské straně za vstřícné gesto České republiky.

3.5.1.1 Marika Veličová, spolupracovnice prvního ředitele⁵⁷

„České centrum je moje srdeční záležitost.“

Paní Marika Veličová byla spolupracovnicí Mgr. Jana Šichy, která do Českého centra přišla v září 2000, poté co již pan Šicha zařídil vše pro řádné fungování Českého centra, což byly prostory a zařízení. České centrum v Mnichově se poté slavnostně otevíralo na začátku října. V Českém centru v Mnichově působila 4 roky, což je obvyklý časový rámec pro zaměstnance Českého centra. Na své zaměstnání vzpomíná jako na nádhernou práci a České centrum v Mnichově považuje za svoji „srdeční záležitost“ do současné doby. Žije a pracuje v Mnichově, konkrétně na Českém konzulátu a pokud jí čas dovolí, i nadále navštěvuje akce pořádané ČCM.

České centrum bylo při jeho vzniku v Mnichově vítáno, očekáváno a to jak ze stran Čechů zde žijících, tak i organizací, a to i těch bavorských. Organizace a spolky, a to i ty německé, je sami oslovovali s nějakým nápadem na uspořádání akce. České centrum mohlo poskytnout prostory, záštitu. Češi, dlouhodobě žijící v Mnichově, přijali České centrum v Mnichově s velkým nadšením, avšak po čase přiznali mírné zklamání, neboť od ČCM očekávali něco jiného. Domnívali se, že České centrum v Mnichově bylo zřízeno pro ně, jako místo pro jejich pravidelné setkávání, že se zde budou konat akce víceméně pouze pro Čechy, což ovšem není posláním Českého centra v zahraničí. Posláním je prezentace České republiky v zahraničí a šíření české kultury. Vydobýt místo v kulturním životě v Mnichově, je dle slov

⁵⁷ S paní Marikou Veličovou byl uskutečněn telefonický rozhovor dne 14. 2. 2012.

paní Veličové, velmi těžké neboť je zde velká nabídka různých kulturních akcí, divadel, koncertů, výstav. A jim se to povedlo a zájem o České centrum v Mnichově byl.

V době působení paní Veličové v ČCM nebyla Česká republika ještě členem Evropské Unie, avšak o vstup usilovala. Program ČCM byl koncipován převážně na podporu vstupu České republiky do Evropské unie. Působení Českého centra v Mnichově v té době je možné nazvat jako „uvolněnou vstupenku“ do Evropské unie. Mohli si dovolit daleko více než třeba Generální konzulát České republiky v Mnichově, který jedná v politické rovině. Důležitá byla otázka Česko – Bavorského přátelství a sousedství.

Snažili se, aby byl program Českého centra v Mnichově vyvážený. Paní Veličová přiznávala, že České centrum v Mnichově nebylo vedeno tak profesionálně, jako je tomu v současné době. Pro ně nebyl tištěný program tak důležitý, jako uspořádání konkrétní akce. Finanční rozpočet nebyl moc velký, takže předností pro ně bylo uspořádání konkrétní akce než její propagace v tištěné podobě.

České centrum v Mnichově navštěvovali jak Němci, tak Češi. Není možné říci, že by jedna skupina převažovala. Záleželo vždy na programu. Na české filmy chodilo hodně Čechů, za jejich působení vznikl a proběhl 1. ročník *Tschechische Filmwoche im Gasteig*⁵⁸. Na předčítání básní, které není v současné době tak populární, převažoval zájem spíše od německých návštěvníků. České centrum v Mnichově začalo vést adresář jmen lidí, kteří měli zájem o informování o programu Českého centra v Mnichově. Na počátku byl úplně prázdný a postupně se zaplňoval, což pro ně bylo dobré znamení. Pro paní Veličovou osobně, byl velký zážitek přednáška divadelní kritičky, na které se sešlo okolo dvaceti studentů, celá akce byla velmi intenzivní.

Působení Českého centra v Mnichově je dle slov paní Mariky Veličové velmi důležité: „*Tam kde jsou z historie již zasazeny kořeny, je nutné pokračovat ve spolupráci, rozvíjet ji a kultura má v tomto velikou sílu.*“

⁵⁸Festival *Tschechische Filmwoche im Gasteig* (Český filmový týden v Gasteigu) popsána v podkapitole 5.2.

3.5.2 Ředitel Bc. David Stecher, léto 2004 – leden 2009

„Kdyby mě ta práce nebavila, tak bych ji nemohl dělat.“

České centrum v Mnichově vedl druhý ředitel od léta 2004 do ledna roku 2009. V současné době je ředitelem Českého centra v Tel Avivu. Rozhovor s panem Bc. Davidem Stecherem proběhl dne 22. 2. 2012 telefonicky.

V Českém centru v Mnichově působil přibližně 4,5 roku. Své působení v ČCM hodnotí pozitivně. Navázal na činnost svého předchůdce pana Mgr. Jana Šichy. Krátce před nástupem pana Stechera do funkce ředitele Českého centra v Mnichově vstoupila Česká republika dne 1. 5. 2004 do Evropské unie. Platilo tzv. přechodné období, kdy nemohli Čeští občané v Německu pracovat bez povolení. Česká republika také ještě nebyla členem Schengenského systému. Obě tyto situace, dle slov pana Stechra, dost ovlivňovaly činnost ČCM a jsou důvodem rozdílů v práci oproti dnešní situaci. Veškeré výstavy, které přecházely přes hranice, musely procházet proclením, nepříjemné bylo i trávit čas při kontrolách na hranicích. Dnes je již dokončená přímá dálnice do Čech, což usnadňuje cestování, obzvláště v zimním období.

Česká centra v zahraničí jsou dle pana Stechera dobrá věc, mají velkou smysluplnost, i s nízkými rozpočty dokážou velké věci. Záleží velmi na řediteli, který centrum vede, na jeho kreativitu, jak se postaví ke své práci. S tím souvisí i propagace Českého centra. V době jeho působení nebyl ještě tolik rozšířen internet. ČCM za vedení druhého ředitele informovalo o svojí činnosti hlavně pomocí inzerátů v novinách a rozdáváním letáků na různých místech, dalo by se říci i velmi netradičních pro propagaci kultury např. i v lékárnách. *„Němci velmi často navštěvují lékárny a bylo toho třeba využít“* uváděl pan Stecher. Dále v různých restauracích a barech v okolí, na místních univerzitách. Pan Stecher se označil za velmi komunikativního člověka a právě proto mu nečinilo problémy, spolupracovat při propagaci s různými institucemi.

Polohu Českého centra v Mnichově si velmi pochvaloval. Sídlí na prestižní adrese, nedaleko centra. To, že leží v uzavřené budově, neviděl jako problém. Pokud se u nich konala nějaká akce, ČCM vyvěšovalo vlajku, do oken vyvěšovalo billboardy a plakáty.

„Mnichov je atypické město, velmi bohaté, patří mezi čtyři nejdražší města a je zde velká konkurence v kulturní oblasti. Taktéž obyvatelé Bavorska často Českou republiku nikdy nenavštívili, i když jsou sousedé. Když chce zde někdo uspět, musí velmi zaujmout, ať již programem či hostem.“

Pan Stecher viděl i rozdíl v personálním obsazení: „něco jiného si mohou dovolit uspořádat například ve Francii, kde čítá tým dvacet osob a oni v Mnichově s dvěma lidmi.“

Při programové nabídce bylo nutné zohledňovat i náboženské svátky v Bavorsku. Toto pan David Stecher zdůrazňoval i v rozhovoru pro Českou televizi vysílaném v pořadu Před půlnocí, dne 24. 11. 2010.⁵⁹

Spolupráce s různými institucemi jak na straně české tak i německé byla velmi dobrá, za dobu svého působení se pan Stecher nesetkal s nepřátelstvím. Z české strany si zejména pochvaloval spolupráci s Plzeňským krajským úřadem a Jihočeským krajským úřadem. S firmami jako je Plzeňský Prazdroj či Bohemia sekt, dále například s Lázněmi Jáchymov. České centrum také spolupracovalo s Českými aeroliniemi, které do roku 2008 provozovaly přímé letecké spojení mezi Prahou a Mnichovem. V Mnichově jezdily tramvaje s reklamou na toto letecké spojení. ČSA každoročně věnovaly několik letenek zdarma, které ČCM většinou využívalo pro účinkující. Každoroční spolupráce byla a je s filmovým festivalem Finále Plzeň. Spolupráce fungovala také s Českými drahami, se kterými společně s Goethe institutem byla uspořádána cesta s promítáním filmu.⁶⁰ Z německé strany či na německém území sídlícími spolky je možno uvést Münchener Volkshochschule (MHVS), Münchener Kulturreferat, Sudetendeutsches Haus, Mnichovskou židovskou obec, Nadaci Brücke/Most, centrum Gasteig a dále pak krajanské spolky jako je TV Sokol München, který má v Mnichově velkou tradici.⁶¹ S kým ČCM nespolečně spolupracovalo, byla podobná zahraniční centra či instituce, kromě Polského centra, které sídlí ve stejné budově. Za velmi důležité považuje pan Stecher, že České centrum Mnichov také velmi intenzivně spolupracovalo s Centrem Bavaria Bohemia v Schönsee a podporovalo jeho činnost. David Stecher oceňuje především spolupráci s ředitelem projektu „Kultura bez hranic – setkávání Čechy-Bavorsko“ Mgr. Václavem Vrbíkem, který byl oceněn cenou Agit Gracia za příhraniční spolupráci. Obě centra spolupřátala například filmové pátky, konané v Schönsee.

Z řad umělců byl dle slov pana Stechera velký zájem o možnost vystupování v ČCM, dokonce se i stalo, že museli někoho odmítnout. Umělci vystupovali většinou bez nároku na

⁵⁹ <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/osobnosti-na-ct24/108630-ceska-republika-ma-v-izraeli-velice-dobre-jmeno-rika-david-stecher/>

⁶⁰ Vlák přátelství – u příležitosti otevření přímého vlakového spojení Praha – Mnichov – Praha uspořádalo ČCM s Goethe Institutem a ČD dne 12. 12. 2004 první jízdu s kulturním programem ve vyhrazeném vagonu - poslech spisovatele Jaroslava Rudiše, držitele ceny Jiřího Orteny. Během cesty byla možnost zhlédnutí zajímavého filmu, zapůjčení "putovních knih" z vydavatelství Labyrint a dalších materiálů dodaných Českým centrem v Praze a Goethe institutem.

⁶¹ Jednotlivé spolky a organizace jsou popsány v kapitole č. 4

honorář, pouze jim byla proplácena cesta, ubytování a stravné. Byla to pro ně šance vystoupit v zahraničí, kde je de facto nikdo ani neznal, oproti Čechům kde byli třeba velmi populární.

Při přípravě programu měl ředitel Stecher doopravdy volnou ruku. Plán programu se připravuje a předkládá na půl roku dopředu, ale je možno zařadit i projekt mimo plán. Pokud České centrum v Mnichově zařadilo program, který mohl být obsahem problematický, tak pan ředitel cítil podporu z řad vedení či ministra zahraničních věcí ČR.

O program Českého centra v Mnichově zájem byl, návštěvnost byla odvislá od programu, kterým byl koncipován vlastně pro všechny věkové skupiny, od malých dětí, pro které se pravidelně pořádala Mikulášská nadílka a také divadelní představení, po dospělé.

ČCM nepůsobilo jen v Mnichově, ale svoje akce pořádalo i v jiných městech např. v Augsburgu, Freiburgu.

Z projektů a akcí uváděl pan David Stecher především různá filmová představení. Film je dle jeho slov vynikající komunikační prostředek. Pravidelně navštěvoval a navštěvuje festival Finále Plzeň. V Mnichově se centrum každoročně podílí na projektu *Tschechische Filmwoche im Gasteig* (Český filmový týden v Gasteigu).

V hudebním klubu *Substanz*⁶² se pravidelně konaly literárně-hudební večery *Tschechische Abend* (Český večer) společně s Jaromírem Konečným. Nazvány byly dle ročních období, *Herbst Tschechische Abend* (Podzimní český večer) nebo *Sommer Tschechische Abend* (Letní český večer). Jaromír Konečný si vždy pozval nějakého českého spisovatele, který předčítal ze své knihy, např. v roce 2007 byl hostem Jaroslav Rudiš, poté se hrála česká hudba, prodávala se česká jídla a čepovalo české pivo.

Z programů z hudební tematiky vzpomínal pan Stecher například na koncert *Vladimíra Mišíka*, o který byl tak velký zájem, že návštěvníci stáli i na ulici před otevřenými okny a poslouchali, vzhledem k tomu že se nevešli do prostor ČCM.

K tématům holocaustu či sudetských Němců se pan Stecher vyjádřil, že bez vyřešené minulosti nelze stavět budoucnost.

Za jakýsi svůj hrdinský počin považuje pan Stecher pozvání *Arnošta Lustiga* do Českého centra v Mnichově a promítání filmu *Transport z ráje*. (Večer proběhl 2. 5. 2007 a byl nazván *Diskusní večer: Arnošt LUSTIG - Moje setkání s Petrem Ginzem a jeho přáteli*

⁶² http://substanz-club.de/club/club_kontakt.html

v *Terezíně*, večer moderovala Markéta Mališová, ředitelka Společnosti Franze Kafky v Praze, a Tomáš Jelínek, předseda Tereziánské Iniciativy.).

Jako hrdinský čin to pan David Stecher nazývá oprávněně. Spisovatel Arnošt Lustig (1926 - 2011) byl jako šestnáctiletý deportován do Terezína, postupně prošel Osvětimí, kde zahynul jeho otec, a Buchenwaldem. Na jaře 1945 uprchl z transportu smrti do Dachau. Po válce studoval na Vysoké škole politické a sociální. V roce 1948 se stal dopisovatelem LN z izraelsko-arabské války. Pracoval jako reportér Československého rozhlasu, Mladého světa, byl scenáristou na Barrandově. V roce 1968 emigroval nejprve do Izraele, později do USA, kde působil jako profesor literatury na Americké univerzitě ve Washingtonu. V roce 2003 byl za román *Krásné zelené oči* navržen na prestižní Pulitzerovu cenu. V knize *Bez démonů minulosti* v kapitole *O nenávisti a odpuštění* jsou uvedeny jeho úvahy nad otázkami Františka Cingra mimo jiné na otázku „*Pociťoval jste v lágru či po válce jenom nenávist k Němcům? Co jste si o nich myslel?* Odpověď: *Musím říct, že na mapě světa pro mě Němci, Německo na několik let zmizeli. Je to možná primitivní obrana, asi jako když člověk odmítá uznat, že mu zemřel někdo, kdo mu byl drahý, jako otec, matka, děti. Německo pro mne nebylo. Nenávist jsem necítil. Jen opovržení. Zklamání.*“. A další „*Kdy jste Vy osobně Němcům odpustil?* Odpověď: *Neptejte se mě, jestli jsem odpustil Němcům. Němci nejsou smečka hyen, křížená s klubkem hadů, i když mnozí, jak ukázala válka a koncentrační tábory, mají blíž k hyenám a jedovatým hadům než ovečkám. Nemohu odpustit ani jedinému člověku, který vraždil, Ve jménu Německa došlo k největší masové vraždě v dějinách lidstva. To nelze odpustit. Ale nelze také pominout, že tato masová vražda zahrnula mnoho a mnoho Němců. Jistě je pravda, že obraz německých válečných zvěrstev všude, kam vkročila noha německého vojáka, bude i v příštích pokoleních trvat přinejmenším tak dlouho, jak dlouho budou znít ozvěny utrpení všech postižených a jak dlouho to bude bolet i děti, co se ještě ani nenarodily. Ale nemohu obvinít nevinné. To by ze mne udělalo stejného nacistu, které odsuzuju.*“⁶³

⁶³ RICHTER, Karel a kol. *Bez démonů minulosti: česko-německé vztahy v osudových okamžicích společné minulosti*. Vyd. 1. Praha: Rodiče, 2003. ISBN 80-86695-39-5, s. 339, 341

3.5.3 Mgr. Veronika Fedotová – pověřena vedením Českého centra v období leden až prosinec 2009

„Je to velmi zábavná a kreativní práce, výzva, která samozřejmě zavazuje.“

Mgr. Veronika Fedotová převzala na téměř jeden rok vedení ČCM v lednu 2009. S činností Českých center byla před svým pověřením dobře seznámena, aktivně znala ČC deset let, přes čtyři roky pracovala jako zástupkyně ředitelky ČC v Drážďanech, před jeho zrušením z finančních důvodů. Věnovala se především marketingu a PR a měla příležitost zapojovat se do dramaturgie ČC. Zkušenosti, které tam nasbírala, uplatňovala a dále rozšiřovala v Českém centru v Mnichově.

Dle vyjádření paní Fedotové nebylo vedení ČCM lehkým posláním, neboť věděla, že se jedná jen o dobu určitou a po ní přijde nástupce, který bude mít promyšlenou koncepci vedení ČCM na čtyři roky dopředu, což se u ní nedalo předpokládat. Přesto na svoji práci velmi ráda vzpomíná. V době jejího vedení Česká republika předsedala v prvním pololetí roku 2009 Radě Evropské unie a očekávalo se velké zviditelnění všech, kdo v podobných institucích propagujících jméno ČR působili. Paní Fedotová se domnívá, že odvedla dobrý kus práce a využila všech možností, které se jí naskytly.

V programovém složení akcí ČCM reagovala nejen na aktuální dění v ČR a v Německu, ale využila rovněž dotací a zdrojů podpůrných programů na činnost nejrůznějších spolků. To ji dovolilo vůbec poprvé v historii Českého centra v Mnichově zavést měsíčně vydávání tištěného programového letáku a věnovat se více propagaci v tisku i v jiných médiích. Ke svým zdařilým cílům zařadila paní Fedotová také celkovou rekultivaci prostor po deseti letech, vymalování a zbroušení parket. Doslovně uvádí: *„Na základě výše uvedeného, mohu s dobrým svědomím tvrdit, že jsem docílila zvýšení návštěvnosti, a do Českého centra začalo chodit i více mladších věkových kategorií.“*

K návštěvnosti ČCM uvedla paní Fedotová, že na většině akcí byl počet Čechů a Němců vyvážený (i když se jedná o Mnichov, kde je již na historickém základě početná česká komunita). Na některých akcích, hlavně však mimo Mnichov, převažovali počtem Češi.

Zájem z řad umělců o vystupování v ČCM byl omezený, i když se aktivní zájem občas objevil. Bylo to především z finančních důvodů. Česká centra nedostávají od svého zřizovatele, Ministerstva zahraničních věcí ČR, příspěvek na honoráře umělců. Pokud se ČC nepostarají o spoluorganizátory, kteří přispějí na honoráře, vystupují umělci pouze za diety a

jízdné. Pokud by se paní Fedotové podařilo získat sponzora, pro kterého by bylo zajímavé podporovat činnost ČCM, mohla by zařazovat do programu umělecké špičky ze všech žánrů a oblastí české kultury a uměleckého života.

I ona měla volnou ruku ve výběru programové nabídky, jen v některých případech bylo potřeba reagovat na projekt daný Ústředím ČC, který byl třeba také z finančních důvodů uskutečnit ve více Českých centrech. Podle slov paní Fedotové, pro někoho, kdo se v kulturním životě pohybuje, má zkušenosti, kontakty a dobré jméno, není vůbec složité program zajistit a poskládat.

Při své práci se převážně setkala s přátelským a vstřícným jednáním.

„Je to velmi zábavná a kreativní práce, výzva, která samozřejmě zavazuje. Podle ohlasu z období mého působení mohu říci, že na ten necelý rok budou v dobrém vzpomínat návštěvníci Českého centra ale i ostatní recipienti české kultury v řadě dalších měst v jižním Německu, kam působení ČC Mnichov zasahuje.“

3.5.4 Ředitelka Dr. Zuzana Jürgens, prosinec 2009 – současné období

„Mám ráda Českou republiku, české filmy, výbornou českou poezii a jsem ráda, že ji mohu šířit díky svému povolání dále.“

Současná ředitelka Českého centra v Mnichově působí zároveň od května 2011 jako ředitelka Českého centra v Düsseldorfu.

Práci v Českém centru v Mnichově označila jako vysněnou práci, která ji umožňuje, především pomocí kultury, zprostředkovávat informace a zvyšovat povědomí o České republice a tím rušit jakési vakuum, které v této oblasti je. Ona sama má velmi ráda Českou republiku, české filmy, výbornou českou poezii, literaturu, kterou vystudovala a je ráda, že díky svému zaměstnání, ze své pozice může toto předávat dále a šířit českou kulturu v zahraničí. Dělá to, čemu rozumí, a svoji práci má velmi ráda.

Za velmi důležité považuje, že se v Německu nacházejí tři Česká centra (Mnichov, Berlín, Düsseldorf). Spolková republika Německo, je náš největší soused, spojuje nás dávná historie, důležité jsou také vzájemné hospodářské vztahy a je nutné zde šířit povědomost o ČR. Kultura jako nositelka informací, může jít jinou cestou a často se jí může podařit to, co se politikům a ekonomům nepodaří. To se týká i otázky sudetských Němců. Dle jejího názoru se za dobu deseti let velmi změnil postoj k této otázce, zmírnilo se napětí, které v této oblasti panovalo. Na toto téma je obzvláště zde, v Bavorsku, důležité hovořit, pořádat výstavy, diskuze. Jako příklad uvedla výstavu z roku 2011 *Tragická místa v paměti*, kterou ČCM

spolupořádalo, věnující se výzkumu tragických míst paměti v severních Čechách, a to prostřednictvím čtyř studentů Ústeckého kraje. Výstava prezentovala jejich pohled na dramatické události v letech 1938 – 1945. Po zahájení výstavy v sále proběhla velmi věcná debata, ze které bylo poznat, že lidé chtějí být informováni, chtějí mít možnost o těchto tématech hovořit. Česká centra jsou důležitá zejména tím, že mají možnost prezentovat myšlení naší doby, současnou Českou republiku.

V současné době má ČCM přesah do okolních měst jako jsou Freiburg, Konstanz, Stuttgart, Augsburg, Regensburg, Ulm a Norimberk. Spolupořádá zde s místními spolky různé projekty, festivaly a akce. Mezi spolupořádající spolky a organizace patří zejména Münchner Volkshochschule, Collegium Carolinum, Klíč, Adalbert Stifter Verein, Film Museum München, nárazově poté Literatur Haus München, Lyrik Kabinett. Intenzita spolupráce je různá, dle toho jaké pořady se pořádají. Partneři se podílejí na spolufinancování projektů. Společně i s více partnery najednou mohou vytvořit větší a zajímavější projekty.

Paní Jürgens sdělovala, že se snaží o vyváženost programové nabídky, aby byl zastoupen každý žánr, avšak je možné, že některý, jako například oblast literatury, může převažovat. Při tvorbě programu má „volnou ruku“, v současné době nefunguje žádná dramaturgická rada, která by navrhovala či nařizovala konkrétní program. S jejím znovuoobením se počítá. Paní ředitelka je povinna Ústředí Českých center dávat návrh programové nabídky na půl roku dopředu. ÚČC dává pouze jisté doporučení či návrh, co by bylo vhodné uvést, co má smysl, doporučit určitý putovní projekt, je však nutné zvážit, zda se daný projekt hodí do oblasti, ve kterém ČCM působí. Taktéž je dobré zohledňovat konkrétní výročí či události, které se v daném roce uskuteční. V letošním roce se tak například slaví výročí sto let od narození významného českého animátora Jiřího Trnky. ČCM zařadilo do svého programu výstavu věnující se tomuto umělci. Výstava je putovní a bude prezentována i v dalších Českých centrech v zahraničí. Dalším letošním významným datem z oblasti kultury jsou osmdesáté narozeniny Miloše Formana. Nicméně České centrum v Mnichově neuspořádalo pořad věnující se tomuto skvělému režisérovi. Podle slov paní Jürgens se samostatná výstava věnující se tomuto umělci hodí například do ČC v New Yorku. ČCM zařadí jeho filmy do projektu Retrospektiva šedesátých let, který se bude konat na podzim.

Prezentace ČCM probíhá především na internetových stránkách ČCM www.munich.czechcentres.cz, které jsou vedené v obou jazycích. Program a pozvánky na konkrétní akce zhotovuje ČCM taktéž v tištěné podobě. Informace o programu zasílá České

centrum taktéž na různé česko-německé informační portály, do médií jako např. Süddeutsche Zeitung, Münchner Merkur, Abendzeitung, Bayerischer Rundfunk apod.

Na otázku, na který projekt či projekty je paní Dr. Zuzana Jürgens nejvíce hrdá, odpověděla, že to jsou dva.

Prvním je projekt konající se v roce 2011 u příležitosti šedesátého výročí zahájení vysílání Rádia Svobodná Evropa nazvaný *Stimmen der Freiheit-westliche Provokation? Hlasy Evropy-Západní provokace?*. Součástí projektu, který byl spoluorganizován s institutem Collegium Carolinum a Ústavem pro studium totalitních režimů v Praze byla třídní mezinárodní konference pod záštitou ministra zahraničních věcí ČR Karla Schwarzenberga a bavorského předsedy vlády Horsta Seehofera, která měla za úkol přiblížit význam a práci Rádia Svobodná Evropa pro východní a západní Evropu za studené války.⁶⁴ Konference se účastnili renomovaní vědci z Evropy a Spojených států amerických mimo jiné Igor Lukeš z Boston University; A. Ross Johnson z Woodrow Wilson Center Washington. Round-Tables a pódiové diskuse přinesly rozhovory s pamětníky, mimo jiné s Toomasem Hendrikem Ilvesem, prezidentem Estonské republiky, a dalšími bývalými zaměstnanci Rádia Svobodná Evropa. Další akcí v rámci tohoto projektu byla výstava, kterou ČCM spoluorganizovalo, nazvaná *Rádio Svobodná Evropa – Hlas svobody za studené války*, pojednávající o historii amerického Rádia Svobodná Evropa, které do roku 1994 vysílalo z Mnichova do států za tzv. železnou oponou. Tato výstava probíhala v Mnichově a poté v Kostnici.

Druhým klíčovým projektem podle paní Zuzany Jürgens je projekt nazvaný *Stimmen Roma - Hlasy Romů*, pořádaný MVHS a dalšími velkými partnery. ČCM je zde spolupartnerem. V rámci projektu se konají výstavy, filmové projekce, diskuze, čtení, koncerty. ČCM se zapojuje např. hudebním vystoupením romské hudební skupiny *Le Čhavendar*.

Pro paní Zuzanu Jürgens je na práci v ČCM asi nejtěžší administrativa, která zabírá velké množství času.

3.5.5 Shrnutí rozhovorů

Cílem postupného oslovení jednotlivých ředitelů a ředitelek bylo získat jejich pohled na dobu svého působení v ČCM. Všichni oslovení ředitelé se jednoznačně shodli na důležitosti existence Českého centra v Mnichově. Mezi konkrétní přínosy ČCM jmenovali

⁶⁴ V příloze na str. 114, 115 je uvedena pozvánka a program na konferenci k tomuto projektu.

- jeho nesporný příspěvek k prezentaci české kultury u našich nejbližších sousedů,
- vliv na postupné sbližování veřejného mínění v citlivých Česko- německých otázkách, jako je například poválečný odsun sudetských Němců.

Mezi další shodné odpovědi je možno uvést

- volná ruka pro ředitele a jeho tým při volbě kulturního programu,
- dlouhodobá a prověřená spolupráce s více či méně stejnými spolky,
- přesah ČCM do jiných měst.

Všichni řešili řadu problémů. Jako zásadní lze jmenovat:

- nízký rozpočet,
- malé personální obsazení.

Z vyjádření všech zúčastněných byla znát velká osobní angažovanost, vysoké pracovní nasazení a také to, že měli či mají svoji práci velmi rádi.

4. Spolupracující organizace

České centrum v Mnichově od svého vzniku spolupřádá řadu projektů s různými německými, českými či česko-německými spolky sídlícími a působícími v samotném městě Mnichově či jeho okolí nebo v okolních městech převážně jižního Bavorska jako je Freiburg, Ulm nebo Regensburg. Patří mezi ně i krajanské spolky. Zvláštností nebo dokonce možná to můžeme nazvat i problémem u českých spolků působících v Mnichově jako např. Tělovýchovná jednota Sokol München, SKV Sokol Mnichov či Československý kulturní klub pro audiovizi je, že jejich akce probíhají pouze v českém jazyce a tím se soustředí povětšinou pouze na české obecenstvo. Chybí jim česko-německé zaměření. Posláním Českého centra je však šířit českou kulturu v zahraničí. I z tohoto důvodu s nimi České centrum nepřádá již mnoho akcí či již spolupráce skončila.⁶⁵

Cílem této kapitoly je postupné představní jednotlivých spolupracujících či spoluorganizujících spolků, krátké představení a nastínění jejich činnosti.⁶⁶ U každého ze spolků je uveden výběr akcí, které společně s ČC spolupřádaly a u některých, krátké vyjádření ke spolupráci a činnosti Českého centra v Mnichově.⁶⁷ Jedná se o subjektivně zvolený přehled pořadů z jednotlivých roků vybraných v archivních materiálech ČCM.

4.1 Adalbert Stifter Verein – Spolek Adalberta Stiftera

Spolek Adalberta Stiftera, který sídlí v Mnichově, je činný jako kulturní institut, který se zabývá výzkumem německé literatury Čech, Moravy a Moravskoslezka, včetně vzájemného ovlivňování německé a české literatury, a podporuje německo-českou kulturní výměnu. Spolek pořádá vědecké přednášky a kolokvia, autorská čtení a setkání umělců. Organizuje kulturněhistorické výstavy a vydává ročenku s články a recenzemi.⁶⁸ Činnost spolku je zajišťována čtyřmi akademickými pracovníky, včetně kulturního referenta pro české země, a dvěma administrativními silami. Součástí spolku je poradní orgán kuratorium

⁶⁵ Tato informace vyplynula z rozhovoru s ředitelkou Českého centra v Mnichově Zuzany Jürgens, dne 20. 2. 2012. Dle jejích slov tato zvláštnost, že spolky pořádají akce pouze pro Čechy, se objevuje pouze v Mnichově. České centrum s nimi akce spolupřádá, poskytuje jim své prostory pro akce.

⁶⁶ Loga jednotlivých spolků jsou uvedena v příloze práce na str. 109.

⁶⁷ Spolky byly písemně osloveny s žádostí o vyjádření ke vzájemné spolupráci.

⁶⁸ Spolek Adalberta Stiftera. *Adalbert Stifter Verein*. [on line] © Adalbert Stifter Verein [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: <http://www.stifterverein.de/cz/spolek.html>

odborníků z Německa, Rakouska a České republiky, které je voleno na návrh představenstva na tři roky.⁶⁹

Spolek, který je nazván po rakouském spisovateli, malíři a pedagogovi Adalbertu Stifterovi byl založen v roce 1947 v Mnichově vědci, umělci a spisovateli z Prahy a sudetských oblastí⁷⁰. Adalbert Stifter (1805-1868), rodák z Horní Plané nad Vltavou, vystudoval gymnázium v Kremsmünsteru v Horním Rakousku založené řádem Benediktinů. V roce 1826 začal studium práv na Vídeňské univerzitě, studia ukončil v roce 1832. Zajímal se o přírodní vědy, dějiny umění, filosofii. Svá studia si financoval jako soukromý učitel, byl i domácím učitelem syna kancléře Metternicha Richarda. V roce 1850 byl jmenován hornorakouským školním inspektorem s titulem c.k. školní rada.⁷¹ Mezi jeho díla patří např. z rané tvorby *Der Condor (Kondor)* (1840), *Der Hochwald (Vysoký les)*, z pozdější doby např. novela *Bergkristall (Horský křišťál)*, vánoční povídka *Der heilige Abend (Svatý večer)*, tři svazkové dílo *Der Nachsommer – (Pozdní léto)* z roku 1857, třídílný román *Witiko (Vítek)* z let 1865-1867. Úplnou bibliografii a životopisná data Adalberta Stiftera je množné nalézt např. na stránkách Adalberta Stiftera www.adalbertstifter.at.⁷²

Od roku 1952 je spolek institucionálně podporován jako kulturní institut spolkovou vládou, která se také podílí na jeho financování. V šedesátých letech minulého století se spolek snažil navázat styky s českými umělci a vědci. Po potlačení pražského jara 1968 založil ve spolupráci s InterNationes „Československou kancelář“ na pomoc českým emigrantům. Od roku 1989 vedle své literární a kulturněhistorické práce podporuje aktivně německo-českou kulturní výměnu.⁷³ Po roce 1997 spolek zesílil spolupráci s germanisty a kulturology z Německa, Rakouska a Česka.⁷⁴

Spolek uspořádal v minulosti větší výstavy například o císaři Karlu IV., Janu Ámosu Komenském, Janu Nepomuckém nebo o Praze jako přestupní stanici protinacistické emigrace.⁷⁵

⁶⁹Stanovy spolku Adalberta Stiftera. *Adalbert Stifter Verein*. [on line] © Adalbert Stifter Verein [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: <http://www.stifterverein.de/cz/spolek.html>

⁷⁰Spolek Adalberta Stiftera. *Adalbert Stifter Verein*. [on line] © Adalbert Stifter Verein [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: <http://www.stifterverein.de/cz/spolek.html>

⁷¹ Adalbert Stifter. *Adalbert Stifter Verein* [on line] [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Adalbert_Stifter[cit. 13. 2. 2012]

⁷² Adalbert Stifter.[on line] [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: www.adalbertstifter.at

⁷³Historie spolku Adalberta Stiftera. *Adalbert Stifter Verein*. [on line] © Adalbert Stifter Verein [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: <http://www.stifterverein.de/cz/spolek/dejiny-spolku-adalberta-stiftera.html>

⁷⁴ Tamtéž.

⁷⁵ Tamtéž.

Spolek nabízí výstavy k zapůjčení. Patří mezi ně například výstava obrazů s názvem *Gleiche Bilder - gleiche Worte* (*Stejné obrazy - stejná slova*), které představují Němce, Čechy a Rakušany vypočetněné v karikaturách let 1848-1948, dále výstava dvanácti vybraných osobností s názvem *"In Böhmen und Mähren geboren - bei uns (un)bekannt?"* (*Narození v Čechách a na Moravě – u nás (ne)známí*), která představuje např. Adalberta Stiftera (1805-1868), Sigmunda Freunda (1856-1939) nebo Fernidanda Porsche (1875-1951). Další je výstava *Plakate aus dem Ghetto Theresienstadt* (*Plakáty z terezínského ghetta*), která představuje umění a kulturu z Terezína z let 1941-1945, *Verwehte Spuren* (*Zaváté stopy*) o německomluvicích židovských spisovatelích z Moravy, *Der Fotograf Werner Neumeister* výstavu černobílých fotografií z Prahy, Čech a Moravy známého fotografa Wenera Neumeistera, dále *Praha-Prag 1900-1945. Literaturstadt zweier Sprachen, vieler Mittler* (Praha 1900-1945. Literární město dvou jazyků, mnoha prostředníků).⁷⁶

Ředitelem spolku je německý spisovatel a kulturní historik Dr. Peter Becher, který je jeho jednatelem od roku 1986. Peter Becher se narodil v roce 1952 v Mnichově. Vystudoval germanistiku a historii, pracoval v bavorském rozhlasu (Bayerisches Rundfunk) a Goethe Institutu. Napsal řadu publikací o literárních a kulturních dějinách českých zemí. Je členem Českého PEN klubu a Rady českoněmeckého diskusního fóra.⁷⁷ V roce 2008 obdržel cenu *Gratias Agit*⁷⁸, která je udělována významným osobnostem a krajanům za šíření dobrého jména České republiky v zahraničí.⁷⁹ Peter Becher se osobně podílí na literárních večerech a předčítání, které spolek Adalberta Stiftera pořádá ve spolupráci s Českým centrem v Mnichově.

V únoru 2012 uspořádal spolek Adalberta Stiftera společně s ČCM předčítání ze sbírky balad *Kytice* od Karla Jaromíra Erbena, která vyšla v roce 2011 v česko-německém vydání s ilustracemi malířky a ilustrátorky českého původu Rut Kohnové. Česko-německé

⁷⁶ Verzeichnis der Ausstellungen des Adalbert Stifter Vereins. *Adalbert Stifter Verein*. [on line] © Adalbert Stifter Verein [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: <http://www.stifterverein.de/de/ausstellungen/ausleihbare-ausstellungen.html>

⁷⁷ Peter Becher. Wikipedie.[on line] [cit. 12. 3. 2012] dostupné z: http://de.wikipedia.org/wiki/Peter_Becher

⁷⁸ Cena *Gratias Agit* je cenou udělovanou ministrem zahraničních věcí ČR za šíření dobrého jména České republiky v zahraničí. Byla zřízena v roce 1997 jako ocenění předních osobností a organizací za příkladné aktivity v nevládní sféře.

Ceny *Gratias Agit*-úvodní informace. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [on line] [cit. 27. 2. 2012] dostupné z:http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/verejna_diplomacie/ceny_gratias_agit/cena_gratias_agit_uvodni_informace.html

⁷⁹ Vrbová E., Německý spisovatel Peter Becher v Brně. Duha. [on line] Copyright Duha © 2010 [cit. 12. 3. 2012] dostupné z: <http://duha.mzk.cz/clanky/nemecky-spisovatel-peter-becher-v-brne>

předčítání se konalo v rámci výstavy obrazů a ilustrací uvedené malířky. Počet návštěvníků tohoto literárního večera byl dvacet.

V roce 2010 byl společně uspořádán předvánoční hudebně-literární večer s názvem *Adalbert Stifert Bergkristall* (Horský křišťál Adalberta Stiftera). Vybrané pasáže z novely *Horský křišťál* od spisovatele Adalberta Stiftera četl německý rozhlasový moderátor Wolf Euba. O hudební doprovod se postaralo Schwabinské klavírní trio.

V období června až srpna 2010 probíhala v ČCM výstava *Praha-Prag 1900-1945. Literaturstadt zweier Sprachen, vieler Mittler* (Praha-Prag 1900-1945, literární město dvou jazyků, mnoha prostředníků), kterou připravil spolek Adalberta Stiftera společně s Památkem národního písemnictví. Představovala vědce, spisovatele, publicisty, překladatele jako Friedricha Adlera, Maxe Broda, Milenu Jesenskou, Oto Picka, kteří v první polovině minulého století vystupovali jako prostředníci obou jazykových kultur města Prahy. V období 26. 9. - 31. 10. 2008 společně uspořádali ve spolupráci s Národním muzeem v Praze výstavu „...und dann kamen die Panzer. 1968.“ (*...a potom přijely tanky. 1968.*), která se konala u příležitosti uplynutí čtyřiceti let od Pražského jara.

Dr. Wolfgang Schwarz, Kulturreferent für die böhmischen Länder (Kulturní referent pro české země) z Adalbert Stifter Verein uvedl, že spolupráce mezi ČC a spolkem Adalbert Stifter Verein vznikla ještě před oficiálním otevřením ČC v Mnichově a to prostřednictvím prvního zákládajícího ředitele Mgr. Jana Šichy a ještě se zintenzivnila v roce 2002 po zřízení funkce Kulturreferenten für die böhmischen Länder v Adalbert Stifter Verein. Pravidelně společně realizují různé výstavy, přednášky, pódiové diskuze především z oblasti kultury, literatury a dějin německo-českých vztahů. „*Das Tschechische Zentrum München ist für den Adalbert Stifter Verein dabei ein ganz zentraler Veranstaltungspartner und Multiplikator. Durch die gegenseitige Bewerbung und die gemeinsame Durchführung von Veranstaltungen wird auch ein deutlich größeres Publikum erreicht.*“ „*České centrum v Mnichově je pro spolek Adalberta Stiftera velmi důležitý spoluprádající partner a multiplikátor. Vzájemná propagace a realizace akcí osloví pochopitelně i větší publikum.*“⁸⁰

⁸⁰ Zdroj: Kateřina Sedlecká emailová korespondence, březen 2012.

4.2 Ackermann Gemeinde – Ackermannovo sdružení

„Spolek Ackermann Gemeinde⁸¹(AG) je společenství křesťanů, které vzniklo roku 1946 jako společenství založené katolickými sudetskými Němci vyhnanými z jejich vlasti - Čech, Moravy a Rakouského Slezka, kteří se po vzoru Oráče v díle Jana z Žatce „Der Ackermann aus Böhmen“ (Oráč z Čech) rozhodli pozitivním způsobem překonat svůj těžký osud.⁸² Společnými silami se chceme podílet na mezinárodním duchovním a společenském rozvoji střední Evropy Spolek patří pod katolickou církev v Německu.“⁸³

Cílem AG je mír a smíření v prostoru střední Evropy, a to nejen překonání bezpráví a utrpení v minulosti, ale také budování dobrých sousedských vztahů mezi Němci, Čechy a Slováky, a to především prostřednictvím mezinárodních setkávání, kulturními akcemi či prohlubováním jazykových znalostí na obou stranách. AG se velmi zajímá o témata vyhnání, deportací či jiného donuceného odchodu lidí ze své vlasti. Snaží se spolupracovat se všemi lidmi a organizacemi, které sledují podobné cíle.⁸⁴

4.3 Collegium Carolinum e. V. – Institut Collegium Carolinum

Collegium Carolinum je výzkumný institut pro české země, který se zabývá historií, dějinami i současností Česka, Slovenska a středovýchodní Evropy, sídlící v Mnichově. Institut vznikl v roce 1956, kdy jej zřídil Svobodný stát Bavorsko za spoluúčasti Spolkové republiky Německo. Collegium Carolinum iniciuje a zpracovává výzkumné projekty, pořádá vědecké konference, workshopy, vydává publikace. Institut sdružuje mezinárodně renomované badatele, v současné době má 66 členů z Německa, České republiky, Slovenska, Francie, Velké Británie, Dánska a USA. Základní finanční podpora jde spolku od Bavorského státního ministerstva pro vědu, výzkum a umění, další financování spolku jde z různých projektových grantů.⁸⁵

⁸¹ BAUER, Franz a RAKOVÁ, Marie, ed. *Tisíc let česko-německých vztahů: data, jména a fakta k politickému, kulturnímu a církevnímu vývoji v českých zemích*. 2. rozš. a přeprac. vyd. Praha: Panevropa, 1995. ISBN 80-85846-03-9, str. 204.

⁸² Kdo jsme...Ackermann Gemmeinde [on line] [cit. 27. 2. 2012] dostupné z: <http://www.ackermann-gemeinde.de/5.html?&L=2>

⁸³ Tamtéž.

⁸⁴ Kdo jsme...Ackermann Gemmeinde [on line] [cit. 15. 3. 2012] dostupné z: <http://www.ackermann-gemeinde.de/5.html?&L=2>

⁸⁵ Úvodní strana Collegium Carolinum. *Collegium Carolinum* [on line] © 2003-2012 Collegium Carolinum [cit. 15. 3. 2012] dostupné z: <http://www.collegium-carolinum.de/cz/uvodni-strana.html>

Collegium Carolinum spravuje Vědeckou knihovnu Sudetoněmeckého domu, která je největší specializovanou sbírkou k dějinám českých zemí v Německu. Obsahuje cca. 153.000 knihovních jednotek a zahrnuje fondy organizací Collegium Carolinum, Sudetoněmecký archiv, Spolek Adalberta Stiftera, Ackermannovo sdružení a Historické komise pro české země.⁸⁶

Ke společné práci s ČCM se vyjádřila Dr. Christiane Brenner, redaktorka časopisu Bohemia z Collegia Carolina:

„Českého centra v Mnichově si vážíme nejen jako důležitého aktéra v Mnichovském kulturním dění a jako nezbytného zprostředkovatele české kultury do Německa, ale i jako kooperačního partnera. Od vzniku ČCM jsme s ním spolupracovali, tj. již v zakladatelské fázi, a v prvních letech působení s ředitelem Janem Šichou. Společně jsme pořádali akce jako přednášky a komentované filmové přehlídky buď v Českém centru v Mnichově nebo v Collegiu Carolinu. Tato spolupráce se právě v minulém roce díky iniciativě nové ředitelky Dr. Zuzany Jürgens, znova prohloubila. Jako příklad uvádím: V roce 2011 jsme spoluorganizovali velkou konferenci o Radiu Free Europe, která se konala v Mnichovské Univerzitě, letos pořádáme seriál přednášek na válečnou a poválečnou historii Československa, který realizujeme spolu s MVHS a který začal s přednáškou prof. D. Brandese o historii protektorátu a Dr. M. Frankla o židovských dějinách té doby.

Pro Collegium Carolinum jako výzkumný ústav, který se zabývá především historií českých zemí, je České centrum Mnichov jeden z nejdůležitějších partnerů v naší práci, a to i tím, že přispěje k tomu, že naše práce je vnímána i mimo okruh vědy.“⁸⁷

4.4 Der Deutsch-Tschechische Kulturverein Klíč – Německo-český kulturní spolek Klíč

Klíč je německo-český kulturní spolek, který byl založený mladými lidmi v roce 2006 ve městě Ulm. Název spolku Klíč, německy Schlüssel, má symbolický význam. „Spolek Klíč by rád svými kulturními a interkulturními aktivitami sloužil jako klíč, který otevírá bránu k vzájemnému uznávání a toleranci, jako klíč k druhé kultuře, jazyku a srdcí lidí. Klíč je i

⁸⁶Knihovna Collegium Carolinum. *Collegium Carolinum* [on line] © 2003-2012 Collegium Carolinum [cit. 15. 3. 2012] dostupné z: <http://www.collegium-carolinum.de/cz/knihovna.html>

⁸⁷Zdroj: Kateřina Sedlecká emailová korespondence, březen 2012.

zkratkou, která představuje cíle spolku K-kultura, L-literatura, I-integrace, Č-česko-německý.⁸⁸ Cílem sdružení je podporovat česko-německou výměnu, porozumění mezi národy a ideu sjednocené Evropy, a to především pravidelnými kulturními akcemi, výstavami, přednáškami a koncerty.⁸⁹ Jednatelkou spolku je Mgr. Martina Spodareva.

Největší počín, který spolek uspořádal, byly v roce 2007 a 2011 v Ulmu *Dny české kultury*. Jednalo se o dvoutýdenní festival, kde byly nabídnuty kulturní akce z divadelního, filmového, literárního či hudebního žánru. Cíle festivalu byly stejné, jako poslání tohoto spolku: přiblížit českou kulturu obyvatelům Ulmu a okolí.

4.5 Brücke/ Most Stiftung – Nadace Brücke/Most

Mottem nadace Brücke/Most je „*Stavíme mosty...stavte s námi.*“ a jejím cílem je zejména podporovat spolupráci s Českou republikou a dalšími státy střední a východní Evropy, především prostřednictvím konkrétních projektů, jejichž společným jmenovatelem je propojení různých kultur. Nadace Brücke/Most vznikla v roce 1997. Její hlavní sídlo je v Drážďanech, pobočky provozuje ve Freiburgu a v Praze.

Jak je uvedeno na internetových stránkách Nadace, „*Česko-německé vztahy představovaly nejen život vedle sebe, nýbrž často také život pospolu. Přes četná napětí nacházíme v minulosti i mnohé oblasti, v nichž se odehrávala spolupráce navzdory jazykovým a národnostním bariérám. Na obzvláště dobré úrovni byly kulturní a umělecké kontakty. Vynikající roli zprostředkovatelů přitom sehráli čeští Židé. Téměř absolutním vyhlazením stredoevropských Židů, válkou a odsunem skoro vymizela tato tradice česko-německé komunikace.*“⁹⁰ Nadace chce na tuto minulost navázat. Prostřednictvím svých zařízení a akcí nabízí Nadace otevřené fórum každému, kdo bez předsudků a kladení podmínek vyhledává interkulturní setkávání Čechů a Němců. Nadace podporuje či sama iniciuje různé literární, hudební, umělecké výměny a spolupráce. Pořádá akce z oblasti kultury, komunikace a propojení, vzdělávání, a setkávání a vědy. Provozuje dvojjazyčný internetový portál *Tschechien-portal.info/ Nemecko-portal.info*, jehož myšlenkou je poskytnout pokud možno co nejširší informační a komunikační platformu pro osoby a instituce a lze na něm nalézt obsáhlé

⁸⁸ Překlad z: Über uns. Klíč [on line] [cit. 15. 3. 2012] dostupné z: <http://www.kliculm.de/mitgliedschaft/about/>

⁸⁹ Über uns. Klíč [on line] [cit. 15. 3. 2012] dostupné z: <http://www.kliculm.de/mitgliedschaft/about/>

⁹⁰ Oblasti činnosti. Brücke/most Stiftung [on line] [cit. 20. 3. 2012] dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/?id=3>

informace o Česku a bilaterální spolupráci. Na tvorbě portálu se může podílet každý, zasíláním článků, informací, upozornění apod. ČCM informuje na stránkách portálu o svém programu, představuje pořádané akce.⁹¹ Nadace dále pořádá například *Dny česko-německého setkávání* pro žáky německých a českých škol, uskutečňuje projekt *Dějiny spojují*, který nabízí možnost setkání mladých lidí s lidmi, kteří přežili holocaust či stalinský režim.

České centrum v Mnichově s nadací Brücke/Most Stiftung spolupracuje především v kulturní oblasti a to u festivalu *Tschechische Kulturtag Freiburg im Breisgau* (*Dny české kultury ve Freiburgu*), které jsou podrobně popsány v podkapitole 5.1.

4.6 Die Offene Akademie der Münchner Volkshochschule (MVHS) – Otevřená akademie mnichovské lidové školy

Münchner Volkshochschule (MVHS), v překladu mnichovské lidové středisko pro vzdělávání dospělých, je největší Volkshochschule v Německu. Ročně pořádá více než čtrnáct tisíc akcí jako jsou kurzy, přednášky, semináře, výstavy, workshopy z velkého množství odvětví, od uměleckých, historických, filozofických přes politické, zdravotní, jazykové, vzdělávací apod. Dále pak výlety, exkurze, studijní cesty v Mnichově a jeho okolí. MVHS je aktivní již přes sto let.

Součástí MVHS je *Offene Akademie* neboli otevřená akademie, která nabízí přednášky, symposia, pódiové diskuze, autorská čtení, výstavy, festivaly, týkající se otázek z oblasti kultury, historie, politiky, vědy, které ovlivňují či se týkají všech a jsou impulsem pro to je řešit.

České centrum v Mnichově každoročně s MVHS spolupřádá filmový festival *Tschechische Filmwoche*, který je podrobněji popsán v kapitole 5.2.

V roce 2012 České centrum v Mnichově společně s MVHS a s Collegium Carolinum připravilo projekt *Montagsforum Europa und der Nationalsozialismus: Tschechoslowakei* (*Pondělní fóra - Evropa a nacionální socialismus: Československo*), které po šest pondělních večerů v období jara až léta přináší přednášky odborníků na téma druhé světové války,

⁹¹ Naši partneři. Tschechien-portal. [on line] [cit. 20. 3. 2012] dostupné z: <http://www.tschechien-portal.info/modules.php?op=modload&name=Sections&file=index&req=viewarticle&artid=25&page=1>

protektorátu Čechy, Morava a atentátu na Reinharda Heydricha.

Druhý velký projekt je nazván *Stimmen der Roma* (Hlasy Romů).

4.7 TV Sokol München - Tělovýchovná jednota Sokol Mnichov

TV Sokol München vznikl v roce 1973 jako sdružení krajanů žijících v Mnichově. Tímto navázal na tradici spolku Slovan a následných sokolských organizací v Mnichově⁹² a došlo tak k obnovení sokolské činnosti z roku 1866.⁹³ První zmínky o první sokolské jednotě, která měla být založená českými pokrokovými umělci studujícími na Mnichovské univerzitě, jsou právě z roku 1866. Jiné historické prameny uvádějí jako rok založení až rok 1892, což popírá fakt, že pět sokolů z Mnichova se v roce 1891 zúčastnilo II. Sokolského sletu v Praze. V období 2. světové války sokolská jednota v Mnichově stejně tak jako v ostatním Německu mizí. O další pokus o založení Sokola v Mnichově se zasloužili poúnoroví exulanti v roce 1948. Toto období však netrvalo dlouho, většina z nich odešla do USA. V roce 1952 se sokolské hnutí v Mnichově pokusili oživit pracovníci Rádia Svobodná Evropa. Jejich činnost trvala asi pět let. V roce 1973 zaregistroval přípravný výbor mnichovskou sokolskou jednotu u německých úřadů.⁹⁴

Mnichovská jednota je jediným německým zástupcem v Zahraniční obci sokolské a Světovém svazu sokolstva.

V současné době se jednota věnuje rekreačně sportovní, společenské a kulturní činnosti a je otevřena všem Čechům a Slovákům žijícím v Německu.⁹⁵ Vydává nepravidelný zpravodaj - časopis Sokolík.

České centrum spolupracovalo s TV Sokol München například v roce 2008, kdy v prostorách ČC proběhl Slavnostní večer a vernisáž k 35. výročí znovuzaložení mnichovské sokolské jednoty. Vernisáž výstavy z dějin i současnosti TV Sokol Mnichov proběhla za přítomnosti generálního konzula Mgr. Karla Borůvky, který přednesl zdravici prezidenta ČR Václava Klause, Náčelníka České obce sokolské a Světového svazu sokolstva Miroslava Vrány, vzdělavatele České obce sokolské Jiřího Soboty a dalších představitelů sokolské obce. Proslov měl ředitel ČCM pan David Stecher, který pohovořil o významné spolupráci těchto

⁹² TV Sokol München. [on line] © 2004 [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: <http://sokol-muenchen.de/>

⁹³ Sokolík str.2

⁹⁴ Časopis České obce Sokolské Sokol, 2/2008, roč. 65, Vladimír Dostál TV Sokol Mnichov slavil, str. 12

⁹⁵ TV Sokol München. [on line] © 2004 [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: <http://sokol-muenchen.de/>

dvou institucí.⁹⁶ V dubnu 2011 byl TV Sokol spolupořadatelem vzpomínkového koncertu na Karla Kryla v hudebním podání skupiny Lubora Hraníka.

Každoročně spolupořádá Mikulášskou zábavu pro děti i dospělé v prostorách Českého centra Mnichov.

Jednatel TV Sokol München pan Jaroslav Verner uvedl, že pro mnichovskou sokolskou organizaci i její jednotlivé členy je České centrum v Mnichově důležité a potřebné hlavně ze dvou důvodů. Prvním je možnost využití sálu a zázemí Českého centra v Mnichově k vlastním nebo společným akcím, protože sami žádné prostory nevlastní. Druhým je obohacení kulturního života v Mnichově a další možnost kulturního kontaktu s vlastí, protože program Českého centra Mnichov, přestože je primárně určen k reprezentaci České republiky a její kultury v zahraničí, pochopitelně nachází i vděčnou odezvu mezi místními krajany.

4.8 Sport- und Kulturverein Sokol München e.V. - SKV Sokol Mnichov

Dalším sokolským spolkem, který se nachází v Mnichově, je SKV Sokol Mnichov založený 4. dubna 2004. Tato organizace nabízí především sportovní a kulturní aktivity, které jsou určeny nejen pro zde dlouhodobě žijící krajany, ale i občany České republiky žijící v Mnichově či jeho okolí pouze dočasně.⁹⁷

Vztah k ČCM vyjadřuje prohlášení, které má SKV Sokol Mnichov na svých stránkách: „V našich představách jsou samozřejmě také pevně zakotveny dobré, na vzájemné spolupráci založené vztahy k oficiálním úřadům a institucím České republiky, v Mnichově to jsou jmenovitě Generální konzulát České republiky a České centrum Mnichov.“⁹⁸

4.9 Sudetendeutsches Haus München - Sudetoněmecký dům v Mnichově

Sudetoněmecký dům, ve kterém sídlí Sudetoněmecké krajanské sdružení (Sudetendeutsche Landsmannschaft) a důležité politické, vědecké, kulturní a sociální

⁹⁶ DOSTÁL, Vladimír. Mnichov slavil. *Sokol*. 2008, **65**(2), 12. ISSN 0489-6718. str. 12

⁹⁷ Archiv SKV Sokol Mnichov. SKV Sokol Mnichov. [on line] [cit. 5. 3. 2012] dostupné z: <http://sokolmuenchen.wordpress.com/archiv/>

⁹⁸ Jednota. SKV Sokol Mnichov. [on line] [cit. 5. 3. 2012] dostupné z: <http://sokolmuenchen.wordpress.com/jednota/>

národností skupiny, vlastní Sudetoněmecká nadace, která vznikla v roce 1970 na základě ustanovení Svobodného státu Bavorsko. Dům byl dostavěn a předán do užívání v roce 1985.⁹⁹ Je kulturním a organizačním centrem,¹⁰⁰ otevřený všem vrstvám obyvatel. Nabízí slavnostní sál, konferenční místnosti, výstavní sál a vědeckou knihovnu.¹⁰¹

4.10 Tschechoslowakische Gesellschaft für Wissenschaft und Kunst Deutschland e.V. - Společnost pro vědu a umění v Německu

Společnost pro vědu a umění (SVU) je mezinárodní nezisková a nepolitická organizace. Jejím posláním je navazování a udržování kontaktů mezi vědci, umělci, studenty a dalšími lidmi, kteří mají osobní, rodinný nebo profesní vztah k České republice nebo Slovensku.¹⁰²

Společnost pro vědu a umění založili v roce 1958 významní čeští a slovenští krajané žijící v USA. Jej činnost se následně rozšířila po celém světě.¹⁰³ Místní skupiny SVU nalezneme v Evropě, Americe, Austrálii, Kanadě nebo Velké Británii. Po roce 1989 obnovila SVU svou činnost i v Československu. Místní skupina SVU Německo-Mnichov byla založena jako první evropská skupina SVU v roce 1961.¹⁰⁴ Předsedou skupiny je Ing. Ladislav Pavlík.

SVU Mnichov se pravidelně schází a pořádá filmové promítání, přednášky, divadelní představení a hudební vystoupení. S Českým centrem v Mnichově např. v únoru 2009 uspořádali přednášku na téma *Evropa bez bariér, Česká republika předsedá Radě Evropské unie*, kterou moderovala paní Mgr. Veronika Fedotová. Ve stejném roce se uskutečnil společný večer s vernisáží výstavy *NEW G(O)ODS-NOVÝ (Z)BOŽÍ*, prezentace vybraných vzorů z „Národní ceny za studentský design 2008.“, který uvedla PhDr. Lenka Žižková z Design Cabinet CZ. Součástí vernisáže by koncert smyčcového kvarteta *SlowaCzech*. V dubnu roku 2008 uvedl pan Jan Šícha, ředitel Českého centra v Mnichově v rámci cyklu o

⁹⁹ Sudetendeutsche Stiftung. [on line] [cit. 2. 4. 2012] dostupné z: <http://www.sudetendeutsche-stiftung.de/>

¹⁰⁰ BAUER, Franz a RAKOVÁ, Marie, ed. *Tisíc let česko-německých vztahů: data, jména a fakta k politickému, kulturnímu a církevnímu vývoji v českých zemích*. 2. rozš. a přeprac. vyd. Praha: Panevropa, 1995. ISBN 80-85846-03-9, s. 207.

¹⁰¹ Info Sudetendeutsche Stiftung. *BBkult.net*. [on line] © Copyright 2001 - 2010 [cit. 2. 4. 2012]

<http://www.bb kult.net/kulturdatenbank/adressen:kultureinrichtung:kulturzentrum::9/13076077205983.html>

¹⁰² O nás. Společnost pro vědy a umění [on line] [cit. 14. 2. 2012] dostupné z:

<http://www.svu2000.org/nemecko/>

¹⁰³ Tamtéž.

¹⁰⁴ Místní skupina SVU v Německu – Mnichov. Společnost pro vědy a umění [on line] [cit. 14. 2. 2012] dostupné z: <http://www.svu2000.org/nemecko/>

osudových osmičkách v historii našeho národa přednášku na téma *Revoluční rok 1848* u nás a v Evropě. V dubnu 2011 České centrum v Mnichově s SKV Sokol a SVU uspořádali *Večer pro Karla Hašlera* představení v české řeči *Divadla Ve tři z Počerad.*

4.11 Česká katolická misie – Tschechische Mission

Česká katolická misie je duchovní službou, která pořádá pravidelné bohoslužby v českém jazyce, setkávání krajanů, seniorů a mládeže, biblické hodiny, informuje o aktualitách ze života církve v ČR i ve světě. U misie funguje skautský oddíl sv. Jiří. Misie má k dispozici kulturní sál Velehrad, ve kterém se konají různé akce, mimo jiné krajanské setkávání, např. spolku TV Sokol či Společnosti pro vědu a umění.¹⁰⁵ Misie se každoročně podílí na pořádání Mikulášské nadílky, společně s TV Sokol a ČC v Mnichově. Farářem Misie je pan Bohuslav Švehla.

4.12 Tschechoslowakischer Kulturclub für Audiovision e.V. - Československý kulturní klub pro audiovizi

Krajanský spolek sídlící v Mnichově, který šíří českou a slovenskou kulturu v zahraničí především pomocí filmových představení. Za podpory *Ausländerbeirates* města Mnichova pořádá akci nazvanou *Tschechisch-Deutsch Kulturtag*, kde v kulturním centru Pepper probíhá projekce českých filmů. Zpravidla jsou promítané staré české filmy od dvacátých do devadesátých let minulého století. Filmy jsou v českém znění. V roce 2011 proběhl již čtrnáctý ročník této akce. Spolek nemá vlastní webové stránky. Spolupráce ČC a tohoto spolku v současné době již neprobíhá.

Ze starých programů této organizace, které jsou vedeny v archivu ČCM, je vybrán přehled filmů promítaných při desátém ročníku *Tschechisch – Deutsche Kulturtag*, konaném v období od 26. října do 24. listopadu 2007. Jednalo se o filmy: *To byl český muzikant* (1940), *Dívka v Modrém* (1939), *Dnes naposled* (1958), *Cirkus bude* (1954), *Kočár do Vídně* (1966), *O Moravské zemi* (1977), *Nejistá sezóna* (1987), *Proč* (1982). Na akce tohoto spolku bylo i v minulosti upozorňováno v programové nabídce ČCM.

¹⁰⁵ Česká Misie v Mnichově. [on line] [cit.27. 2. 2012] dostupné z: <http://www.misie-nemecko.com/>

Předseda tohoto klubu pan Rostislav Netopil se k ČCM vyjádřil takto: „*Spolupráce mezi naším klubem probíhala a probíhá pouze ve věci vzájemného informování, event. i v šíření informací o kulturních akcích dále. S bývalými řediteli centra, pány Šíchou a Stecherem jsme se vidávali na programech centra v Prinzregentenstrasse prakticky od počátku zahájení jeho činnosti a naše vztahy byly velmi dobré. Česká centra v SRN jistě dobře slouží k informovanosti pro všechny ty, kteří se zajímají o Českou republiku, její kulturu a historii.*“¹⁰⁶

4.13 Centrum Bavaria Bohemia (CeBB)

Centrum Bavaria Bohemia v Schönsee, které bylo založeno počátkem roku 2006 a jehož zřizovatelem je obecně prospěšný spolek Bavaria Bohemia e.V., má za úkol prohloubení česko-bavorské kulturní a partnerské spolupráce v českých a bavorských sousedních regionech (Horní Francích, Horní Falci, Dolním Bavorsku a Karlovarském, Plzeňském a Jihočeském kraji). CeBB působí jako „kulturní točna“, informační centrum a zprostředkovatel spolupráce mezi českými a bavorskými sousedními regiony.¹⁰⁷

Jedním z nejvýznamnějších projektů CeBB je projekt *Kultur ohne Grenzen (Kultura bez hranic)*, podporovaný Evropskou unií, jehož cílem je přeshraniční spolupráce, oboustranné kulturní akce, intenzivní výměna a kulturní objevování na obou sousedních stranách. Českým partnerem projektu je Západočeské muzeum v Plzni.¹⁰⁸

Mgr. Václav Vrbík ředitel projektu „Kultura bez hranic- setkávání Čechy –Bavorsko“ se ke vzájemné spolupráci vyjádřil takto: „*CeBB s Českým centrem v Mnichově spolupracuje již řadu let, věřím, že k oboustranné spokojenosti. Konkrétně bych zmínil spolupráci v oblasti českého filmu, kdy jsme ve spolupráci s ČCM promítali české filmy s německými titulky v CeBB v Schönsee, dále pak kooperaci v rámci projektu České hvězdy, z aktuálního kontaktu bych vyzdvihl spolupráci divadelní. Dne 4. 5. 2012 společně s ČCM a Českou školou bez hranic v Mnichově pořádáme loutkové představení pro děti *Vlk a hlad.**“¹⁰⁹

¹⁰⁶ Emailová korespondence březen 2012.

¹⁰⁷ Centrum Bavaria Bohemia. *BBKult.net*. [on line] © Copyright 2001 - 2010 by bbkult.net [cit. 22. 3. 2012] dostupné z:<http://www.bbkult.net/redaktion/details/12446374784092.html>

¹⁰⁸ Centrum Bavaria Bohemia. *BBKult.net*. [on line] © Copyright 2001 - 2010 by bbkult.net [cit. 26. 3. 2012] dostupné z:<http://www.bbkult.net/redaktion/details/12446374784092.html>

¹⁰⁹ Zdroj: Kateřina Sedlecká, internetová korespondence ze dne 12. 4. 2012.

4.14 Deutsch-Tschechisches Begegnungszentrum in Konstanz - Německo-české centrum setkávání v Kostnici

Česko-německé centrum setkávání v Kostnici¹¹⁰ vzniklo v roce 2003. Prvním impulsem pro jeho zřízení bylo partnerství mezi městy Tábor a Kostnice. Kostnici každoročně navštíví okolo 15 tisíc českých obyvatel, a to zejména Muzeum Jana Husa - Husův dům a památník Jana Husa *Hussenstein*. Zřizovatelé tohoto centra považovali za nutné, aby zde existovalo podobné centrum pro česko-německé setkávání. Předsedkyní centra je paní Veronika Müller, která se narodila v Praze, ale již téměř třicet let žije v Německu. Cílem sdružení je prohlubovat partnerství a přátelství mezi oběma zeměmi, podporovat projekty výměny mládeže zejména mezi partnerskými městy, pořádat různé kulturní akce a zviditelnit památné místo Jana Huse.¹¹¹

Spolupráce s ČCM úspěšně proběhla například při výstavách *Stimmen der Freiheit-Radio Free Europe im kalten Krieg*, *Robert Vano The platinum collection*, představených v Kostnici v roce 2011. Na akce upozorňovalo ČCM ve svém programu.

4.15 Česká škola bez hranic - Tschechische Schule ohne Grenzen e. V

Cílem České školy bez hranic (ČŠBH) je výuka českého jazyka a českých reálií předškolních a školních dětí žijících v zahraničí jako doplnění každodenního vzdělání, které děti českého původu získávají v zahraničních školách.

První Česká škola bez hranic či spíše ještě myšlenka na ni vznikla na podzim roku 2003 v Paříži. Zakladatelkou byla doktorka Lucie Slavíková – Boucher, která sama řešila problém s bilingvní výchovou u svých dětí. Za podpory Českého centra v Paříži začala organizovat první setkání pro rodiče s dětmi, kde se četlo, zpívalo, povídalo a i hrálo divadlo v českém jazyce. Děti měly možnost poznat své vrstevníky hovořící česky.¹¹² O výuku byl ze strany rodičů zájem, škola se postupně rozvíjela až do současného systému,

¹¹⁰ Kostnice (něm. Konstanz) je město ležící na jihozápadě Německa v Bádensku-Württembersku na hranici se Švýcarskem.

¹¹¹Deutsch Tschechisches Begegnungszentrum. *Deutsch Tschechische Vereinigung e.V.*. [on line] © 2006 Deutsch Tschechische Vereinigung e.V. [cit. 26. 3. 2012] dostupné z: <http://www.begegnungszentrum.eu/load.php?name=News&page=15>

¹¹² Děti Čechů v zahraničí se chtějí učit česky. Ministerstvo zahraničních věcí ČR. [on line] [cit. 26. 3. 2012] dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/udalosti_a_temata/archiv_zprav/x2011_07_28_deti_cechu_v_zahranici_se_chteji_ucit_cesky.html

který nabízí výuku českého jazyka, literatury, zeměpisu a dějepisu českých zemí.¹¹³ Vzdělávací program České školy bez hranic odpovídá požadavkům Rámcového vzdělávacího programu MŠMT ČR pro žáky 1. - 9. třídy.

Postupně se výuka češtiny u dětí rozšířila do celého světa a České školy dnes existují v Londýně, Berlíně, Curychu, Bruselu, Ženevě, Drážďanech, Mnichově nebo Sydney. Existuje ještě řada spolupracujících škol zaměřujících se na výuku českých dětí v zahraničí, některé fungují pod záštitou ČŠBH.¹¹⁴

Činnost Českých škol bez hranic je koordinována Občanským sdružením Česká škola bez hranic, které vzniklo v roce 2009.¹¹⁵

Výuka je zaměřena na školní, ale i předškolní děti od 18 měsíců věku do 15 let. U nejmenších dětí k výuce jazyka dochází prostřednictvím výtvarné výchovy, říkadél, divadel, písniček. Pro děti od 3 do 6 let je výuka již koncipována výchovně-naučně, podobá se české mateřské školce. Děti školního věku se učí českému jazyku, literatuře, dějepisu a zeměpisu českých zemí.

Vedle této pravidelné výuky se konají ještě nepravidelné akce, jako jsou příměstské a letní tábory, oslavy tradičních českých svátků, setkávání se s českými umělci, různé workshopy apod.¹¹⁶

Česká škola bez hranic při výuce používá metodu „*total immersion*“, což znamená, že děti se v době výuky a ostatních aktivit ocitají v prostředí, kde se hovoří výhradně česky. Tyto děti vyrůstají většinou v prostředí, které je biculturní a je to pro ně proto nejpřirozenější způsob, jak si osvojit jazyk. Tento přístup je zásadně odlišný od klasické školní výuky cizích jazyků, která se především opírá o překládání jednotlivých slov. Dítěti umožní rychlejší rozšiřování slovní zásoby, navíc v určité situaci. Dítě tak chápe rychleji i jazykovou strukturu. Tato metoda je velmi podobná výukové metodě doporučované v současnosti Evropskou unií, kdy má výuka alespoň jednoho předmětu probíhat v daném cizím jazyce.¹¹⁷

¹¹³ Tamtéž.

¹¹⁴ Přehled spolupracujících škol. Spolupráce. Česká škola bez hranic. [on line] [cit. 26. 3. 2012] dostupné z: <http://www.csbh.cz/spoluprace>

¹¹⁵ Co je česká škola bez hranic? Česká škola bez hranic. [on line] [cit. 6. 3. 2012] dostupné z: <http://csbh.cz/co-je-csbh>

¹¹⁶ Výuka. Česká škola bez hranic. [on line] [cit. 6. 3. 2012] dostupné z: <http://www.csbh.cz/co-je-csbh/program>

¹¹⁷ Koncepce. Česká škola bez hranic. [on line] [cit. 6. 3. 2012] dostupné z: <http://www.csbh.cz/co-je-csbh/koncepce>

4.15.1 Tschechische Schule ohne Grenzen München - Česká škola bez hranic Mnichov¹¹⁸

Česká škola bez hranic Mnichov je součástí této mezinárodní sítě vzdělávacích institucí. Vznikla v roce 2009 za podpory Českého centra v Mnichově, které sehrálo již při jejím zakládání důležitou roli. Na popud tehdejšího generálního konzula pana Ivo Losmana a paní Mgr. Veroniky Fedotové, která byla pověřena vedením ČCM, se uskutečnilo první setkání zájemců o výuku českého jazyka, jehož úkolem bylo zmapovat situaci a zjistit zájem ze stran rodičů o výuku. Na základě této schůzky byl iniciován vznik ČŠBH v Mnichově. Zakladatelkou a organizátorkou ČŠBH v Mnichově je Mgr. Radka Bubová. V současné době ČŠBH nabízí výuku německo-českým bilingvním dětem ve věku od 18 měsíců do 12 let.

Česká škola bez hranic Mnichov je vedena jako neziskové občanské sdružení¹¹⁹ a návštěva školy je vyhrazena pouze jeho členům. V čele sdružení stojí předsednictvo, které má v současné době 3 členy. Členství vzniká podpisem přihlášky. Členové platí pravidelný roční členský příspěvek a roční příspěvek na výuku. Členské příspěvky jsou použity na organizační výdaje České školy bez hranic v Mnichově a na část honoráře pedagogického sboru. Od členů ČŠBH Mnichov je také ročně vybírán příspěvek na činnost zastřešující organizace ČŠBH v Praze, která podporuje školy v jednotlivých zemích.¹²⁰ ¹²¹Nejdůležitějším zdrojem příjmů ČŠBH Mnichov je "Peněžní dar" Ministerstva zahraničních věcí, o který předsednictvo spolku každoročně žádá, a dotace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR z Programu podpory českého kulturního dědictví v zahraničí. Z finančních zdrojů jsou hrazeny učebnice, pedagogický a didaktický materiál a také honorář pedagogického sboru. Podmínkou na pedagogický personál je čeština jako mateřský jazyk a vysokoškolské vzdělání pedagogického směru. V současné době působí v ČŠBH Mnichov tři paní učitelky. Výběru učitelů přikládá paní Bubová velký význam. „*Je nutné, aby ve škole vyučovali kvalitní učitelé se zájmem o svoji práci, aby i děti výuka bavila.*“

¹¹⁸ Informace o ČŠBH jsou získané z internetových stránek a z osobního rozhovoru se zakladatelkou a organizátorkou ČŠBH v Mnichově paní Mgr. Radkou Bubovou, který se uskutečnil dne 14. 3. 2012 v Mnichově.

¹¹⁹ ČŠBH ve světě mají různé organizační formy, např. v Londýně je charitou, v Curychu funguje pod záštitou spolku Sokol.

¹²⁰ Pravidelně nepravidelný informační bulletin České školy bez hranic v Mnichově. Mnichov: Česká škola bez hranic, 2011, červenec, s. 2

¹²¹ Konkrétní výši příspěvků si paní Bubová nepřála zveřejnit vzhledem k tomu, že se jedná o de facto interní záležitosti, a výše se každoročně mění dle výše udělených dotací z ministerstev a počtu žáků ve školním roce.

Důležitá je i nadále spolupráce s Českým centrem v Mnichově, které ČŠBH poskytuje bezplatně zázemí, na základě uzavřené rámcové smlouvy, což paní Bubová označuje pro ČŠBH jako existenční. Prostory ČCM, které mohou bezplatně využívat nejen k výuce, ale i k organizování divadelních představení, se nacházejí na dobrém místě. Dostupnost místa je velmi dobrá, neboť školu navštěvují nejen děti z různých částí Mnichova, ale také z okolních měst.

U předškolních dětí probíhá výuka formou setkávání rodičů s dětmi jedenkrát v týdnu v Evangelickém migračním centru, kde se pomocí her, písniček a básniček upevňují základy českého jazyka. U dětí starších 5 let probíhá předškolní výuka již s paní učitelkou.

Výuka školních dětí se obsahově řídí Rámcovým vzdělávacím programem MŠMT ČR pro 1. - 9. třídu, vyučuje se český jazyk, literatura, zeměpis a dějepis České republiky. Vyučování probíhá v sobotních termínech v prostorách Českého centra v Mnichově. Na konci školního roku je možnost komisionálního přezkoušení žáků České školy bez hranic, které umožňuje získání vysvědčení České republiky. Velmi dobrá spolupráce probíhá mezi ČŠBH a Základní školou Truhla v Praze, kterou žáci ČŠBH navštěvují v rámci studijního pobytu.

Jak je již uvedeno výše, ČŠBH je neziskové občanské sdružení, které se ve svých stanovách zavazuje nejen k výuce českého jazyka, ale také k prohlubování česko-německých vztahů prostřednictvím pořádání kulturních akcí. Nepravidelné akce, které Česká škola bez hranic pro své žáky pořádá, je například Maškarní bál, dále Mikulášská besídka ve spolupráci s Českým centrem, TV Sokol a Českou misíí. V minulosti se také uskutečnilo setkání se spisovatelem Josefem Lukáškem, který představil svoji knihu *Pohádek z Orlických hor*, maňáskové představení *Červené karkulky: Rodové prokletí*, které bylo netradičním zpracováním klasické pohádky *Divadlem jednoho Edy*. V roce 2012 chystá škola pro své žáky exkurzy do Alte Pinakothek nazvanou *Po stopách českých malířů*, dále loutkové představení Jakuba Folvarečného *Vlk a hlad*, které zpracovává tajuplné motivy finské pohádky Susi ja Nälkä, které se koná ve spolupráci ČCM a Centrum Bavaria Bohemia v Schönsee. Financování divadelních představení je uskutečňováno za pomoci Česko-německého fondu budoucnosti.

5. Opakující se projekty

V této kapitole jsou prezentovány některé projekty, které České centrum v Mnichově pořádá každoročně či pravidelně. Nejdéle fungujícím projektem, který je zde popsán, je Český filmový týden v Gasteigu, který byl poprvé uveden v roce 2001, a má oblibu u návštěvníků.

5.1 Tschechische Kulturtag Freiburg im Breisgau - Dny české kultury ve Freiburgu

Tschechische Kulturtag - Dny české kultury poprvé proběhly ve Freiburgu v červnu roku 2005, konkrétně od 2. 6. do 12. 6. 2005, v letošním roce (2012) se uskuteční jejich již 8. ročník. Jsou pořádány *Institutem Brücke* při *Nadaci Brücke/Most* ve spolupráci Českého centra v Mnichově.

Tschechische Kulturtag Freiburg navázaly na *Dny české a německé kultury* od roku 2006 přejmenované na *Dny české kultury*, které se konaly od roku 1999 v Drážďanech, Ústí nad Labem a Euroregionu Elbe/Labe. Tamním iniciátorem přeshraničního festivalu byla Nadace Brücke/Most spolu s Českým centrem Drážďany a Zemským hlavním městem Drážďany. Po ukončení činnosti Českého centra Drážďany v roce 2010 převzal roli spolupořadatele Generální konzulát České republiky v Drážďanech. V roce 2007 přibyla ke spolupořadatelům společnost Collegium Bohemicum z Ústí nad Labem.¹²²

Cílem festivalu *Dny české a německé kultury* je dodávání nových impulzů kulturní práci v příhraničním regionu a trvalé sdružování lidí na obou stranách hranice prostřednictvím rozmanité nabídky akcí. Hlavním záměrem je probudit a podporovat zájem o kulturu sousední země u návštěvníků jednotlivých festivalových akcí, organizací a kulturních činitelů skrze prezentaci kulturního programu pro všechny věkové a zájmové kategorie.¹²³ Jedná se především o divadelní a filmová představení, výstavy, workshopy, literární čtení, sympozia a přednášky, zabývající se česko-německými vztahy.

„Přeji si, aby byli Češi a Němci dobrými evropskými sousedy. Nadace Brücke/Most k tomuto procesu přispívá podstatným dílem svou prací v oblasti kultury.“ Peter Härtling, spisovatel a člen kuratoria Nadace Brücke/Most¹²⁴ Takto se vyjádřil pan Hartling na

¹²² Dny německé a české kultury Freiburg. [on line] © Tiráž
[cit. 25. 2. 2012] dostupné z: <http://www.tschechische-kulturtag.de/cz/>

¹²³ Tamtéž.

¹²⁴ Tamtéž.

webových stránkách k festivalu konanému v Ústí nad Labem, jeho citát zde uvádím, neboť toto platí pro území Freiburgu a jeho okolí.

Z archivu Českého centra v Mnichově pocházejí informace o 4. *Tschechische Kulturstage Freiburg im Breisgau*, které proběhly v době od 29. května 2008 do 10. června 2008. Patronát nad nimi převzal pan Mgr. Karel Borůvka, generální konzul České republiky v Mnichově a Dr. Dieter Salamon, starosta města Freiburg.¹²⁵ Ředitelem Českého centra Mnichov byl v té době Bc. David Stecher.

Slavnostní otevření festivalu české kultury a filmových dní proběhlo 29. 5. 2008 v Kommunales Kino ve Freiburgu. Programová nabídka obsahovala filmová představení filmů *Grandhotel*, režie David Ondříček (2006), *A bude hůř*, režie Petr Nikolaev (2007), *Český sen*, režie Vít Klusák, Filip Remunda (2004), *Maharal-Tajemství talismanu*, režie Pavel Jandourek (2007).

Z oblasti literatury festival divákům nabídl několik autorských čtení či spíše kabaretních vystoupení literárního performerera *Jaromíra Konečného* z jeho knih *Jäger des verlorenen Glücks*, *Mährische Rhapsodie*, *Das Geschlechtsleben der Emigranten* a *In Karin*, doplněné humornými scénkami a hudbou. Dále autorské čtení *Jindry Pluhaře* z knihy *Haben Sie Sex in der Tasche? - Was man im Ausland so alles erleben kann*.

Součástí festivalu byl 3.*SHUTTLE-LESUNG® Prager Nacht*, sociálně-kulturní literární projekt, který používá literaturu jako prostředek k lepšímu poznání a prozkoumání městského prostoru. Ve městě, ve kterém se projekt koná, se nachází okolo deseti netradičních míst, kam se běžný občan zpravidla nedostane, kde různí herci předčítají z knih. Mezi těmito představeními, která se každou půl hodinu opakují, je zřízena kyvadlová doprava a návštěvník může postupně shlédnout všechna představení. Celý večer trvá šest hodin a probíhá i v jiných městech, např. v Drážďanech, Regensburgu, Augsburgu, Stuttgartu, Weidenu.¹²⁶ Při 3. ročníku Prager Nacht, konaném v roce 2008, se představení konala např. v továrně na tkaničky Schnürsenkelfabrik, kde herec Fabianne Trüssel předčítal z knihy Jaroslava Haška *Wie ich mir einem Hosenknopf annähle*, ve starém vězení z knihy Julia Fučíka *Unter dem Strang geschrieben*, v soudní síni z knihy Karla Čapka *Der Prozess des*

¹²⁵ *Programm 4. Tschechische Kulturstage*, Druckerei Thieme: Meissen 2008.

¹²⁶ Shuttle-Lesung PRAGER NACHT. [on line] (c) 2002 superstudio! [cit. 7. 3. 2012]dostupné z: <http://www.shuttle-lesung.de/?swse=>

Herrn Havlena, rozhlasovém studiu z knihy Pavla Kohouta *Sternstunde der Mörder*, v pivovare z knihy *Audienz* Václava Havla.¹²⁷

Dále se konaly přednášky a diskuse na téma *Reisem in den Prager Frühling-
begegnungen mit dem tschechoslowakischen Aufbruch 1968*, Matěj Špurný *Wohin trest die
Landschaft im Sudetenland? -Die tschechischen Grenzgebiete 60 Jahre nach der Vertreibung*
a Lenka Reinerová *und ihr Prager Literaturhaus*. A také výstava *Libuše Moníkové Meine
Bücher sind teuer*.

Hudební program nabídl komorní koncert Jakuba Nováka a Petra Popelky se skladbami od Bacha, Hummela, Suka a Brahmsa, koncert skupin Lesní zvěř a Saunaclub Hinterzarten a česko - německé party s DJ Jaques Bobo a s DJ Bogdan.

Mensa Albert-Ludwigs University nabízela po celý týden česká jídla a spolek Brücke/Most Stiftung uspořádal kurz vaření českých knedlíků a svíčkové omáčky.

Vzhledem k tomu, že probíhalo Mistrovství Evropy ve fotbale 2008, konala se veřejné projekce zápasů českého mužstva.

Zájemci mohli také navštívit ukázkovou hodinu výuky českého jazyka *Tschechisch einmal aders...*

Celkový počet návštěvníků festivalu byl 1881. Jednalo se např. o studenty, lidi zajímající se o českou kulturu, členy Ackermann-Gemeinde a podobných organizací.

¹²⁷ *Programm Prager Nacht in Freiburg 2008*. Freiburg, 2008.

Tabulka č. 2: Počet návštěvníků jednotlivých akcí 4. Tschechische Kulturtage Freiburg

Datum	Představení	Počet návštěvníků
29. 5. 2008	Slavnostní otevření 4. Tschechische Tage in Freiburg	50
29. 5. 2008	Film Grandhotel	76
29. 5. 2008	Film A bude hůř	34
30. 5. 2008	Film Český sen	87
31. 5. 2008	Film Maharal	31
30. 5. 2008	Kurz vaření Kultur geht durch den Magen	13
31. 5. 2008	Koncert skupiny Lesní zvěř	170
2. 6. 2008	Ukázková hodina češtiny	10
2. 6. 2008	Autorské čtení Jaromír Konečný	110
3. 6. 2008	Matěj Špurný	70
4. 6. 2008	Autorské čtení Jaromír Konečný	120
4. 6. 2008	Přednáška Lenka Reinerová und Ihr Literarhaus	50
5. 6. 2008	Přednáška Reiseum in den Prager Frühling- begegnungen mit dem tschechoslowakischen Aufbruch 1968	70
5. 6. 2008	Autorské čtení Jaromír Konečný	50
6. 6. 2008	3. Prager Nacht	450
7. 6. 2008	Německo-české party	70
8. 6. 2008	Komorní koncert	50
9. 6. 2008	Autorské čtení Jindra Pluhař	40
10. 6. 2008	Výstava Libuše Moníková	330

Zdroj: Archivní materiál ČCM

Informace o 4. Tschechische Kulturtage přinášela média před konáním festivalu i v jeho průběhu. Archiv Českého centra v Mnichově registruje články Prager Zeitung z 22. května 2008, kde je podrobně na straně jedenáct festival představen, Badische Zeitung z 29. května 2008, které přinesl články o literární akci Prager Nacht a představilo jednotlivé filmy

promítané na festivalu, Rebland Kurier č. 24 z 11. června 2008, který se věnoval komornímu koncertu dvou mladých muzikantů Jakuba Nováka a Petra Popelky.

5.2 Tschechische Filmwoche im Gasteig - Český filmový týden v Gasteigu

Filmový festival Tschechische Filmwoche im Gasteig každoročně představuje aktuální filmovou produkci za uplynulý rok v České republice. První ročník festivalu se konal v červnu roku 2001. V roce 2012 se uskuteční jeho již 12. ročník. Festival prezentuje dokumentární, hrané a animované filmy. Kromě filmových projekcí festival zve festival k diskuzím filmové režiséry a producenty. Festival má přímou návaznost na filmový festival Finále Plzeň Je pořádán ve spolupráci s Münchner Volkshochschule MVHS. Filmy jsou promítány v českém znění s anglickými či německými titulky.

Pro příklad je uveden 11. ročník Filmového festivalu Tschechische Filmwoche, který se uskutečnil v roce 2011 v období 8. - 13. července 2011, tabulka č. 3 zpracovává přehled filmů a počty diváků, kteří jej navštívili.¹²⁸

Tabulka č. 3: Návštěvníci na filmových projekcích 11. ročníku Tschechische Filmwoche im Gasteig

Datum	Film	Počet návštěvníků
8. 7. 2011	Pouta	89
9. 7. 2011	Kuky se vrací	44
10. 7. 2011	Fimfárum	22
10. 7. 2011	5 krát 4 režiséři	14
11. 7. 2011	Nesvatbov	31
11. 7. 2011	Protektor	52
13. 7. 2011	Mamas and Papas	66

Zdroj: ČCM (březen 2012)

¹²⁸ Propagační materiály 11.ročníku festivalu jsou uvedeny v příloze na str. 108.

5.3 Noc Literatury

České centrum v Mnichově se v roce 2009 zapojilo do projektu *Noc literatury*, ve kterém Česká centra ve spolupráci se sítí kulturních institutů zemí Evropské unie EUNIC představují to nejlepší z české literatury v dialogu s literaturou světovou. Projekt *Noc literatury* se koná v Praze a různých evropských městech, jako jsou např. Bratislava, Londýn, Moskva, Dublin, Vídeň, Milán. Cílem projektu je seznámit české publikum s tvorbou evropských současných autorů a v zahraničí pomocí Českých center představit v zajímavých formách a na netradičních místech literaturu českou.¹²⁹ *Noc literatury* byla inspirována podobným projektem, tzv. *Prager Nacht*, který se uskutečňuje v Německu. Více o tomto projektu bylo popsáno v podkapitole 5.1.

Projekt *Noc literatury* vychází z předpokladu, že literatura je jedinečným tvůrčím médiem zachycujícím zásadní dialog mezi hlasy jednotlivců a hodnotami společnosti, ve kterém žijí, je nástrojem vzájemného porozumění a kulturní výměny a napomáhá odstraňovat komunikační bariéry.¹³⁰

První ročník projektu *Dlouhá noc literatury* se uskutečnil 20. dubna 2006 v Praze u příležitosti otevření Českého centra Praha. Předčítání na devíti netradičních místech Prahy 1 jako např. v Českém muzeu výtvarných umění, Klubu Lávka, Rotundě sv. Kříže apod. uskutečnili čeští herci jako např. Anna Geislerová, Bára Kodetová nebo Jaroslav Dušek.

Druhý ročník v roce 2007 byl inspirován knihou nositele Seifertovy ceny Michala Ajvaze *Druhé město* a byl pořádán ve spolupráci s Památníkem národního písemnictví. Předčítalo se opět na devíti netradičních místech z devíti světových literatur, a to z rumunské, argentinské, maďarské, španělské, japonské, české, německé, rakouské a skandinávské. Předčítání se ujalo čtrnáct známých českých osobností.¹³¹

Třetí ročník projektu v roce 2009 poprvé překročil hranice České republiky a konal se v dalších dvanácti evropských městech. České centrum v Mnichově se v tomto roce také do projektu zapojilo, a to autorským čtením Vladimíra Binara z knih *Emigrantský snář* a

¹²⁹ O projektu. *Noc literatury*. [on line] Česká centra a partneři © 2005–2009 [cit. 6. 3. 2012] dostupné z: <http://www.nocliteratury.cz/2009/cs/praha/o-projektu>

¹³⁰ O projektu. *Noc literatury* Mnichov. [on line] Česká centra a partneři © 2005–2012 [cit. 6. 3. 2012] dostupné z: <http://www.nocliteratury.cz/2011/cs/mnichov/o-projektu>

¹³¹ Archiv 2007. *Noc literatury*. [on line] Česká centra a partneři © 2005–2012 [cit. 12. 3. 2012] dostupné z: <http://www.nocliteratury.cz/2012/cs/praha/archiv-2007>

Playback. Následná diskuse navázala na přednáškový cyklus „Jazyk, literatura, umění a kultura českých zemí“, kterou ČCM pořádalo se Společnosti pro bohemistiku.¹³²

V roce 2010 společně s Kulturním referentem pro České země při Spolku Adalberta Stiftera představilo ČCM v rámci projektu Noc literatury úspěšný román mladé české spisovatelky a kunsthistoričky Kateřiny Tučkové *Vyhnání Gerty Schnirch*. Úryvky z knihy, která se vrací k poválečnému vyhnání Němců z České republiky, uvedla autorka v Sudetoněmeckém domě v Mnichově. Autorské čtení bylo doplněno projekcí ukázky z filmu, který vzniká na motivy tohoto románu.¹³³

Rok 2011 byl již pátým ročníkem projektu Noc literatury. České centrum v Mnichově uspořádalo společně s Generálním konzulátem ČR v Mnichově a spolkem Stiftung Lyrik Kabinett¹³⁴ literární večer české existenciální poezie s překladatelkou a bohemistkou Christou Rothmeier a autory Petrem Borkovcem a Vladimírem Binarem. V rámci česko-německého čtení zazněli také verše Jakuba Demla.¹³⁵

5.4 Český filmový večer -Tschechischer Filmabend – jeden ersten Mittwoch im Monat

Ve spolupráci s Neues Arena Kino München pořádá České centrum v Mnichově pravidelně každou první středu v měsíci od 19 hodin filmové promítání. Společně představují české filmy, zpravidla se jedná o nové české filmy v původním znění s německými nebo anglickými titulky.¹³⁶

Filmy, které budou hrány, představuje ve své programové nabídce České centrum Mnichov, a to jak v tištěném programu, tak na svých webových stránkách v české i německé

¹³²Mnichov. *Noc literatury 09*. [on line] Česká centra a partneři © 2005–2009 [cit. 6. 3. 2012] dostupné z: <http://www.nocliteratury.cz/2009/cs/mnichov/homepage>

¹³³Mnichov. *Noc literatury 2010*. [on line] Česká centra a partneři © 2005–2009 [cit. 6. 3. 2012] dostupné z: <http://www.nocliteratury.cz/2010/cs/mnichov/homepage>

¹³⁴ Spolek Lyrik Kabinettu je instituce, která disponuje jedinečnou sbírkou mezinárodní poezie v německých překladech a jejíž sídlo bylo postaveno jako místo setkávání básníků a jejich čtenářů. Více na <http://www.lyrik-kabinett.de/>

¹³⁵ Mnichov. *Noc literatury 2011*. [on line] Česká centra a partneři © 2005–2009 [cit. 6. 3. 2012] dostupné z: <http://www.nocliteratury.cz/2011/cs/mnichov/homepage>

¹³⁶ Vstupné činní 5,50 euro.

verzi, kde je doplněn i popis filmu. Programová nabídka se také nachází na internetových stránkách kina Neues Arena¹³⁷ včetně popisu filmu v německém jazyce.

V roce 2011 mohli návštěvníci Českého filmového večera shlédnout například filmy *Zemský ráj to napohled* (režie Irena Pavlásková, 2009), *Tajnosti* (režie Alice Nelis, 2007), *Kdopak by se vlka bál?* (režie Maria Procházková, 2008), *Kozí příběh-Pověsti staré Prahy* (režie Jan Tománek, 2008), *Účastníci zájezdu* (režie Jiří Vejdělek, 2006), *O rodičích a dětech* (režie Vladimír Michálek, 2007), *Líbáš jako bůh* (režie Marie Poledňáková, 2008). V říjnu byla uspořádána filmová projekce k 75. narozeninám prvního českého prezidenta Václava Havla s filmy *Občan Havel přikuluje* a *Odcházení*.

Tabulka č. 4: Přehled návštěvnosti filmových představení v roce 2011

Film	Počet návštěvníků
<i>Zemský ráj to napohled</i>	63
<i>Tajnosti</i>	30
<i>Kdopak by se vlka bál?</i>	5
<i>Kozí příběh-Pověsti staré Prahy</i>	14
<i>Účastníci zájezdu</i>	45
<i>O rodičích a dětech</i>	23
<i>Líbáš jako bůh</i>	36
<i>Občan Havel přikuluje</i>	32
<i>Odcházení</i>	34

Zdroj: ČCM (březen 2012)

¹³⁷ Internetové stránky kina. <http://www.arena-kino.de/>

6. Kurzy českého jazyka

Jednou z prioritních oblastí šíření české kultury v zahraničí je i výuka českého jazyka v Českých centrech v zahraničí. Český jazyk, který náleží do indoevropské jazykové rodiny, slovanské skupiny, má přibližně dvanáct milionů mluvčích, jeho slovní zásoba je mimořádně bohatá, má mnoho zvláštních gramatických jevů a několik nepříliš obvyklých hlásek. Mluvená čeština se vyvinula v desátém století, několikrát byla zatlačena do pozadí němčinou, zvláště pak po roce 1620, přesto díky práci národních obrozenců v dřívějších dobách českých humanistů přetrvala. V současné době je jedním z úředních jazyků Evropské unie.¹³⁸ Český jazyk je pro svoji obtížnost považován v německém prostředí za exotický jazyk.

České centrum v Mnichově již od počátku svého působení, tedy od roku 2000, pořádá ve svých prostorách kurzy českého jazyka. V současné době probíhají kurzy v několika úrovních: začátečníci a středně pokročilý v několika úrovních. Již od počátku byl zaznamenán zájem o kurzy pořádané Českým centrem Mnichov, jak ukazují statistiky, vedené Českým centrem, které jsou zveřejňovány ve výročních zprávách Českých center.

Počty posluchačů kurzů českého jazyka v mnichovském Centru jsou pro přehlednost uvedeny v tabulce č. 5.¹³⁹

Tabulka č. 5: Počet účastníků kurzů českého jazyka

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Počet účastníků	35	50	44	54	32	-	62	52	43	25	27

Zdroj: Výroční zprávy ČC 2001-2010

O tom, že zájem o kurzy češtiny byl zpočátku, po otevření ČCM, dost velký, potvrzuje také paní Jana Vymazalová,¹⁴⁰ která tyto kurzy vyučuje od počátku do dnes. Obzvláště po

¹³⁸ Portál Český Jazyk. Wikipedia. [on line] [cit. 19. 2. 2012] dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Port%C3%A1l:%C4%8Cesk%C3%BD_jazyk

¹³⁹ Statistika posluchačů českého jazyka je vedena za celý kalendářní rok, ve kterém jsou uskutečňovány tři trimestry kurzů.

otevření Českého centra v Mnichově, kdy vyšel v *Süddeutsche Zeitung* velký článek o jeho otevření s informací, že se budou nabízet i kurzy češtiny, se na ně někdo stále informoval. Do roku 2006 nabízelo ČC kurzy formou inzerátu v mnichovském časopisu *IN-MUENCHEN*. V současné době tuto funkci plní především internetová prezentace a také je informace uvedena na pravidelné programové nabídce Českého centra v Mnichově.

České centrum Mnichov v roce 2012 rozšiřuje svoji nabídku v oblasti výuky českého jazyka o možnost složení certifikované zkoušky pro cizince. Spolupracuje s Ústavem jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy v Praze. Doposud bylo možné zkoušku skládat v Praze, v Německé spolkové republice pouze v Berlíně.

Certifikovaná zkouška z češtiny pro cizince ověřuje na všech pěti úrovních stupeň dosažené komunikační kompetence v souladu s kritérii specifikovanými ve Společném evropském referenčním rámci pro jazyky. Obsahově se zkouška opírá o jazykový materiál předepsaný jednotlivými popisy relevantních referenčních úrovní pro češtinu. Prověřují se základní řečové dovednosti ve vztahu k psanému i mluvenému komunikátu (čtení s porozuměním, poslech s porozuměním, produkce psaného textu, mluvený projev).¹⁴¹

6.1 Dotazníkové šetření

Součástí této diplomové práce bylo i dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zjištění motivace účastníků kurzů češtiny pořádané v ČCM ke studiu tohoto jazyka, informace o účastnících kurzů, jejich znalosti o Českém centru v Mnichově a zájem o českou kulturu.

V současné době probíhá v ČCM pět kurzů češtiny v úrovních začátečníci I. a II., středně pokročilí II., III., IV., které navštěvuje třiadvacet účastníků. Prostřednictvím lektorů českého jazyka paní Kateřiny Chasan Obrusnik a Jany Vymazalové, rozhovory o jejich zkušenostech s výukou češtiny v ČCM jsou součástí přílohy na str. a str. , byl posluchačům kurzů rozdán anonymní dotazník, který byl vypracován v obou jazycích a je uveden v příloze č. na str. 104, 105.

Z rozdaného počtu třiadvaceti dotazníků se vrátilo dvacet plně vyplněných dotazníků, což činí **87** procentní návratnost. Dotazník obsahoval dvanáct položek s výběrovými či

¹⁴⁰ Rozhovor s paní Janou Vymazalovou je uveden v příloze na str. 103.

¹⁴¹ *Certifikovaná zkouška z češtiny. ÚjopUK*. [on line] © 2006–2012 ÚJOP UK [cit. 16. 2. 2012]http://ujop.cuni.cz/cce/index_cs.php#charakteristika

polootevřenými možnostmi odpovědi. Byl rozčleněn do čtyř okruhů postupně zjišťujících osobní údaje účastníků, motivaci a délku studia češtiny, povědomost o Českém centru v Mnichově a zájem o českou kulturu.

První okruh obsahující otázky číslo 1., 2. a 3., byl zaměřen na osobní údaje respondentů. Cílem bylo zjistit, pohlaví, věk a povolání účastníků kurzů.

Tabulka č. 4: Věk a pohlaví respondentů dotazníkového šetření

Věk	Muž	žena	celkem
≥25	-	-	-
25-35	-	2	2
35-45	6	-	6
50 a více	6	6	12
Celkem	12	8	20

Zdroj: Výsledky dotazníkového šetření (Kateřina Sedlecká, březen 2012)

Z výsledků, které jsou pro přehlednost zpracovány a uvedeny v tabulce č. 4, vyplývá, že kurzy navštěvuje více mužů, což potvrzuje i lektorka češtiny paní Vymazalová v rozhovoru. Převažuje věková skupina od padesáti let a výše. Při sestavování dotazníku bylo mylně předpokládáno, že kurzy češtiny budou navštěvovat spíše mladší lidé a studenti. Toto se nepotvrdilo. Z dotázaných **jedenáct** respondentů uvedlo, že jsou zaměstnanci, **dva** lidé v domácnosti, **tři** OSVČ, **jeden** nezaměstnaný a **tři** si vytvořili vlastní možnost odpovědi důchodce, která v dotazníku chyběla.

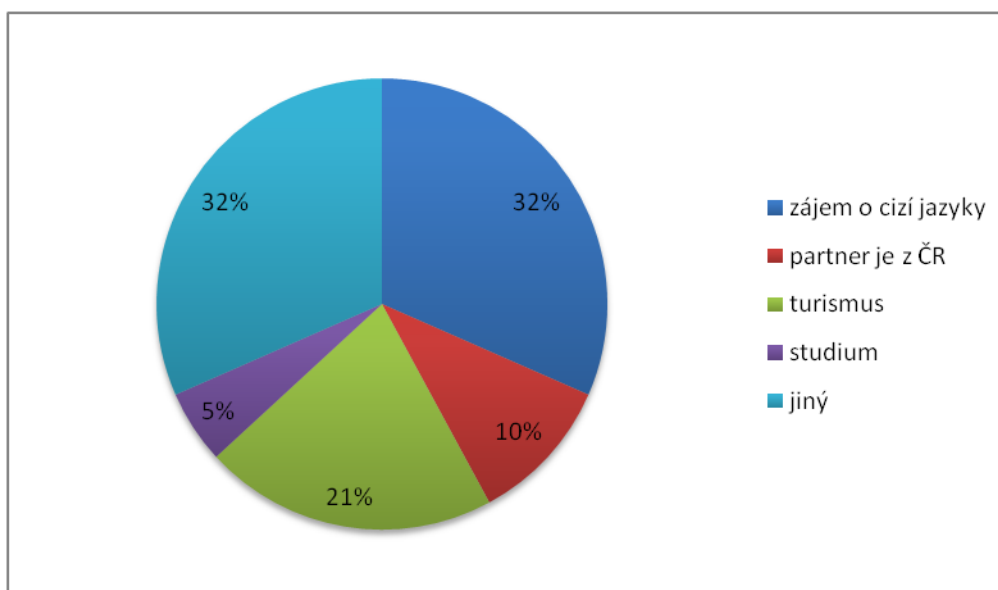
Otázky druhého okruhu byly zaměřeny na získání informací o motivaci ke studiu češtiny, o úrovni jazykového kurzu a délce studia. Také zjišťovaly, zda účastníci navštěvovali i jiné kurzy češtiny. Do tohoto okruhu byly zařazeny otázky číslo 4, 5, 6 a 9.

Jako začátečníci se označilo **sedm** respondentů, **jedenáct** jako středně pokročilí a **dva** jako pokročilí. Doba, po kterou se učí češtinu, byla velmi různorodá. Nejkratší byla tři měsíce, nejdelší deset let. Nejhojnější bylo období tři až čtyři roky, které uvedlo **osm** respondentů. Následovala doba pěti až šesti let, kterou uvedli **čtyři** dotázaní. **Šest** respondentů se studiu češtiny věnovalo období do jednoho roku, nad šest let to byli **dva** lidé.

Třináct dotázaných nenavštěvovalo jiné kurzy češtiny než ty přadané ČCM. **Sedm** respondentů, kteří uvedli, že navštěvovali i jiné kurzy. Tři z nich uvedli, že v Mnichově ve Volkshochschule, ostatní uváděla města v České republice – Brno, Třebíč, Kadaň a Univerzita Karlova v Praze.

Na otázku zjišťující motivaci, respondenti zpravidla vybírali více možností odpovědi. Bylo vyhodnoceno celkově šestatřicet odpovědí.

Graf č. 1: Motivace respondentů ke studiu českého jazyka

Zdroj: Výsledky dotazníkového šetření (Kateřina Sedlecká, březen 2012)

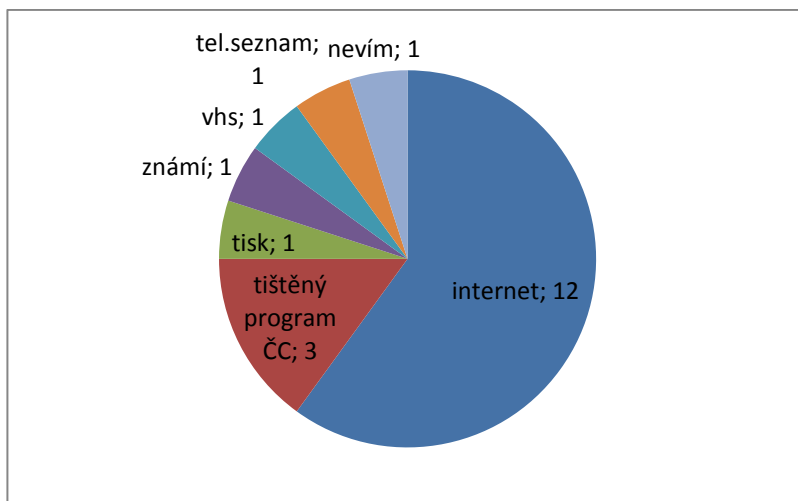
K variantě odpovědi „jiný“ respondenti uváděli například: „z pracovních důvodů, zájem o českou historii a politiku“, jedna dotázaná uvedla: „*Narodila jsem se v Československu. Moje maminka byla Češka. Když jsem byla malá, mluvila jsem česky.*“

Třetí okruh se týkal konkrétně Českého centra v Mnichově. Cílem bylo především zjistit informace, kde se účastníci dozvěděli o kurzech českého jazyka pořádaných ČCM, zda mají informace, jak dlouho České centrum v Mnichově působí, a zda také navštěvují akce jím pořádané. Do tohoto okruhu patřily otázky číslo 7, 8 a 11.

Zdroj informací o kurzech češtiny je zpracován do grafu č. 2. Vyplývá z něho, že nadpoloviční většina respondentů získala informace o kurzech českého jazyka pořádaného

ČCM z internetu, konkrétně to bylo 12 osob. K tomuto počtu je možno přičíst i další 3 respondenty, kteří uvedli, že informace získali z programu ČCM.¹⁴²

Graf č. 2: Zdroje informací o pořádaných kurzech

Zdroj: Výsledky dotazníkového šetření (Kateřina Sedlecká, březen 2012)

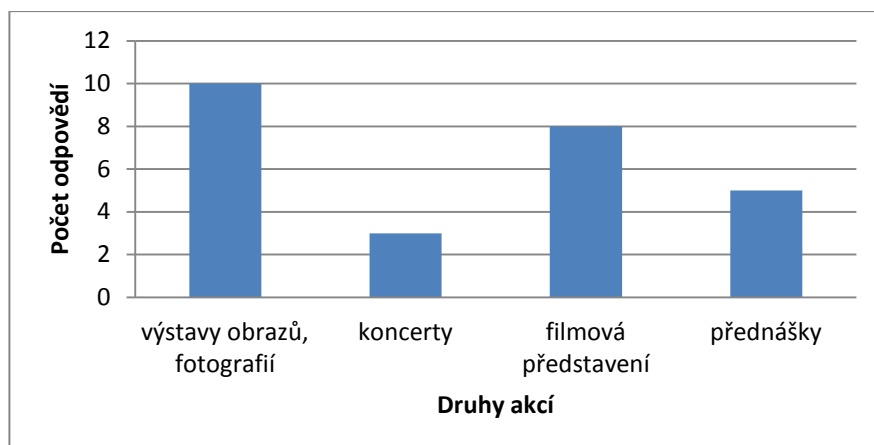
Další otázka měla zjistit, zda respondenti vědí, jak dlouho působí České centrum v Mnichově.

Jedenáct respondentů správně odpovědělo na otázku, jak dlouho existuje České centrum v Mnichově. Do správných odpovědí byly započítané možnosti odpovědí b) a c), jelikož doba existence je v letošním roce dvanáct let. Z devíti zbylých respondentů **čtyři** zvolili odpověď více a **pět** variantu a pět let či dopsali, že neví.

Na otázku, zda respondenti navštěvují akce pořádané ČCM, odpovědělo **jedenáct** respondentů kladně. Graf číslo tři ukazuje, které konkrétní akce uváděli respondenti nejčastěji.

¹⁴² Tištěná podoba programové nabídky obsahuje informace o pořádání kurzů češtiny ČCM a pro bližší informace odkazuje na internetové stránky.

Graf číslo 3.: Přehled druhů navštěvovaných akcí ČCM respondenty dotazníkového šetření

Zdroj: Výsledky dotazníkového šetření (Kateřina Sedlecká, březen 2012)

Devět respondentů odpovědělo, že nenavštěvuje akce pořádané ČCM. Někteří z nich doplnili odpověď s tím, že se domnívají, že je ČCM málo známé a také, že by mohla být lepší otevírací doba ČCM¹⁴³.

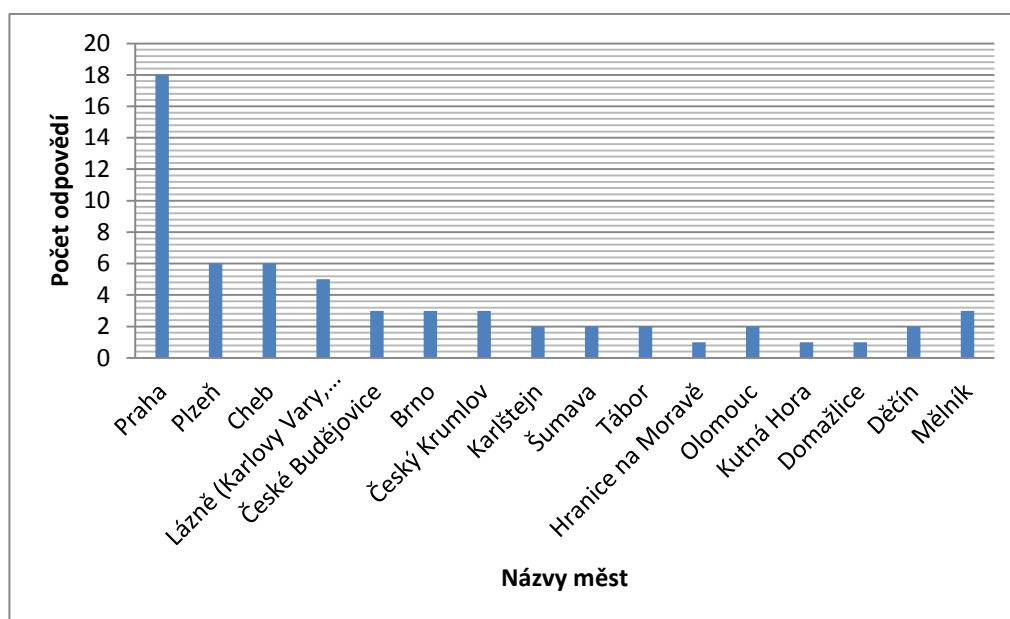
Poslední, čtvrtý okruh zjišťoval zájem účastníků o Českou republiku a českou kulturu. Informace ověřovaly otázky číslo 10 a 12, které byly polootevřené. Respondenti, pokud zvolili kladnou variantu odpovědi, měli na výběr několik variant na odpověď či prostor pro vlastní vyjádření.

Sto procent dotázaných odpovědělo, že se zajímá o českou kulturu, čtou české knihy a časopisy, sledují české filmy, navštěvují výstavy českých umělců. Ve variantě jiné, respondenti uváděli, že se zajímají o historii a dějiny českých zemí, čtou české pohádky, zajímají se o české komponisty.

Stejně tak **sto** procent dotazovaných odpovědělo na otázku, zda navštívili Českou republiku, kladně. Respondenti vypisovali konkrétní města a oblasti, které navštívili. Čtyři uvedli, že prakticky celou Českou republiku či tam jezdí velmi často. Graf číslo 4. zpracovává přehled uváděných míst.

¹⁴³ Otevírací doba ČCM je pondělí až čtvrtek od 10-17 hod., v pátek od 10-16 hod., v případě vernisáží je otevírací doba prodloužena. Dle slov programové koordinátorky je také možné návštěvu ČCM domluvit individuálně mimo otevírací hodiny.

Graf č. 4: Přehled míst v ČR navštívených účastníky kurzů češtiny

Zdroj: Výsledky dotazníkového šetření (Kateřina Sedlecká, březen 2012)

Z výsledků dotazníků předložených v kurzech českého jazyka v ČCM vyplývá možná překvapivě, že respondenti jsou spíše vyššího věku. Všichni jsou aktivně seznámeni s Českou republikou, zajímají se o její kulturu a navštěvují ji. České centrum mimo kurzy češtiny navštěvuje polovina respondentů a ti jsou seznámeni i s bližšími informacemi o ČCM. Největší díl o zprostředkování informací o kurzech češtiny v ČC má internet a je nutné se této propagaci nejen kurzů, ale i celého ČCM i nadále věnovat.

7. Závěr

Práce představila činnost Českého centra v zahraničí konkrétně Českého centra v Mnichově od jeho počátků po současnou dobu. Především díky informacím získaným kombinací rozhovorů se současnými či minulými řediteli a pracovníky či spolupracovníky ČCM (kapitola 3.5) a studiem dokumentů a archivních materiálů ČCM a také z dotazníkového šetření (kapitola 6.1) vyplývá že, České centrum v Mnichově za dvanáct let své existence prokázalo svoji životaschopnost, zejména díky osobní angažovanosti jeho ředitelů a pracovníků. Za krátkou dobu své existence se podařilo Českému centru v Mnichově vytvořit si velmi kvalitní síť kontaktů na nejrůznější kulturní a historická sdružení a spolky působící na území Bavorska. Díky tomu se Českému centru v Mnichově daří s obdivuhodnou kontinuitou prezentovat německému publiku zejména současnou českou kulturu. Zároveň se České centrum Mnichov nebojí představit projekty týkající se velmi citlivých témat jako je holocaust nebo odsun sudetských Němců.

Bylo by ovšem neúměrné realitě se domnívat, že České centrum v Mnichově může svými akcemi a programem ovlivňovat široké veřejné mínění či šířit slávu české kultury u většinové mnichovské či bavorské populace. K tomu jsou jak finanční, tak lidské zdroje Českého centra Mnichov až příliš omezené, a ani by to neodpovídalo současnému pojetí Českých center a očekávání, která s nimi spojuje jejich zřizovatel, Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Jak moje osobní zkušenost, tak záznamy samotného ČCM ukazují, že cílovou skupinu návštěvníků tvoří převážně lidé, kteří mají k České republice nějaký osobní vztah či motivaci k tomu poznávat český jazyk a českou kulturu.

Z výzkumu činnosti ČCM vyplývá, že při pořádání kulturních akcí a zajišťování projektů hrají velmi důležitou roli různé spolky a organizace (viz kapitola 4). Vzájemná spolupráce přináší obohacení všem zúčastněným, a to zejména možnostmi oslovení širšího publika a větší propagaci akcí, spolufinancování projektů, možnostmi uspořádání rozsáhlejšího projektu s odborníky.

Velmi si cením vstřícnosti a pomoci, kterou mi při získávání potřebných informací a kontaktů poskytla současná ředitelka dr. Zuzana Jürgens a programová koordinátorka Antett Browarzik.

Taktéž je nutné ocenit, že i přes velké pracovní vytížení si všichni oslovení našli čas na zodpovězení otázek a vyjádřili se k činnosti ČCM, konkrétně bývalí ředitelé pan Jan Šícha, David Stecher, Veronika Fedotová, spolupracovnice Marika Veličová, zakladatelka České

školy bez hranic v Mnichově Radka Bubová, lektorky českého jazyka Jana Vymazalová a Kateřina Chasan Obrušnik.

Činnost ČCM jsem mohla lépe poznat i svým osobním zapojením do organizace výstavy malířky a ilustrátorky Rut Kohnové konané v lednu 2012.

8. Seznam literatury a pramenů:

Monografie:

BAUER, Franz a RAKOVÁ, Marie, ed. *Tisíc let česko-německých vztahů: data, jména a fakta k politickému, kulturnímu a církevnímu vývoji v českých zemích*. 2. rozš. a přeprac. vyd. Praha: Panevropa, 1995. ISBN 80-85846-03-9.

ERBEN, Karel Jaromír. *Der Blumenstrauss [Kytice]*. 1. Aufl. Passau: Stutz, 2011. ISBN 978-3-88849-152-8.

IVORY, Michael. *Německo*. Brno: Computer Press, ©2007. Velký průvodce National Geographic. ISBN 978-80-251-1678-4.

RICHTER, Karel a kol. *Bez démonů minulosti: česko-německé vztahy v osudových okamžicích společné minulosti*. Vyd. 1. Praha: Rodiče, 2003. ISBN 80-86695-39-5.

KOSCHMAL, Walter, ed., NEKULA, Marek, ed. a ROGALL, Joachim, ed. *Češi a Němci: dějiny, kultura, politika*. Vyd. 1. Praha: Paseka, 2001. ISBN 80-7185-370-4.

ŠIMEK, Eduard. *Europäischer Humanist Přemysl Pitter (1895-1976)*. 1. Ausg. Prag: Pedagogické muzeum Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-80-86935-12-6.

Periodika a výroční zprávy:

Bayern Kaleidoskop. Ausgewählte Ergebnisse aus dem Statistischen Jahrbuch 2011. München: Bayerisches Landesamt für Statistik und Datenverarbeitung, 2011.

CZ (ECHO): čtvrtletní magazín českých center. Praha: Česká centra, 2006- .

Česká centra ...: výroční zpráva = annual report. Česká centra (organizace). Praha: Česká centra, [200-]- .

DOSTÁL, Vladimír. Mnichov slavil. *Sokol*. 2008, **65**(2), 12. ISSN 0489-6718.

Pravidelně nepravidelný informační bulletin České školy bez hranic v Mnichově. Mnichov: Česká škola bez hranic, 2011, červenec.

Programm Prager Nacht in Freiburg 2008. Freiburg, 2008.

Programm 4. Tschechische Kulturtage. Meissen: Druckerei Thieme, 2008.

Legislativní dokumenty:

Koncepce zahraniční politiky: příloha IV. Konkretizace úkolů zahraničněpolitické koncepce v multilaterální oblasti. Praha: Federální ministerstvo zahraničních věcí, 1990.

Koncepce zahraniční politiky ČR. Schválená Vládou ČR v únoru 1999 a projednaná Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR v červnu 1999.

Koncepce zahraniční politiky České republiky na léta 2003 – 2006. Schválená Vládou ČR 3. 3. 2003.

Koncepce zahraniční politiky České republiky. Schváleno Vládou ČR dne 20. července 2011.

Rozhovory a korespondence:

Korespondence s Dr. Christianne Brenner, redaktorka časopisu Bohemia, Collegium Carolinum. Téma korespondence: Spolupráce Collegium Carolinum a ČCM. Období korespondence: březen 2012.

Korespondence s Mgr. Veronikou Fedotovou, pověřená vedením ČCM leden-prosinec 2009. Téma korespondence: České centrum v Mnichově. Období korespondence: duben 2012.

Korespondence s Rostislavem Netopilem, předseda Tschechoslowakikischer Kulturklub für Audiovision e.V. . Téma korespondence: Spolupráce Tschechoslowakikischer Kulturklub für Audiovision e.V. a ČCM. Období korespondence: březen 2012.

Korespondence s Dr. Wolfgangem Schwarzem, Kulturní referent pro české země, spolek Adalbert Stifter. Téma korespondence: Spolupráce Adalbert Stifter Verein a ČCM. Období korespondence: březen 2012.

Korespondence s Mgr. Janem Šíchou, ředitelem ČCM v letech 1999-2004. Téma korespondence: České centrum v Mnichově. Období korespondence: březen 2012.

Korespondence s Jaroslavem Vernerem, jednatelem spolku TV Sokol München. Téma korespondence: Spolupráce TV Sokol München a ČCM. Období korespondence: březen 2012.

Korespondence s Mgr. Václavem Vrbíkem, ředitelem projektu „Kultura bez hranic – setkávání Čechy Bavorsko“. Téma korespondence: Spolupráce CeBB a ČCM. Období korespondence: duben 2012.

Korespondence s Janou Vymazalovou, lektorkou češtiny v ČCM. Téma korespondence: Kurzy českého jazyka v ČCM. Období korespondence: březen 2012.

Osobní rozhovor s Mgr. Radkou Bubovou, zakladatelkou a organizátorkou ČŠBH. Téma rozhovoru: Spolupráce ČŠBH a ČCM. Datum rozhovoru: 14. 3. 2012 Mnichov.

Osobní rozhovory s Dr. Zuzanou Jürgens, ředitelkou ČCM od 2009 do současné doby. Téma rozhovoru: České centrum v Mnichově. Období rozhovorů: září 2011- duben 2012 Mnichov.

Telefonický rozhovor s Bc. Davidem Stecherem, ředitelem ČCM v letech 2004-2009. Téma rozhovoru: České centrum v Mnichově. Datum rozhovoru 22. 2. 2012.

Telefonický rozhovor s Kateřinou Chasan Obrusnik, lektorkou češtiny v ČCM. Téma rozhovoru: Kurzy českého jazyka v ČCM. Datum rozhovoru: 16. 2. 2003.

Telefonický rozhovor s Marikou Veličovou, spolupracovnicí prvního ředitele Mgr. Jana Šichy. Téma rozhovoru: České centrum v Mnichově. Datum rozhovoru: 14. 2. 2012.

Audiovizuální zdroje:

Osobnosti na ČT24. In: *Před půlnocí*. [televizní pořad] ČT24. 24. 11. 2010. Dostupné na: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/osobnosti-na-ct24/108630-ceska-republika-ma-v-izraeli-velice-dobre-jmeno-rika-david-stecher/>

Internetové zdroje:

Adalbert Stifter. Adalbert Stifter. [online] [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: www.adalbertstifter.at

Archiv 2007. *Noc literatury*. [online] Česká centra a partneři © 2005–2012 [cit. 12. 3. 2012] dostupné z:<http://www.nocliteratury.cz/2012/cs/praha/archiv-2007>

Archiv SKV Sokol Mnichov. SKV Sokol Mnichov. [online] [cit. 5. 3. 2012] dostupné z:
<http://sokolmuenchen.wordpress.com/archiv/>

Autoři Jaromír Konečný. *Portál české literatury*. [online] © 2012 [cit. 29. 2. 2012] dostupné z:
<http://www.czechlit.cz/autori/konecny-jaromir/>

Ceny Gratias agit-úvodní informace. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [online] [cit. 27. 2. 2012] dostupné z:
http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/verejna_diplomacie/ceny_gratias_agit/cena_gratias_agit_uvodni_informace.html

Cena Romano Guardi. [online] [cit. 20. 3. 2012] dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Romano_Guardini

Centrum Bavaria Bohemia. *BBKult.net*. [online] © Copyright 2001 - 2010 by bbkult.net [cit. 22. 3. 2012] dostupné z:
<http://www.bbkult.net/redaktion/details/12446374784092.html>

Certifikovaná zkouška z češtiny. ÚjopUK. [online] © 2006–2012 ÚJOP UK [cit. 16. 2. 2012] dostupné z. http://ujop.cuni.cz/cce/index_cs.php#charakteristika

Co je česká škola bez hranic? Česká škola bez hranic. [on line] [cit. 6. 3. 2012] dostupné z:
<http://csbh.cz/co-je-csbh>

Co was jist Čojč ? Čojč. [online] [cit. 5. 3. 2012] dostupné z: www.cojc.eu

Česká Misie v Mnichově. [on line] [cit. 27. 2. 2012] dostupné z: <http://www.misie-nemecko.com/>

Die Lange Nacht der Münchner Museen [online] [cit. 20. 3. 2012] dostupné z:
<http://www.muenchner.de/museumsnacht2011/>

Die Lange Nacht der Musik. [online] [cit. 5. 3. 2012] dostupné z: <http://www.muenchner.de/musiknacht/>

Děti Čechů v zahraničí se chtějí učit česky. Ministerstvo zahraničních věcí ČR. [on line] [cit. 26. 3. 2012] dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/udalosti_a_temata/archiv_zprav/x2011_07_28_deti_cechu_v_zahranici_se_chteji_ucit_cesky.html

Deutsch Tschechisches Begegnungszentrum. Deutsch Tschechische Vereinigung e.V. [online] © 2006 Deutsch Tschechische Vereinigung e.V. [cit. 26. 3. 2012] dostupné z: <http://www.begegnungszentrum.eu/load.php?name=News&page=15>

Dny německé a české kultury Freiburg. [online] © Tiráž [cit. 25. 2. 2012] dostupné z: <http://www.tschechische-kulturtage.de/cz/>

Who We Are. EUNIC. [online] [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: <http://www.eunic-online.eu/node/153>

Historie a výsledky. CzechInvest. [online] © 1994–2012 CzechInvest [cit. 11. 3. 2012] dostupné z: <http://www.czechinvest.org/historie-a-vysledky>

Historie spolku Adalberta Stiftera. *Adalbert Stifter Verein*. [online] © Adalbert Stifter Verein [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: <http://www.stifterverein.de/cz/spolek/dejiny-spolku-adalberta-stiftera.html>

Informace o CzechTourism. *CzechTourism*. [online] © Copyright 2005-2012 CzechTourism [cit. 11. 3. 2012] dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/informace-o-czechtourism/>

Kdo jsme...Ackermann Gemmeinde [online] [cit. 27. 2. 2012] dostupné z: <http://www.ackermann-gemeinde.de/5.html?&L=2>

Knihovna Collegium Carolinum. *Collegium Carolinum* [online] © 2003-2012 Collegium Carolinum [cit. 15. 3. 2012] dostupné z: <http://www.collegium-carolinum.de/cz/knihovna.html>

Koncepce. Česká škola bez hranic. [online] [cit. 6. 3. 2012] dostupné z: <http://www.csbh.cz/co-je-csbh/koncepce>

Místní skupina SVU v Německu – Mnichov. Společnost pro vědy a umění [online] [cit. 14. 2. 2012] dostupné z: <http://www.svu2000.org/nemecko/>

Mnichov. *Noc literatury 09*. [online] Česká centra a partneři © 2005–2009 [cit. 6. 3. 2012] dostupné z: <http://www.nocliteratury.cz/2009/cs/mnichov/homepage>

Mnichov. *Noc literatury 2010*. [online] Česká centra a partneři © 2005–2009 [cit. 6. 3. 2012] dostupné z: <http://www.nocliteratury.cz/2010/cs/mnichov/homepage>

Mnichov. *Noc literatury 2011*. [online] Česká centra a partneři © 2005–2009 [cit. 6. 3. 2012] dostupné z: <http://www.nocliteratury.cz/2011/cs/mnichov/homepage>

Náš tým. České centrum Mnichov. [online] © Czech Centres 2010 - České centrum Mnichov [cit. 20. 3. 2012] dostupné z: <http://munich.czechcentres.cz/cs/o-nas/nas-tym/>

Naši partneři. Tschechien-portal. [online] [cit. 20. 3. 2012] dostupné z: <http://www.tschechien-portal.info/modules.php?op=modload&name=Sections&file=index&req=viewarticle&artid=25&page=1>

Oblasti činnosti. Brücke/most Stiftung [online] [cit. 20. 3. 2012] dostupné z: <http://www.bruecke-most-stiftung.de/cz/?id=3>

O CzechInvestu. *CzechInvest*. [online] © 1994–2012 CzechInvest [cit. 11. 3. 2012] dostupné z: <http://www.czechinvest.org/o-czechinvestu>

O nás. Český dům Moskva. [online] © Czech Centres 2010 - Český dům Moskva [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: <http://cesky-dum.czechcentres.cz/cs/o-nas/>

O nás. Česká centra ústředí. [online] © Czech Centres 2010 - Česká centra - ústředí [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: <http://www.czechcentres.cz/o-nas/>

O nás. Společnost pro vědy a umění [online] [cit. 14. 2. 2012] dostupné z: <http://www.svu2000.org/nemecko/>

O projektu. *Noc literatury*. [online] Česká centra a partneři © 2005–2009 [cit. 6. 3. 2012] dostupné z: <http://www.nocliteratury.cz/2009/cs/praha/o-projektu>

O projektu. *Noc literatury Mnichov*. [on line] Česká centra a partneři © 2005–2012 [cit. 6. 3. 2012] dostupné z: <http://www.nocliteratury.cz/2011/cs/mnichov/o-projektu>

Peter Becher. Wikipedie.[online] [cit. 12. 3. 2012] dostupné z: http://de.wikipedia.org/wiki/Peter_Becher

Představení CzechTrade. *CzechTrade*. [online] © CzechTrade 2009-2010 [cit. 11. 3. 2012] dostupné z: <http://www.czechtrade.cz/o-czechtrade/predstaveni/>

Shuttle-Lesung PRAGER NACHT. [online] (c) 2002 superstudio! [cit. 7. 3. 2012]dostupné z: <http://www.shuttle-lesung.de/?swse=>

Stanovy spolku Adalberta Stiftera. *Adalbert Stifter Verein*. [online] © Adalbert Stifter Verein [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: <http://www.stifterverein.de/cz/spolek.html>

Spolek Adalberta Stiftera. *Adalbert Stifter Verein*. [online] © Adalbert Stifter Verein [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: <http://www.stifterverein.de/cz/spolek.html>

Spolupráce. Česká škola bez hranic. [online] [cit. 26. 3. 2012] dostupné z: <http://www.csbh.cz/spoluprace>

Statut Českých center. Česká centra ústředí. [online] © Czech Centres 2010 - Česká centra - ústředí [cit. 26. 2. 2012] dostupné z: <http://www.czechcentres.cz/o-nas/statut/>

Sudetendeutsche Stiftung [online] [cit. 2. 4. 2012] dostupné z: <http://www.sudetendeutsche-stiftung.de/>

TV Sokol München. [online] © 2004 [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: <http://sokol-muenchen.de/>

Úvodní strana Collegium Carolinum. *Collegium Carolinum* [on line] © 2003-2012 Collegium Carolinum [cit. 15. 3. 2012] dostupné z: <http://www.collegium-carolinum.de/cz/uvodni-strana.html>

Über uns. Klíč [on line] [cit. 15. 3. 2012] dostupné z: <http://www.kliculm.de/mitgliedschaft/about/>

Verzeichnis der Ausstellungen des Adalbert Stifter Vereins. *Adalbert Stifter Verein*. [on line] © Adalbert Stifter Verein [cit. 13. 2. 2012] dostupné z: <http://www.stifterverein.de/de/ausstellungen/ausleihbare-ausstellungen.html>

Vrbová E., Německý spisovatel Peter Becher v Brně. *Duha*. [online] Copyright Duha © 2010 [cit. 12. 3. 2012] dostupné z: <http://duha.mzk.cz/clanky/nemecky-spisovatel-peter-becher-v-brne>

Výuka. Česká škola bez hranic. [online] [cit. 6. 3. 2012] dostupné z: <http://www.csbh.cz/co-je-csbh/program>

9. Resümee

Diese Diplomarbeit hat die Tätigkeit des Tschechischen Zentrums im Ausland vor allem des Tschechischen Zentrums in München von seinen Anfängen bis zur Gegenwart dargestellt.

Tschechische Zentren im Ausland sind ein Zuschussbetrieb des Ministeriums für Auslandssachen in der Tschechischen Republik, die für die Werbung der Tschechischen Republik im Ausland gegründet werden. Ihre Aufgabe ist eine professionelle Präsentation der Tschechischen Republik vor allem auf dem Gebiet der Kultur und Ausbildung, der Unterstützung von Außenwirtschaftsbeziehungen und die Rückversicherung des qualitativen Informationsdienstes über die Tschechische Republik.

Die Einleitung meiner Diplomarbeit befasst sich mit der Beschreibung der Tschechischen Zentren im Ausland, ihrer Geschichte, Struktur und Tätigkeit. Hier gibt es auch spezielle Partnerschaftsorganisationen CzechTrade, CzechInfo und CzechTurism.

Die folgenden Kapitel beschäftigen sich mit Tschechischem Zentrum München. Dank Informationen, die durch Kombination von Gesprächen mit gegenwärtigen und ehemaligen Direktoren und Angestellten oder Mitarbeiter des Tschechischen Zentrums München (Kapitel 3.5) und durch das Studium von Dokumenten und Archivmaterialien des Tschechischen Zentrums München erworben wurden, wird die Tätigkeit des Tschechischen Zentrums München beschrieben. Die Tätigkeit des Tschechischen Zentrums München dauert schon 12 Jahre. Für die Vorstellung der konkreten Wirkung des Tschechischen Zentrums München werden hier näher die einzelnen Bereiche der Präsentation der Tschechischen Republik mit dem Verzeichnis der interessanten Veranstaltungen und Projekte vorgestellt: künstlerische ausbildende, literarische, musikalische, Film), Ausbildung, Handel und Reiseverkehr.

Den Projekten, die Tschechisches Zentrum München regelmäßig veranstaltet (z.B. Tschechische Filmwoche im Gasteig), wird das fünfte Kapitel gewidmet. Hier werden die einzelnen Projekte auch mit den Statistiken der Besucherzahl ausführlich vorgestellt.

In kurzer Zeit seiner Existenz ist Tschechisches Zentrum München ein sehr gutes und qualitatives Kontaktnetz von verschiedenen kulturellen und historischen Vereinen, die im Gebiet Bayern wirken. Das Kapitel Nummer 4 widmet sich einer Vorstellung der wichtigsten zusammenarbeitenden Organisationen wie z. B. Adalbert Stifter Verein, Colegium Carolinum, Tschechische Schule ohne Grenzen.

Die Veranstaltung der Tschechischkurse gehört auch zum untrennbaren Bestandteil seiner Tätigkeit. Die Motivation zum Studium tschechischer Sprache wurde in einer an die Teilnehmer des Kurses verteilte Umfrage festgestellt. Ihre Auswertung wird im Kapitel 6 geordnet, die sich mit dem Tschechischunterricht in Tschechischem Zentrum München befasst. Die genaue Fassung der Umfrage befindet sich im Anhang dieser Diplomarbeit.

10. Seznam příloh:

Logo a fotografie průčelí Českého centra v Mnichově

Fotografie ředitelů Českého centra v Mnichově

Program Českého centra v Mnichově

Pozvánka k výstavě Rut Kohnové

Fotografie z vernisáže Rut Kohnové

Dotazník pro posluchače českého jazyka

Rozhovory s vyučujícími českého jazyka

Loga spolupracujících organizací

Program XI. ročníku Tschechische Filmwoche

Pozvánka a program konference k projektu Rádia Svobodná Evropa:

11. Přílohová část

České centrum v Mnichově : Prinzregentstrasse 7

Zdroj: ČCM březen 2012

Fotografie ředitelů ČCM:

První ředitel: Mgr. Jan Šícha

Zdroj: <http://www.collegiumbohemicum.cz/clanek/103-mgr-Jan-Sicha/>

Druhý ředitel: Bc. David Stecher

Zdroj: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/osobnosti-na-ct24/108630-ceska-republika-ma-v-izraeli-velice-dobre-jmeno-rika-david-stecher/>

Současná ředitelka: Dr. Zuzana Jürgens

Programová koordinátorka: Anett Browarzik, M.A.

Zdroj: <http://munich.czechcentres.cz/cs/o-nas/nas-tym/> [cit 20. 3. 2012]

Program ČCM:

ntu

Kontakt:
 Prinzregentenstraße 7, 80538 München
 T: +49-89-2102 4032
 F: +49-89-2102 4033
 E: ccmunich@czecm.cz

Örnungszeiten:
 Mo-Do: 10-17 Uhr, Fr: 10-16 Uhr
 sowie nach vorheriger Absprache

TSCHJECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

<http://munich.czechocentres.cz/>

wassermark, 199, Pilsa Oostig Komark, Quelle: UPM (Kunigwettbewerb Prag)

Hauptpartner der Tschechischen Zentrum

1-2 / 2012

KULTURPROGRAMM

TSCHJECHISCHES ZENTRUM MÜNCHEN

12. 1. / 20.00 Uhr KAPRÁLOVÁ QUARTET PRAGSeidville, Nikolaiplatz 1b,
München

Das international renommierte Streichquartett Kaprálová gehört zu den führenden Ensembles Tschechiens und zeichnet sich durch eine rein weibliche Besetzung aus. Es erwarb sich einen Ruf darin, neues und unbekanntes Repertoire vorzustellen. In München erklingen Stücke von J. Suk, P. Vranický und A. Dvořák.

Eintritt: 14 / 15 Euro

**14. 1. / 19.00 Uhr ABBÉ LIBÁNSKÝ
UNDERGROUND TSCHECHIEN**MaximiliansForum,
München

Der Künstler Abbé Libánský zeigt in seinem Diavortrag Fotografien von tschechischen Dissidenten der 70er und 80er Jahre, die für das „alternative“ Leben des sog. „Underground“ standen – Künstler und Intellektuelle, die sich nicht dem kommunistischen Regime anpassen wollten. Mit anschließender Diskussion und Musik von Dáňa Vokáč.

**19. 1. / 19.00 Uhr RUT KOHN
BUCHILLUSTRATIONEN**Tschschesches Zentrum
MünchenAusstellungsdauer:
20. 1. – 17. 2.

Die Malerin und Illustratorin Rut Kohn (geb. 1937) ist eine der bedeutendsten Exiltschechinnen in Bayern. In der Ausstellung präsentiert sie ihre Buchillustrationen zu „Der Blumenstrauch“ (K. J. Erben), Kafkas Werk und „Das Labyrinth der Welt“ (J.A. Comenius). Musikalische Begleitung am Klavier von David Kohn.

1. 2. / 19.00 Uhr DER BLUMENSTRAUSS

CZ 1000, OstU

Neues Amno Kino,
Hans Sachs Str. 7,
München

Ein Film aus sieben Geschichten, der auf der Gedichtsammlung „Blumenstrauch nationaler Sagen“ des Dichters K. J. Erben basiert. Die unterschiedlich inszenierten Episoden drehen sich um die Höhen und Tiefen menschlicher Beziehungen, um Liebe und Leid. Mit der unvergleichlichen Musik von J. Jiříček, Regie EA. Šrámec.

Eintritt: 5/6 Euro

5. 2. / 19.00 Uhr VERGESSENE TRANSPORTEGatzbig, EG 590 E,
Rosenheimerstr. 5,
München

Die vierteilige Dokumentation „Vergessene Transporte“ zeigt eine wenig bekannte Seite des Holocaust: Der Regisseur Lukáš Přebyl hat jahrelang Archivmaterialien gesichtet, um die Transporte der tschechischen Juden in die Vernichtungslager Osteuropas nachzuvollziehen. Gezeigt wird der letzte Teil, die Dokumentation über die Transporte nach Ostpolen. Filmgespräch mit dem Regisseur im Anschluss.

Eintritt: 5 Euro

7. 2. / 20.00 Uhr HOMMAGE AN VÁCLAV HAVELLiteraturhaus,
Salvatorplatz 1,
München

Ein Abend gewidmet dem tschechischen Dramatiker, ehemaligen Dissidenten und Präsidenten Václav Havel, der am 18.12. 2011 im Alter von 75 Jahren verstorben ist. U.a. mit dem Journalisten und Autor der Buchgespräche mit V. Havel Karel Hvízdala. Nähere Informationen zum Programm finden Sie zeitnah auf unserer Homepage.

**9. 2. / 19.00 Uhr PATRIK HÁBL
COLOUR / PAINTING**Galerie Kalt,
Guldestr. 40 A,
MünchenAusstellungsdauer:
10. 2. – 22. 2.*Im Rahmen der Reihe**„32 Grad 32 P – Celebration of Painting“*

Der tschechische Maler und Konzeptualist Patrik Hábl (*1975) feiert in der Galerie Kalt im Westend sein München-Debüt. Hábl begreift Malerei als Konzept. In München stellt er Bilder der vergangenen fünf Jahre aus seinen Sammlungen „Lightness“ und „Degree of Intensity“ vor.

**14. 2. / 19.00 Uhr KAREL JAROMÍR ERBEN
DER BLUMENSTRAUSS**Tschschesches Zentrum
München

Eine deutsch-tschechische Lesung aus K. J. Erbens (1801–1870) Werk „Der Blumenstrauch nationaler Sagen“, das 2011 zum 200-jährigen Geburtstag des Schriftstellers, Dichters, Historikers und Sammlers von Volkswesen in deutsch-tschechischer Ausgabe mit Illustrationen von Rut Kohn erschienen ist. Es lesen Peter Becher und Jiri Preischner.

**19. 2. / 11.00 Uhr AUTHOR OF POETRY AND SONG –
TEIL II: DIE GEISTLICHEN LIEDER
VON THOMAS CAMPION (1567-
1620)**Mars-Venus-Saal /
Bayerisches Nationalmuseum,
Prinzregierstr. 2,
München

In der Konzertreihe „Zwischen Mars & Venus“ beweist das Ensemble Phoenix Munich seit einiger Zeit, wie aufregend Alte Musik sein kann. Das international zusammengesetzte Ensemble interpretiert die geistlichen Lieder des englischen Komponisten und Dichters Thomas Campion. Mit dabei die tschechische Altistin Kamila Ševčíková.

Eintritt: 18 / 19 Euro

**21. 2. / 19.30 Uhr JIŘÍ TRNKA
IM DIENSTE DER PHANTASIE**Tschschesches Zentrum
MünchenAusstellungsdauer:
21. 2. – 9. 3.

J. Trnka (24.2. 1912 – 30.12. 1969) war einer der Begründer des tschechischen Animationsfilms, der insbesondere aufgrund seiner Puppentrickfilme Weltruhm erlangte. Doch Trnka war auch Maler und Buchillustrator. Anlässlich seines 100. Geburtstages stellt die Ausstellung Leben und Werk des Künstlers vor. Vernissage mit Filmprogramm.

**22. 2. / 19.00 Uhr PILGERTOURISMUS IN
OSTMÄHREN**Tschschesches Zentrum
München

CzechTourism stellt die wichtigsten Pilgerziele Ostmährens vor: Herausragend ist der Pilgerweg zwischen der Wallfahrtskirche in Svätý Hostýn (Hostein) und Velehrad (Wellehrad).

Das Erzbischöfliche Schloss in Kroměříž (Kremsier) ist sogar UNESCO-Weltkulturerbe. Aber auch weniger bekannte Sehenswürdigkeiten, wie die evangelische Holzkirche in Velká Lhota (Groß Lhota), gibt es zu entdecken.

Informationen zu unseren Sprachkursen finden Sie auf unserer Webseite.

Pozvánka na výstavu Rut Kohnové:

Rut Kohn

Buchillustrationen

Vernissage:
Do, 19. Januar / 19.00 Uhr

20.1. - 17.2. 2012

Tschechisches Zentrum
Prinzregentenstr. 7
80538 München
Tel. 089/21024932
<http://munich.czechcentres.cz>

Zum 200-jährigen Jubiläum des tschechischen Dichters und Sammlers von Volksweisen Karel Jaromír Erben

RUT KOHN

Geb. 1937 in Třebušíce (CZ). 1967 emigrierte sie mit ihrer Familie nach München. Erst dort begann sie ihre Karriere als Malerin, hier hatte sie auch 1983 ihre erste große Ausstellung. Im Jahr 1991 erhielt sie von der Stadt München den bedeutenden **Seerosenpreis**. Mit ihren Bildern ist sie u.a. in den Bayerischen Staatsgemäldesammlungen vertreten. 2006 erhielt sie in ihrer Heimat die Auszeichnung **Bedeutende tschechische Frau in der Welt**. Wichtige Zyklen in ihrem Werk sind: „Zum Alten Testament“, „Häuser“, „Kanaldeckel“ sowie die Illustrationen zum literarischen Werk und Leben von Franz Kafka, zu dem Buch „Labyrinth der Welt und Paradies des Herzens“ von J.A. Comenius sowie 2011 zu K.J. Erbena „Der Blumenstrauß“.

PROGRAMM

Eröffnung und Einführung durch den Dichter und Journalisten **Hans Krüger**

Vernissage in Anwesenheit der Künstlerin

mit musikalischer Begleitung durch den Münchner Pianisten **David Kohn**

BEGLEITPROGRAMM

1.2. / 19.00:

Film – **Der Blumenstrauß**
(Kytice) (CZ 2000, R: F.A. Brabec, OmU) im **Neuen Arena Kino**, Hans-Sachs-Str. 7, München

14.2. / 19.00:

Lesung – Deutsch-tschechische Lesung aus der **Der Blumenstrauß** mit **Peter Becher** und **Jiří Pretschner** im Tschechischen Zentrum

Veranstalter:

TSCHECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

Fotografie z vernisáže výstavy Rut Kohnové ze dne 19. 1. 2012:

Zdroj: Fotografie Kateřina Sedlecká (leden 2012)

Dotazník – Fragenbogen

Dobrý den, jmenuji se Kateřina Sedlecká, jsem studentkou Západočeské university v Plzni, fakulty filosofické, obor Evropská kulturní studia. Ve své diplomové práci, kterou mám zaměřenou na České centrum v Mnichově, jako příklad česko-německé kulturní spolupráce, bych ráda zjistila zájem o výuku českého jazyka v tomto centru. Děkuji za vaši spolupráci při vyplnění následujících otázek. Dotazník je anonymní.

Hallo, mein Name ist Katerina Sedlecka und ich bin Studentin der Westböhmisches Universität in Pilsen, Philosophische Fakultät, Studienfach Europäische Kulturstudien. In meiner Diplomarbeit beschreibe ich das Tschechische Zentrum München als Beispiel der tschechisch-deutschen Kulturmitarbeit. Ich möchte Sie darum bitten, dass Sie den folgenden Fragebogen anonym beantworten, wofür ich mich bei Ihnen sehr bedanke.

1) Pohlaví / Geschlecht: muž/männlich žena / weiblich

2) Věk/ Alter: ≥ 25
25-35
35-45
50 a více /50 und mehr

3) Zaměstnání/Beruf:

- a) student/ Student
- b) zaměstnanec/ Arbeitnehmer
- c) v domácnosti/ Hausfrau
- d) OSVČ/ Unternehmer
- e) nezaměstnaný/ Arbeitslose

4) Jaký kurz navštěvujete? Welchen Kurs besuchen Sie?

- a) začátečník/für Beginner
- b) středně pokročilý/für Mittelstufe
- c) pokročilý/ für Fortgeschrittene

5) Jak dlouho se učíte česky? / Wie lange lernen Sie Tschechisch?

.....
.....

6) Proč se učíte česky? Warum lernen Sie Tschechisch?

- a) Zájem o cizí jazyky / Interesse für Fremdsprachenlernen
- b) Partner/partnerka je Čech/Češka - Mein Partner/Partnerin ist ein Tscheche/ eine Tschechin
- c) Studium slavistiky/bohemistiky – Studium der Slavistik/Bohemistik
- d) Z turistického důvodu/Touristik
- e) Jiné důvody/ Andere Gründe:

.....
.....
.....

7) Kde jste se dozvěděl o kurzech českého jazyka pořádaných Českým centrem? /Woher habe Sie die Information über Tschechischkurse im Tschechischen Zentrum München?

.....
.....
.....

8) Víte, jak dlouho existuje České centrum v Mnichově? / Wissen Sie, wie lange das Tschechische Zentrum München existiert?

- a) 5let/ 5 Jahre
- b) 10 let/ 10 Jahre
- c) 15 let/ 15 Jahre
- d) vice/mehr

9) Navštěvoval jste i jiné kurzy českého jazyka?/Haben Sie schon auch andere Tschechischkurse besucht?

Ano/Ja

Ne/Nein

Pokud ano, uveďte prosím kde?/ Wenn ja, schreiben Sie bitte wo?

.....
.....
.....

10) Zajímáte se o českou kulturu?/ Interessieren Sie sich für tschechische Kultur?

Ano/ja

Ne/ Nein

Rozhovory s lektory českého jazyka v ČCM:

Jana Vymazalová¹⁴⁴

Češtinu učí paní Vymazalová v Českém centru v Mnichově od jeho počátku, tedy od roku 1999. Oslovil ji první ředitel ČCM pan Jan Šícha se kterým se osobně znali z Čech. Paní Vymazalová měla pro to stát se lektorkou všechny předpoklady, měla vystudovaný český jazyk a pedagogiku, a praxi v oboru.

Zájem o kurzy češtiny byl, dle slov paní Vymazalové, zpočátku dost velký, i na základě toho, že v Süddeutsche Zeitung vyšel velký článek o otevření ČCM s informací že se budou nabízet i kurzy češtiny. V té době hodně lidí volalo a informovalo se na kurzy. Asi až do roku 2006 dávali každý rok inzerát do časopisu IN-MUENCHEN, to pak přestalo, a v současné době je mnohem důležitější prezentace na internetu.

Poté se zájem víceméně ustálil. Každý rok, většinou na podzim se otevíral nový začátečnický kurz, do kterého se hlásilo pět až osm lidí, někdy i více. Maximum bylo třináct lidí v začátečnickém kurzu. To už je, ale vlastně moc, to už se toho moc nenaučí, ideální je počet na kurz je osm lidí maximálně deseti účastníků. V některých letech se lidí hlásilo víc, v jiných méně. Lidé se hlásí se ale i do kurzů pro pokročilejší a pokročilé, takže někdy se kurz ještě rozroste.

Vývoj všech kurzů, je dle slov paní Vymazalové, dost podobný – do začátečnicků se přihlásí hodně lidí, do půl roku, do roka jich přibližně polovina přestane chodit, většinou protože zjistí na co se to dali. Většina z nich nemá vůbec žádnou představu jak je čeština těžká, popř. i představu mají, ale myslí si, že i tak se to za rok naučí. Tak z tohoto omylu jsou velmi rychle vyvedeni a hodně jich to odradí. Kdyby chodili každý den na 1,5 hodiny, to by šlo, ale ne jednou týdně. Čili „úmrtnost“, jak to paní Vymazalová nazývá, je relativně vysoká. To je ale osud všech tzv. „exotičtějších“ jazyků, stejné zprávy má např. od kolegů co vyučují turečtinu nebo řečtinu apod. Na druhou stranu ti, co zůstanou, mají neuvěřitelnou vytrvalost. Nejdéle ke ní chodila jedna skupina skoro 7 let, až když už byli jen tři a jeden se měl stěhovat, tak jsme to museli ukončit. Ona v současné době vede pouze jeden kurz, který běží již 3 roky. Pravidleně jej navštěvují čtyři lidé.

¹⁴⁴ Informace získané telefonickým rozhovorem a emailovou korespondencí, únor 2012.

Skladba frekventantů kurzů je dost stabilní, rozdělila je do tří skupin:

První jsou sudetští Němci nebo jejich potomci, co mají zájem o Čechy a českou kulturu. To jsou vesměs dost staří lidé.

Druhou skupinou, dost početnou, jsou lidé co mají českého partnera nebo partnerku a učí se jazyk kvůli nim. Tady je velký nepoměr mezi muži a ženami až 95% procent těchto lidí jsou muži. A nejen Němci, kurz češtiny navštěvoval Američan, dva Francouzi, Švéd.

Třetí skupinou jsou různí podnikatelé a advokáti, co se domnívají, že jim to profesně pomůže na trhu práce, když budou umět česky. Ti odpadají nejvíce, protože zjistí, jak obrovský nepoměr by byl mezi vynaloženou námahou a velmi nejistým přínosem.

Poslední takovou podskupinou jsou děti českých rodičů-emigrantů, které dobře mluví a rozumějí, ale neumějí psát a neznají gramatiku.

Věková skladba je tedy dost nevyvážená, hodně starých a hodně mladých, střední věk moc zastoupen není.

„Naučit se češtinu je pro Němce velmi obtížné, ale to asi není pro nikoho žádná velká novina. Když se začnou učit anglicky a opravdu se snaží, můžou za tři měsíce vést jednoduchou konverzaci. To je v češtině nemožné a nepředstavitelné, což je pro ně někdy trpké zjištění. Česká gramatika je z jejich pohledu zcela zbytečně komplikovaná, což je objektivně pravda. Na druhou stranu je pro ně zajímavé, do jaké míry se česká idiomatika shoduje s německou, například, to je baví. Nebo kolik „českých“ slov je vlastně z němčiny. To velmi často využívám ve výuce a to se jim líbí. Největší potíže jim ve výslovnosti nedělá ani tak Ř, jako spíš častý výskyt měkkých slabik DI TI NI DĚ TĚ NĚ, na to nejsou zvyklí. Taky samohlásky vyslovují příliš uzavřené, stejně jako Češi zase německé příliš otevřené. Dále mají problémy se Z a S, to vždycky trvá, než to čtou správně. Velkým problémem je pochopení kategorie vidu, to ze začátku vůbec nechápou, co to jako má být. Ale o to větší je radost, když to pochopí a vidí, co všechno se tím dá vyjádřit. Skurilní jim taky připadá rozlišování životnosti u mužských substantiv, to jen kroučí hlavou. O přechylování ženských příjmení nemluvě. Dost demoralizující je pro ně vždy zjištění, že „mluvená“ čeština je od té, kterou se učí, vlastně dost odlišná, viz úžení samohlásek, změna kocovek –ý v –ej atp.“

Kateřina Chasan Obrusnik¹⁴⁵

Paní Kateřina Chasan Obrusnik vyučuje český jazyk v českém centru od roku 2006. V současné době vede 4 kurzy, 2 jsou pro úplné začátečníky, 2 pro pokročilé. Jeden z kurzů jsou lidé, které začala vyučovat při svém příchodu do centra v roce 2006 a vydrželi až do současné doby.

Dle jejích slov zájem o český jazyk je. V Mnichově se kurzy českého jazyka pořádají i na jiných místech, jedním z nich je např. VHS Volkhochsule ¹⁴⁶. V kurzech Českého centra je méně než 10 lidí. Kurz také není o tolik dražší než v VHS. Dvě vyučovací hodiny stojí 12 euro, celý kurz, kdy je školní rok rozdělen na trimestry vyjde přibližně na 144 euro. Dle paní Chasan nelze jednoznačně říci motivaci uchazečů, velkou roli hrají partneři, kteří pochází z České republiky, ať již žijí společně v Německu či jezdí za nimi do ČR, dalším velkým důvodem je chuť naučit se nějaký cizí těžký jazyk, mezi které český jazyk jednoznačně patří. Dále je to například zaměstnání, ale i dovolená a turistika, vzhledem k tomu, že Česká republika leží blízko a oni se tam při návštěvách chtějí domluvit a orientovat. A také rodinný původ, například někdo v rodině pocházel z České republiky, mají pocit, že by měli umět alespoň základy tohoto jazyka.

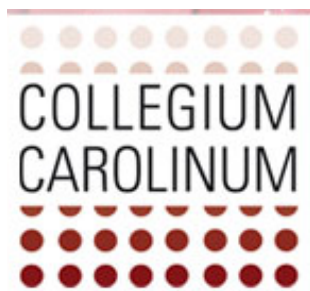
Ani věková skupina, která navštěvuje kurzy českého jazyka, se nedá dle jejích slov jednoznačně zařadit. Je to velmi různorodé. Jeden kurz je naplněn věkovou skupinou v rozmezí 30-40 let, z druhé strany najdeme v kurzech i dost lidí v důchodovém věku.

¹⁴⁵ Informace získané telefonickým rozhovorem dne 16. 2. 2012.

¹⁴⁶ VHS – stručný popis, v Mnichově asi nejznámější místo pro výuku jazyků. Výuka probíhá na velkém množství míst, a také je nejlevnější. Nevýhodou je velké množství lidí v kurzech.

Loga spolupracujících organizací:

Institut Collegium Carolinum

Klíč

Spolek Adalberat Stiftera:

Společnost pro vědy a umění:

Spolek Ackermann Gemeinde

MVHS

TV Sokol Mnichov

SKV Sokol Mnichov

Česká škola bez hranic

Nadace Brücke/Most

Centrum Bavaria Bohemia

WWW.BBKULT.NET • CENTRUM BAVARIA BOHEMIA (CeBB)

KULTURINFORMATION FÜR DIE REGIONEN OBERFRANKEN, OBERPFALZ, NIEDERBAYERN, KARLSBAD, PILSEN UND SÜDBÖHMEN
KULTURNÍ INFORMACE Z HORNÍCH FRANKŮ, HORNÍ FALCE, DOLNÍHO BAVORSKA, KARLOVARSKÉHO, PLZEŇSKÉHO A JIHOČESKÉHO KRAJE

Maskot Tschechische Kulturtage Freiburg

Program XI. ročníku Tschechische filmwoche (Českého filmového týdne):

XI. TSCHECHISCHE FILMWOCHEN / 8. bis 13. Juli 2011

Neues Arena Kino

Aus dem Film „Protector“

Fr 8. Juli	19.00 Uhr	Handfesseln / Pouta
Sa 9. Juli	19.00 Uhr	Kooky / Kuky se vrací
	21.00 Uhr	Handfesseln / Pouta
So 10. Juli	19.00 Uhr	Fimfarum
	21.00 Uhr	5 x 4 / 5 Kurzfilme – 4 Regisseure
Mo 11. Juli	20.00 Uhr	Nesvatbov
Di 12. Juli	20.00 Uhr	Protector
Mi 13. Juli	20.00 Uhr	Mamas & Papas

Neues Arena Kino, Hans-Sachs-Str. 7, München Infotelefon: 089/260 32 65
Karten zu € 6,50 an der Abendkasse
Ermäßigung: € 5,50 beim Kauf von Karten für mind. 3 Filme

Tschechisches Zentrum
Prinzregentenstr. 7, 80538 München
T: 089/ 21 02 49 32
E: ccmunich@tscz.cz
munich.tsczcentre.s.cz

Münchner Volkshochschule
Gasteig, Rosenheimerstr. 5, 81667 München
E: klaus.blanc@mvhs.de
www.mvhs.de/tschechische-filmwoche

Münchner Volkshochschule

TSCHECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

czech film center

DAS ERSTE PILS DER WELT

Liebe Filmfans,

der Sommer ist da und mit ihm die bereits traditionelle Tschechische Filmwoche in München. Auch im elften Jahrgang möchten wir Ihnen die aktuelle Filmproduktion aus Tschechien präsentieren – gezeigt werden nicht nur Spielfilme, sondern auch Animations- und Dokumentarfilme. Bekannte Regisseure wie Jan Svěrák bereichern das Programm, es gibt aber auch neue Talente der tschechischen Filmkultur, wie Radim Špaček oder Erika Hníková, zu entdecken.

Eröffnet wird die Filmwoche mit dem beeindruckenden Drama „Handfesseln“ (Pouta), das in der Zeit der tiefsten Demoralisierung der tschechischen Gesellschaft, Anfang der 80er Jahre, spielt. Der Film hat unter anderem den Filmpreis „Tschechischer Löwe 2010“ in fünf Kategorien – Regie, Drehbuch, Kamera, Beste männliche Hauptrolle und Bester Film – gewonnen.

Dass die Herausforderungen der großen Geschichte durch das Prisma der kleinen, privaten Schicksale besonders spürbar werden, zeigt auch Marek Najbrt in seinem Film „Protector“, in dem er das große Trauma der Tschechen, die Kollaboration mit den deutschen Besatzern während des Zweiten Weltkriegs, zum Thema macht. „Protector“ war im Jahr 2009 Gewinner in sechs Hauptkategorien des „Tschechischen Löwen“.

Die kritische und mitunter ironische Auseinandersetzung mit der eigenen Geschichte prägt seit einigen Jahren den tschechischen Film. Die schönsten Stoffe für Filme ergeben sich aber oftmals aus dem heutigen Alltag selbst: So wie in dem Dokumentarfilm „Nesvatbov“, der von den merkwürdigen Maßnahmen erzählt, die der Bürgermeister eines kleinen slowakischen Dorfes ergreift, um die Heirats- und Geburtenraten zu verbessern.

Stark vertreten sind diesmal Animationsfilme, wie „Kooky“ von Jan Svěrák oder „Fimfarum III“, die Verfilmung dreier Märchen von Jan Werich. Im Vorprogramm werden wir Sie mit einigen weiteren kurzen Trickfilmen überraschen.

Die Tschechische Filmwoche findet zum ersten Mal im Neuen Arena Kino statt – wir freuen uns sehr über diese Zusammenarbeit. Ihnen wünschen wir anregende Filmabende und freuen uns aufs Wiedersehen.

Klaus Blanc
Münchner Volkshochschule

Zuzana Jürgens
Tschechisches Zentrum München

Fr 8. Juli 19.00 Uhr / Sa 9. Juli 21.00 Uhr

POUTA / HANDFESSELN

T: 2009, 146 Min., OmeU, R: Radim Špaček

D: Ondřej Malý, Kristina Farkašová, Martin Finger, Luboš Veselý, Lukáš Latinák, Barbora Milotová, Oldřich Kaiser, Ivana Uhlířová, Iva Pazdlerková, Jana Janáková, Jiří Štrébl, Roman Zach

Das Leben des Geheimpolizisten Antonín ist voller Langeweile und Routine – die Wut, die in ihm aufsteigt, und die Macht, die er als Geheimpolizist hat, machen ihn zu einem unberechenbaren und gefährlichen Gegner. Als Objekt seiner Begierde sucht er sich Klára aus, die Geliebte des Dissidenten Pavel... Ein packender Thriller über Macht, Manipulation, Besessenheit und Verrat vor dem Hintergrund der totalitären Tschechoslowakei der 80er Jahre.

In Anwesenheit des Regisseurs Radim Špaček und des Drehbuchautors Ondřej Štindl.

Sa 9. Juli 19.00 Uhr

KUKY SE VRACÍ / KOOKY

T: 2010, 93 Min., OmeU, R: Jan Svěrák
D: Ondřej Svěrák, Zdeněk Svěrák, Oldřich Kaiser, Kristýna Nováková - Fuitová, Filip Čapka, Jiří Macháček, Jiří Lábus, Petr Čtvrtníček, Pavel Liška, Ondřej Vetchý, Jiří Schmitzer

Der sechsjährige Ondra hat Asthma. Aus „gesundheitlichen Gründen“ muss sein Lieblingsspielzeug, der pinke Teddybär Kooky, verschwinden. Als Ondras Mutter Kooky wegschmeißt, beginnt seine Fantasie zu arbeiten: Sein Teddybär erlebt viele Abenteuer in einer fremden Welt, um wieder zu Ondra zurückkehren zu können. Ist es wirklich nur der Traum eines kleinen Jungen oder unternimmt Kooky tatsächlich die Reise seines Lebens? Ein Film der besonderen Art des Oscar-Regisseurs Jan Svěrák (Kolja), in dem Elemente des Spiel- und Animationsfilms kombiniert werden.

Als Vorfilm: **Lucas aneb Prokletí utopence/Lucas oder Der Fluch des Ertrunkenen** (T: 2010, 9 Min., OmdU, R: Jaromír Císar)

So 10. Juli 19.00 Uhr

FIMFÁRUM – Do třetice všeho dobrého FIMFÁRUM – Aller guten Dinge sind drei

T: 2011, 75 Min., OmeU, R: Vlasta Pospíšilová, Kristina Dufková, David Šukup

Puppentrickfilm für Kinder und Erwachsene nach den modernen Märchen von Jan Werich. Im dreiteiligen Film verbinden die Autoren die Tradition des tschechischen Trickfilms mit modernen technischen Verfahren. Zum Staunen und Lachen sind diese Märchen, wie „Wie die Riesen im Böhmerwald ausgestorben sind“ (Zeichner Petr Poš), „Das Hütchen mit der Häherfeder“ (Zeichnerin Denisa Grimmová-Abrahámová) und „Verstand und Glück“ (Zeichnerin Patricie Ortiz Martinéz).

Als Vorfilm: **Domino** (T: 2010, 9 Min., ohne Worte, R: Žofie Zajíčková)

So 10. Juli 21.00 Uhr

5 x 4

5 KURZFILME – 4 REGISSEURE

Saharské písky / Saharasand

T: 2009, 18 Min., OmeU, R: Josef Tuka
D: Cyril Drozda, Zora Vlachařová-Poulová, Ilona Baráth

Der Wetterwart Václav und die Lehrerin Anna feiern das fünfundzwanzigjährige Jubiläum ihrer Hochzeit. Dazu kehren sie an den Ort zurück, wo sie sich kennengelernt haben...

Drahý otec / Teurer Vater

T: 2009, 26 Min., OmeU, R: Jan Těšitel
D: Jiří Černý, Klára Krejsová, Jan Novotný

Nach dem Tod der Mutter will sich Pavel der Konfrontation mit dem abwesenden Vater, der als Spieler die Familie zerstört hatte, stellen. Er fängt an, selbst Blackjack zu spielen und gewinnt.

Pravidelný odlet / Planmäßiger Abflug

T: 2010, 21 Min., OmdU, R: Tomáš Pavlíček
D: Václav Vydra, Tomáš Pavlíček, Jan Budář

Der zwanzigjährige Ondřej, der noch nicht weiß, was er im Leben machen soll, und der fünfzigjährige Karel, der nicht mehr weiß, wie es weiter geht, freunden sich zufällig an und planen gemeinsam einen Autodiebstahl.

People Involved

T: 2010, 26 Min., OmdU, R: Jan Těšitel
D: Daniela Forbes, Miroslav Krobot, Dana Batulková

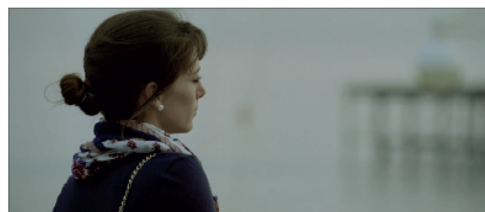
Emily ist Engländerin, Peter ist Tscheche. Er stirbt bei einem Unfall, und sie fährt los nach Tschechien, um seine Eltern zu treffen. Ihr Weg ist ein Weg der Vergebung, und die Sprachbarriere ist nicht das Einzige, was sie überwinden muss.

Otec / Vater

T: 2010, 26 Min., OmdU, R: Viktoria Dzurenková
D: Oskár Elek Sr., Oskár Elek Jr., Madla Zimová

Spielfilm nach einer wahren Geschichte, der den komplizierten Weg des Vaters und des Sohnes zueinander - über einige Verletzungen hinweg - zeigt.

Aus dem Film „People Involved“

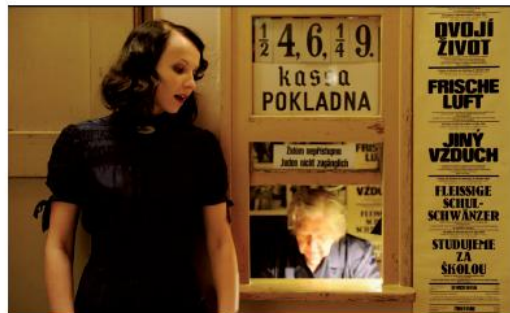
Mo 11. Juli 20.00 Uhr

NESVATBOV

T: 2010, 72 Min., OmeU, R: Erika Hníková

Zemplínske Hámre ist ein kleines Dorf in der Slowakei, in dem die Bevölkerung langsam ausstirbt. Der Bürgermeister, ein ehemaliger Armeegeneral, will dem nicht tatenlos zusehen und setzt in seinem Kampf mit Singles und Kinderlosigkeit auf drastische Methoden: Für jedes neugeborene Kind gibt es eine finanzielle Belohnung, er ruft zur Zeugung von Kindern durch den Ortsrundfunk auf und organisiert eine große Party für Singles...

Als Vorfilm: **Swimming Pool** (T: 2010, 7 Min., ohne Worte, R: Alexandra Hetmerová)

Di 12. Juli 20.00 Uhr

PROTEKTOR

T: 2009, 98 Min., OmeU, R: Marek Najbrt

D: Jana Plodková, Marek Daniel, Klára Melišková, Sandra Nováková, Jan Budař, Martin Myšíčka, Josef Poláček, Jiří Ornest

Tschechoslowakei, 1938: Für den Rundfunkreporter Emil Vrbata und seine Frau, die erfolgreiche Schauspielerin Hana, ändert sich mit der deutschen Okkupation das ganze Leben. Obwohl Hana jüdischer Abstammung ist, lehnt Emil die Scheidung ab. Um seine Frau zu schützen, macht er bei der deutschen Propaganda mit, verliert dabei zunehmend seine Selbstachtung und betrügt Hana. Auf dem Weg von einer seinen Geliebten stiehlt er ein Fahrrad, gerade als man aus dem Rundfunk hört: „In Prag wurde ein Anschlag auf den stellvertretenden Reichsprotektor in Böhmen und Mähren Heydrich verübt, einer der Täter ist mit einem Fahrrad unterwegs...“

Als Vorfilm: **Nokturno/Nocturno** (T: 2009, 7 Min., ohne Worte, R: Marek Berger)

Mi 13. Juli 20.00 Uhr

MAMAS & PAPAS

T: 2010, 111 Min., OmeU, R: Alice Nellis

D: Zuzana Bydžovská, Petr Franěk, Filip Čapka, Zuzana Čapková, Natalia Volkova, Ivan Shvedoff, Michal Čapka

Vier Geschichten, vier Paare. Ein Mosaik von Schicksalen vereint durch die Probleme ihrer Elternschaft. Filip und Zuzana führen eine glückliche Ehe, das gewünschte Kind kommt aber nicht. Aljona wird schwanger, doch aus finanziellen Gründen überlegt sie, das Kind zur Adoption freizugeben. Irena verliert ihre Tochter und kann sich damit nicht abfinden. Tereza und Michal lösen die ungeplante Empfängnis mit einer Abtreibung. Der eine sehnt sich nach dem, was der andere nicht will...

Als Vorfilm: **GraffitiTiger** (T: 2010, 10 Min., ohne Worte, R: Libor Pixa)

Bühne mit drehbarem
Zuschauerraum
Český Krumlov

JOSÉ CURA

IN DER HAUPTROLLE
DER OPER **BAJAZZO**
5/8 - 10/8 (AUSSEER 10/8 2011)

FREILICHTTHEATER MIT
DREHBAREM ZUSCHAUERRAUM
ČESKÝ KRUMLOV

R. Leoncavallo / Bajazzo (Pagliacci)
Dirigent / Mario De Rose
Regie / Josef Průdek

Führt Südböhmisches Theater in der Zusammenarbeit
mit Internationalem Musikfestival Český Krumlov auf.

Weitere Titel unter
WWW.REVOLVINGTHEATRE.COM

Pozvánka a program konference k projektu Rádía Svobodná Evropa:

**Stimmen der Freiheit
– westliche Provokation?**

60 Jahre
**Radio
Free Europe
in München
und Prag**

Wir laden Sie herzlich ein zur internationalen Konferenz

Stimmen der Freiheit – westliche Provokation?
60 Jahre Radio Free Europe in München und Prag

Schirmherrschaft:
Horst Seehofer, Ministerpräsident des Freistaates Bayern,
und Karel Schwarzenberg, Außenminister der Tschechischen Republik

28.–30. 4. 2011 / Eröffnung: 28. 4., 9.00 Uhr
Senatssaal der LMU, Geschwister-Scholl-Platz I, München

Veranstalter: Collegium Carolinum – Tschechisches Zentrum
München – Institut zur Erforschung totalitärer Regime in Prag

Mehr Informationen auf: www.collegium-carolinum.de/rfe
Um formlose Anmeldung wird gebeten (s. Programm)

Begleitveranstaltungen

Podiumsdiskussion
„Stimmen der Freiheit?“ – Auslandsrundfunk heute
29. 4. 2011, 20.00 Uhr
Amerika Haus, Karolinenplatz 3, München

Filmvorführung
Cold Waves
RO 2008, 108 min, OrneU / Regie: Alexandru Solomon
30. 4. 2011, 18.00 Uhr
Neues Arena Kino, Hans-Sachs-Str. 7, München

Ausstellung
**Stimmen der Freiheit –
Radio Free Europe im Kalten Krieg**
Eröffnung: 29. 6. 2011, 12.30 Uhr / 29. 6.–15. 7. 2011
Bayerischer Landtag München

Thursday, April 28, 2011

Senatssaal der LMU, Geschwister-Scholl-Platz 1, 80539 München

9.00 – 9.30

Conference Opening: *Bavarian Government Official, Rudolf Jindrák (Czech Ambassador to Germany), Martin Schulze Wessel (Collegium Carolinum/LMU Munich), Zuzana Jürgens (Czech Center Munich), Daniel Herman (The Institute for the Study of Totalitarian Regimes, Prague)*

Panel 1: International Broadcasting as Cold War Instrument

9.30 – 11.15

Igor Lukeš (Boston University/USA): Block Formation and Exile in the Early Cold War
Alexander Bodenoch (Utrecht University/Netherlands): Iron(C) Curtains: Technology, Territory, and the New Role of Broadcasting in Post-War Europe

11.15 – 11.45

Coffee break

11.45 – 13.00

Christian Henrich-Franke (Siegen University/Germany): Within a Juridical Loophole: Radio Free Europe and the International Legality of Broadcasts across the Iron Curtain

Ioana Macrea-Toma (Center for Advanced Studies, Sofia/Bulgaria): Communicating across the Iron Curtain. RFE as a Case of (Non-)Interactions and (Mis)Perceptions

13.00 – 14.30

Lunch break

Panel 2: The Foundation of RFE and its Activities in the US-American and (West) German Context

14.30 – 15.45

Simo Mikkonen (Jyväskylä University/Finland): The Freedom Radios in the U.S. Cold War Strategy: A Discussion of the Establishment, Projects, and Aims of Radio Free Europe and Radio Liberty

A. Ross Johnson (Woodrow Wilson International Center for Scholars, Washington, and Hoover Institution, Stanford University/USA): Radio Free Europe – an American Station in the FRG

15.45 – 16.15

Coffee break

16.15 – 17.30

Richard H. Cummings (Düsseldorf/Germany): The Tangled Web: The Central Intelligence Agency, the Crusade for Freedom, and Radio Free Europe

17.30 – 18.30

Round table discussion with witnesses

"RFE from the perspective of its staff members", chaired by: Zuzana Jürgens (Czech Center Munich).

Friday, April 29, 2011

Senatssaal der LMU, Geschwister-Scholl-Platz 1, 80539 München

Panel 3: Program Content and Journalistic Practice at RFE

9.00 – 10.00

Susan Haas (Annenberg School for Communication, University of Pennsylvania/USA): Radio Free Europe's Central News Room: A Foundational Description and Analysis

Anna Bischof (LMU Munich/Germany): Research, Program Formats, and RFE Management Guidelines. A Look at the Czechoslovak Service

10.00 – 10.30

Coffee break

10.30 – 11.30

Petru Weber (Szeged University/Hungary): The Role of Radio Free Europe's Romanian and Hungarian Language Programs in Raising Public Awareness about Ceausescu's National Policy towards Ethnic Minorities

Anamaria Neag (Lund University/Sweden): Radio Free Europe and the Fall of Communism in Romania: The Presentation of the Events of December 1989 in Romanian RFE Broadcasts

11.30 – 12.45

Round table discussion with witnesses

"External perceptions of RFE", chaired by: Petr Brod (Journalist, Prague).

12.45 – 14.45

Lunch break

Panel 4: Reception and Reactions in East Central Europe

14.45 – 16.00

Jane L. Curry (Santa Clara University, California/USA): The Impact of Radio Free Europe on the Polish Communist Elites

Rüdiger Ritter (Forschungsstelle Osteuropa, Bremen University/Germany): The Unknown Listener: The Reception of Radio Free Europe and Voice of America in Poland and Czechoslovakia

16.00 – 16.30

Coffee break

16.30 – 18.00

Melissa Feinberg (Rutgers University, New Brunswick/USA): Radio Free Europe and the Response to the Stánský Trial in Czechoslovakia

Prokop Tomek (Military History Institute, Prague/Czech Republic): Attempts by the Czechoslovak Communist Regime to Hinder RFE Broadcasting

Milan Bárta (The Institute for the Study of Totalitarian Regimes, Prague/Czech Republic): The Temporary Cessation of Interference to the Reception of Radio Free Europe in Czechoslovakia in 1968

20.00

Panel discussion at the Amerika Haus

Amerika Haus, Karolinenplatz 3, 80333 München
"Voices of Freedom? – International Broadcasting Today", with the President of the Republic of Estonia Toomas Hendrik Iivess, the U.S. Consul General in Munich Conrad R. Tribble, Prof. Dr. Hans J. Kleinsteuber (University of Hamburg), Abbas Djavadi (RFE/RL), and Ingo Mannteufel (Deutsche Welle). Chaired by Petr Dudek (Cesky rozhlas).

Saturday, April 30, 2011

Senatssaal der LMU, Geschwister-Scholl-Platz 1, 80539 München

Panel 5: The Free Europe Committee: Activities Beyond Broadcasting

10.00 – 11.15

Yuliya Kamaska (Dartmouth College/USA): "Listen and You'll Get the Picture": Radio Free Europe on Screen
Alfred Reisch (Hungarian Atlantic Council/Hungary): The Free Europe Committee's Secret Book Distribution Program behind the Iron Curtain

11.15 – 11.45

Coffee break

11.45 – 12.45

Concluding remarks and discussion

18.00

Film screening at Neues Arena Kino

Neues Arena Kino, Hans-Sachs-Straße 7, 80469 München
Cold Waves (Alexandru Solomon/Romania 2008, 108 min.)
English subtitles, entry fee 6.50 EUR